

OBSAH

I. Identifikační údaje

II. Charakteristika školy

1. Úplnost a velikost školy
2. Vybavení školy
3. Charakteristika pedagogického sboru
4. Charakteristika žáků
5. Spolupráce školy s rodiči a veřejností

III. Charakteristika ŠVP

- 1 Zaměření školy
 - 1.1. Základní filozofie programu
 - 1.2. Výchovně vzdělávací cíle a kompetence Modelového školního vzdělávacího programu Tvořivá škola
 - 1.3. Cíle směřované k žákům a k učitelům
 - 1.4. Přednosti školního programu založeného na principech činnostního učení
2. Výchovně a vzdělávací strategie
3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
4. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných
5. Začlenění průřezových témat

IV. Učební plán

V. Učební osnovy

Jazyk a jazyková komunikace
Anglický jazyk
Matematika
Informatika
Člověk a jeho svět
Umění a kultura
Člověk a zdraví
Člověk a svět práce

VI. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

1. Hodnocení žáků
2. Autoevaluace školy

I. Identifikační údaje

Název ŠVP: **ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ**

Motivační název:

TVOŘIVÁ ŠKOLA

Předkladatel:

Základní škola: Základní škola Katov, příspěvková organizace

Adresa: Katov 11 , 594 55 Dolní Loučky

IČO : 720 21 544

IZO : 102 931 721

REDIZO : 600130 550

Jméno ředitele: Mgr. Eva Hradilová

Kontakty: č.tel.: 566 538 412
 e-mail: zskatov@seznam.cz

Zřizovatel školy:

Název: Obec Katov

Adresa: Katov , 594 55 Dolní Loučky

Kontakty: č.tel.: 566 538 413
 e-mail: zskatov@seznam.cz
 www: zskatov.webnode.cz

Platnost dokumentu : od 3. 9. 2007

II. Charakteristika školy

1. Úplnost a velikost školy

Základní škola Katov je školou málotřídní. Žáci jsou vyučováni ve dvou třídách I. třída – 1. a 2. ročník, II. třída – 3., 4. a 5. ročník. V případě nerovnoměrného počtu žáků ve třídách jsou ročníky spojovány dle potřeby. Do školy dochází průměrně 20 žáků.

2. Vybavení školy

Budova školy byla postavena v roce 1885 . V posledních letech prošla péčí obecního úřadu v Katově řadou oprav a úprav a v současné době je ve velmi dobrém stavu. Jsou v ní dvě prostorné třídy, učebna informatiky – 1 učitelský a 3 žákovské stanice s připojením na internet, ředitelna, šatna, sociální zařízení.

Materiální podmínky jsou velmi dobré .Učebny jsou funkčně zařízeny, vybaveny pěkným nábytkem, koberci, mobilní didaktickou technikou. Škola má vlastní videotéku, je velmi dobře vybavena výukovými programy na PC, které žáci využívají při procvičování a upevňování učiva. Cvičí se ve třídě nebo na školním hřišti. Základní tělocvičné nářadí a zařízení, včetně šplhadla, je k dispozici.

Přilehlý dvůr využívají žáci v letním období pro volný pohyb během přestávky nebo zde probíhá výuka.

3. Charakteristika pedagogického sboru

Vzdělávání a výchovu zajišťují tři pedagogičtí pracovníci, z toho dva na celý úvazek a jeden na částečný úvazek.

Jméno a příjmení	Funkce	Kvalifikace
Eva Hradilová, Mgr.	Řed.	1. – 5. roč.
Jana Novotná, Ing.	Uč	VŠ/neaprob.
Anna Janíčková	Uč.	1.- 5. roč.

Vyučující vedou ve škole zájmový kroužek anglického jazyka a hry na zobcovou flétnu. V odpoledních hodinách nebo o víkendech se vzdělávají, zejména navštěvují vzdělávací

kurzy Tvořivé školy a kurzy anglického jazyka. Škola je ochotna podporovat zájem rodičů dětí vést libovolně zaměřený zájmový kroužek, tato možnost byla všem nabídnuta.

4. Charakteristika žáků

Školu navštěvují místní žáci a žáci dojíždějící z okolních vesnic – Křižínkov, Níhov, Lubné. Vzhledem k většině dojíždějících žáků je začátek a konec vyučování přizpůsoben jízdnímu řádu autobusů. Vyučování začíná v 7,30 hodin.

Žáci mohou po vyučování zůstat ve škole a čekat na odjezd autobusu.

5. Spolupráce školy s rodiči a veřejností

- Schůzky rodičů

Základní škola se snaží navázat co nejúžší spolupráci s rodiči. Během školního roku jsou pořádány tři schůzky rodičů. Na přání rodičů je poskytnuta informace nebo pomoc, kdykoli během školního roku, vždy po předchozí domluvě.

- Den otevřených dveří

- Spolupráce s MŠ Níhov

Budoucí žáci si mohou vyzkoušet roli prvňáčků, výukové programy, prohlédnou si budovu a seznámí se s pedagogy a spolužáky.

- Sběr starého papíru

Spolupráce se ZŠ Křoví (sportovní a vědomostní soutěže, výlety).

- Kulturní vystoupení

Pro rodiče a veřejnost je pravidelně pořádána besídka k oslavě Dne matek v Kulturním domě v Katově a v Níhově, kde jsou maminky obdarovávány dárky vyrobenými žáky.

- Svou nabídkou aktivit se ZŠ snaží doplnit možnosti přirozeného rozvoje dětí ve venkovském prostředí o návštěvy kulturních a sportovních center, které chybí na malé vesnici. Žáci navštěvují Klub kultury a Městské muzeum (výstavy), Městskou knihovnu, Dům kultury, Zimní stadion ve Velké Bíteši. Několikrát během roku navštěvujeme výukové programy ve Středisku ekologické výchovy ve Velkém Meziříčí. Spolupracujeme s výtvarnicí p. Matouškovou, která žáky seznamuje s netradičními výtvarnými technikami. Nedílnou součástí života školy jsou exkurse a výlety za přírodními a kulturními zajímavostmi kraje.

- Škola se snaží navazovat spolupráci s organizacemi, jejichž činnost pomáhá rozvíjet občanské povědomí žáků v různých oblastech života. Chceme spolupracovat s Policií ČR (besedy), Českým červeným křížem (besedy, praktické ukázky první pomoci), s SDH Katov

(praktické ukázky činnosti), s Mysliveckým sdružením Křižínkov , s Lesy České republiky (besedy, výpravy za přírodními zajímavostmi regionu).

5.Dlouhodobé projekty a mezinárodní spolupráce

BESIP

Zdravé zuby

III. Charakteristika ŠVP

1. Zaměření školy

Chceme vytvořit podmínky pro to, aby naše málotřídní škola byla školou, která dává dětem solidní soubor vědomostí, dovedností, porozumění a postojů jako základ pro jejich další vzdělávání, sebevzdělávání a aby jim poskytla první ucelený obraz světa.

V rámci práce podle vlastního ŠVP se snažíme přiblížit školu co nejvíce dítěti. Udělat ji pro ně přitažlivou, zajímavou a užitečnou. Škola se profiluje zaměřením na výuku cizího jazyka, využíváním moderních informačních a komunikačních technologií při výuce a podporou hudebních aktivit.

Chceme rušit bariéry mezi jednotlivými ročníky a vytvořit tím prostor pro novou komunikaci a spolupráci mezi žáky.Chceme rušit bariéry též mezi teoretickým poznáním a jeho konkrétním využitím v praktických činnostech žáků, mezi učitelem a žáky i mezi žáky navzájem. Chceme stále upevňovat vztahy mezi školou a rodiči, přispět k posílení školy na veřejnosti. Chceme posilovat žákovu individualitu a vytvořit podmínky pro to, aby každý žák mohl dosáhnout pocitu vlastního úspěchu (třeba i tím, že podle svých možností přispěje k úspěchu společnému).

Ve škole nezvoní z důvodu odbourání stresu u žáků v případě časové tísně při práci.

Přestávky zařazujeme nejčastěji po 45 minutách výuky, ale využíváme i delší vyučovací bloky zejména tam, kde je potřeba dokončit rozdělanou práci a při projektovém vyučování.

Vyučuje se dle rozvrhu hodin s tím, že třídní učitelé mohou přesouvat hodiny během jednoho dopoledne i jednoho týdne. U vhodných výukových témat se snažíme o integrované tematické vyučování, vytváříme jasná pravidla her,dětem zajišťujeme nepřítomnost ohrožení, vybíráme smysluplný obsah, dáváme dětem možnost výběru, poskytujeme jim přiměřený čas, obohacujeme prostředí, učíme žáky spolupracovat a komunikovat, snažíme se zadávat takové úkoly, aby byla možná okamžitá zpětná vazba, snažíme se hodnotit to, co má smysl hodnotit, a sledujeme, zda si klíčové učivo osvojili všichni žáci vlastní cestou. Snažíme se vést žáky od teoretického poznání ke konkrétnímu využití v praktických činnostech.

Cílem práce školy je vytvořit optimální podmínky pro to, aby probíhal proces žákova učení, aby se žáci něco naučili a nebyli pouze vyučováni. Klademe důraz na budování pozitivního klimatu ve třídě i ve škole.Vycházíme z učení žáka a jeho vývojových potřeb. Rozvíjíme schopnost řešit problémy, schopnost komunikační, ale i sociální (sebedůvěru, zralost, socializaci, schopnost jasně se integrovat do společnosti, umět pozorovat, umět vyslovit svůj názor, umět naslouchat druhému, umět se ptát a být kritický). Vedeme žáky k tomu, aby měli pocit aktivního objevování nového, chápání nového, aby viděli, proč se učí, jaký to má pro ně význam osobní. Naším ideálem je aby, učení bylo významné pro každého žáka, který se učí, aby se týkalo celé jeho osobnosti, aby se dítě chtělo učit a chodilo do školy rádo nejen pro to, že se mu tam líbí, ale hlavně proto, že se tam zase něco nového dozví a naučí.

Chceme, aby nám náš ŠVP, který vychází z RVP ZV, pomohl naplnit zaměření naší málotřídní školy a na další cestě naší pedagogické tvořivosti se budeme opírat o čtyři pilíře evropské vzdělanosti – *učit se poznávat, učit se jednat, učit se spolupracovat a učit se být sám sebou*.

Vzdělávací program naší školy vychází ze vzdělávacího programu **Tvořivá škola**, který zdůrazňuje činnostní ráz vyučování a pozitivní hodnocení.

1.1. Základní filozofie programu

Modelový školní vzdělávací program Tvořivá škola naplňuje výchovné a vzdělávací cíle RVP ZV. Program je založen na principech *činnostního učení*.

Modelový školní vzdělávací program Tvořivá škola vychází v souladu s RVP ZV z poznatků, že:

- v základním vzdělávání jde o to, aby si žáci osvojili základní poznatky o životě kolem sebe, (nelze naučit vše, k čemu lidstvo v poznání došlo);
- k učení je třeba žáky motivovat a činit je zajímavým a přiměřeným jejich věku;
- nejlepších a trvalých výsledků lze dosáhnout na základě porozumění určitému jevu, k tomu lze dospět tehdy, když žák zapojí do učení co nejvíc smyslů, když bude provádět činnosti, pozorovat, hovořit o nich, vyslovovat závěry – objevovat;
- chceme-li dosáhnout dobrých výsledků u všech žáků, musíme jim dát prostor pro učení, protože stejných výsledků nelze dosáhnout u všech žáků za stejnou dobu;
- kvalitu vzdělávání neurčuje množství poznatků, ale jejich propojenost, smysluplnost a použitelnost pro život;
- efektivitu vzdělávání nelze založit jen na posuzování chyb žáků a na přípravě (přípravenosti) pro přijímací zkoušky, ale je nutné využít nové mechanismy k hodnocení výsledků vzdělávání postavené na průběžném hodnocení činností žáků, na ověřování schopnosti řešit problémy komplexně a na celkovém posunu žáka nejen v kvalitě vědomostí a rozvoji dovedností, ale zejména v komplexním rozvoji osobnosti žáka;
- pozitivně laděné hodnotící soudy, užívané průběžně, mají vyšší motivační hodnotu a vedou k celkově dobrému zvládnutí učiva.

Činnostní učení vede žáky ke spolupráci, podnikavosti a vynalézavosti. Učí je, že trvalých vědomostí lze nabývat hlavně na základě vlastní činnosti.

Tvořivá škola nepředkládá žákům zpravidla hotové výsledky a poznatky k osvojení, ale vede je k tomu, aby vše nové, pokud to lze, získávali na základě činností, pozorování, pokusů – na základě objevování. Nezaměstnává jednostranně rozum a paměť žáků, ale působí také na jejich city a vůli. Nehromadí jen množství vědomostí místo jejich kvality, ale snaží se rozvíjet schopnosti žáků a seznamovat je s pracovními metodami a postupy. Tyto metody a postupy si žáci osvojují tak, aby je uměli uplatnit v životě a mohli se sami dál vzdělávat.

Činnostní učení je založené na *metodě objevování*. Žáci objevují principy a zákonitosti jevů a problémů sami, na základě kroků určených učitelem. Manipulací s pomůckami a vlastní činností si žáci poměrně rychle a především trvale osvojují praktické zkušenosti, poznávají k čemu nový poznatek a dovednost slouží. Učivo se procvičuje na konkrétních příkladech a situacích, které přináší každodenní život kolem nás, a tak má pro žáky osobní smysl, a zároveň se zaměřuje na zvládnutí podstatných jevů. Činnosti s konkrétními věcmi a pokusy učí žáky vnímat učení jako činnost důležitou pro vlastní život i existenci okolního světa. V průběhu vzdělávacího procesu

je žák veden k samokontrolě, samohodnocení a samostatnému rozhodování. Učí se pracovat sám i spolupracovat v týmu.

Základní metoda činnostního učení – *metoda objevování* – staví do popředí význam otázek žáků ve vyučování. Je-li dítě schopno k určitému jevu položit otázku, je to znamením, že o pozorovaném jevu přemýšlí, hledá vysvětlení, je schopno mu porozumět a na otázku najít správnou odpověď. V pokládání otázek pomáhá žákům hlavně pozorování určité prováděné činnosti.

Úloha učitele spočívá v tom, aby žákům několik „žakovských otázek“ formuloval sám, aby je povzbuzoval, aby jim dával dostatek příležitosti k vzájemnému kladení otázek, aby pozitivně podpořil i otázky neobratně formulované. Učitel brzy pozná, že se žáci ve formulaci otázek lepší, že jsou stále obratnější a pohotovější. Schopnost ptát se je jedním z klíčů k úspěšnému učení a získává se hlavně cvikem. Otázky kladené žáky ke kterémukoli partiím učiva provokují myšlení žáků, vedou je k hledání vysvětlení, výrazně napomáhají k učení.

Pro žáky je vždy při probírání nové látky nejdůležitější vytvořit si prostřednictvím činností představu o jevech, kterým chceme učit, a naučit se tyto jevy vnímat. Průběžně musíme žáky nechat o pozorovaných jevech hovořit, a tím se u nich postupně vytváří jejich věku přiměřený odborný slovník. Až po dokonalém zvládnutí prvních dvou kroků všemi žáky přichází na řadu automatizace – procvičování učiva činnostními i klasickými formami.

Další důležitou metodou činnostního učení je individualizace, tzn. dát každému žákovi možnost, aby daný úkol nebo problém řešil vlastním způsobem, na základě svých zkušeností a dovedností. Tato metoda napomůže učiteli dobře poznat, do jaké míry žáci zvládli učivo, zvláště když učitel dovede využívat individualizaci pro zpětnou vazbu. Tato metoda vede také k tomu, že si žáci uvědomí, co se vlastně učí a co z toho už umí.

Významnou roli při této práci má zdůvodňování zvoleného řešení, tedy odpovědi na otázku, proč jsem řešení provedl právě tak. Žáka tím vedeme k přemýšlení o své práci, k jejímu srovnávání s prací spolužáků, k uvědomění si dalších možností řešení. Tato činnost přispívá značnou mírou k rozumovému vývoji žáka. Velkým kladem, který činnostní metody přinášejí do výuky, je chuť a radost, s jakou děti pracují.

K základním pracovním metodám činnostního učení patří *metody aktivizující*, zejména *metoda situační*, *problémová* a *projektová*, metody názorně demonstrační, metody slovní, zejména dialogické, metody samostatné práce, metody výzkumné, tvořivá práce s učebnicemi, pracovními sešity a didaktickými pomůckami a hrami.

Vyučovací metody při činnostním učení jsou volné v mezích, které jsou dány přirozeným vývojem žáků. Učitel volí v těchto mezích a při dokonalé znalosti učební látky takové metody, aby v každém předmětu soustavně rozvíjel zájem žáků, a dosahoval tak co nejlepších výsledků bez přetěžování žáků a přepínání vlastních sil.

Menší nadání nebo částečná neznalost v některé oblasti by neměly být překážkou rozvoje žáka v jiných oblastech. Aby toho mohlo být dosaženo, zaměřuje se *Tvořivá škola* na využívání *mezipředmětových vztahů*. To znamená, že učí žáky užívat všech vědomostí a dovedností, kterým se naučili při každé vhodné příležitosti, ve všech učebních předmětech i v praktickém životě.

Psychologické zdůvodnění činnostního učení spočívá v uvědomění si toho, že nejpevnější spoje se vytvářejí životními situacemi. Psychologové totiž poznali, že v paměti vydrží dlouho, často i trvale to, co žák sám pozoroval, promyslel či vykonal. Je nutné vědět a dodržovat, že žákova paměť nemá být přetěžována zbytečnými podrobnostmi.

Při osvojování nového učiva dbáme v *Tvořivé škole* vždy na to, aby nové učivo vycházelo z učiva předešlého, aby byly nové představy zařazovány do okruhu představ starších.

Rozvoj inteligence žáka je v *Tvořivé škole* podporován tím, že je mu umožněno samostatně se rozhodovat, uvažovat, provádět svoje činnosti, učit se řešit problémy. Žák své činnosti provádí samostatně. Vedeme ho přitom k samostatnému pozorování, srovnávání, rozboru pozorovaného jevu, k vlastnímu uvažování, kladení otázek, ke komunikaci. Činnosti organizujeme tak, aby žáci byli často v situacích, které vyžadují, aby o práci přemýšleli.

Tvořivá škola se uplatněním činnostního učení stává školou založenou na radostné práci žáků. Učitel sám je při činnostních formách výuky organizátorem a usměrňovatelem práce žáků.

Zájem žáků, který je při tomto způsobu výuky zřejmý, jejich vnitřní zaujetí pro řešení předkládaných problémů, jejich radost i z dílčích úspěchů, to vše přináší pocit vnitřního uspokojení také pro učitele. Prožívání každodenních drobných překvapení z někdy i nečekaných úspěchů žáků, které běžná výuka řadí mezi méně schopné, přináší učiteli radost, dává mu pocit naplnění a uvědomění si krásy učitelského povolání.

Autorský kolektiv modelového školního vzdělávacího programu se přiklání k názoru, že je nutné na školách co nejvíce dbát na *zachování přirozené skladby žákovských kolektivů*. Nejlépe v počtu kolem 25 žáků. Je proto vhodné minimalizovat vyčleňování žáků talentovaných i žáků se sociálními, učebními nebo zdravotními problémy. Tyto problémy jsou zde řešeny vnitřní diferenciací, individualizací a samoučením.

Pracovní postup k dosažení určitého učebního cíle se řídí nejen povahou probíraného učiva, ale též charakterem vývojového období žáků.

Nedoporučuje se hodnotit žáky podle unifikovaného modelu. Každý má mít nárok na individuální tempo, možnost chybování a znovuobjevování, hodnocení podle individuálního pokroku v učení. Každý má mít prostor na individuální projev a názor, prostor pro vzájemnou komunikaci a spolupráci.

Je třeba připravit na školách pro žáky podmínky, ve kterých by cítili jistotu, bezpečí, sebedůvěru, sounáležitost, ve kterých by se mohli seberealizovat. V průběhu vyučování dbáme na pozitivní ladění hodnotících soudů. Uvědomujeme si, že všechny neúspěchy žáků, obzvláště počáteční, nepříznivě dopadají na vztah žáků ke škole i k dalšímu učení.

Modelový školní vzdělávací program Tvořivá škola pro základní vzdělávání navazuje svým pojetím na tradice **české činné školy**, kterou lze charakterizovat:

- má činnostní ráz
- je pozitivní vůči žákům
- podněcuje žáky k tvořivé práci
- navrácí do školy „zdravý selský rozum“
- při výuce využívá zkušeností žáků
- klade důraz na motivaci žáků k učení
- při výuce se dbá na vysvětlení, proč se čemu učí
- zpětná vazba je důležitou formou zařazovanou do každé vyučovací hodiny
- je snahou všech vyučujících, aby bylo probírané učivo žáky dobře zvládnuto
- umožňuje účelně spojovat učiva několika předmětů do projektů
- zdůrazňuje mezipředmětové vztahy

V popředí záměrů a cílů Modelového školního vzdělávacího programu Tvořivá škola je rozvoj tvořivosti žáků. Důležitým předpokladem pro rozvoj tvořivosti je motivovat žáky tak, aby měli radost z pochopení probíraného učiva. Přitom je třeba respektovat jejich individuální vloh.

Aby žáci byli schopni tvořivě riskovat při řešení úkolů a problémů, je třeba podporovat jejich *samostatnost, sebejistotu, zodpovědnost, pozitivní sebehodnocení*. Učitelé se pro žáky stanou partnery a poradci, pomocníky na cestě za samoobjevováním, stanou se jejich oporou.

Veškerá činnost učitelů a především žáků musí být doprovázena *pocitů uspokojení a radosti z dobrých výsledků*.

Dalším principem tvořivé školy je ta skutečnost, že žák je stále *podněcován k produkci myšlenek*, nápadů, kladení otázek, odpovídání. Často se tak děje při činnostním učení, ať už s pomůckami, nebo na základě úloh ze života.

Důraz je kladen na využívání poznatků v rámci smysluplných celků, na individuální porozumění a nepřetěžování žáků. Každá činnost, která žáka zapojuje do vyučovacího procesu, která mobilizuje jeho síly, je tou nejlepší metodou získávání nových zkušeností. Ve srovnání s tradičními metodami je činnostní metoda mnohosmyslová, motivující a je velmi často zdrojem pozitivních prožitků, bez pasivního osvojování si hotových poznatků. Žákům v různých vyučovacích předmětech při činnostech proto vytváříme situace, které budou schopni řešit.

Vícesmyslovým zapojením žáků do vyučování je podněcována jejich aktivita, posiluje se v nich sebedůvěra, která je vede k soustředěné práci.

Tvořivá škola zdůrazňuje individualizované a kolektivní učení.

Individualizovaným učením rozumíme kteroukoliv formu vyučování, při níž rychlost, kterou žák postupuje při osvojování vědomostí, závisí jen na jeho schopnostech a na jeho práci (činnostech). Uváděný vzdělávací program uplatňuje též výuku kolektivní, činnostní učení do tohoto způsobu práce však často vnáší individualizaci.

Učitel má možnost individuálně sledovat žáky, neboť při manipulaci s věcmi se zobrazuje mysl žáků přímo před každým z nich. Může tak přizpůsobit postup výuky pozorované individuální práci žáků. Vede žáky k hovoru o pozorovaném jevu (problému), tím se mnohé objasní i ostatním spolužákům. Velký význam má také to, že nikdo není izolován. Vzájemná nápodoba činností a vyjadřování mezi žáky zefektivňuje vyučování. Vlastní činnosti zařazujeme do výuky krátce a často v různých formách, aby upoutaly pozornost všech žáků, vedly dříve či později k znovuoobjevení poznatku, k pochopení učiva a jeho dobrému zvládnutí. Předchází se tak bezduchému memorování látky naučené z paměti bez porozumění. Kolektivní individualizovaná výuka s využitím činností žáků a zpětné vazby přináší do vyučovacích hodin přirozenou potřebu diferenciací a skupinové práce. Při hovoru o pozorovaném jevu jsou kladeny otázky nejen učitelem, ale i žáky navzájem.

V rámci *vzdělávacího programu Tvořivá škola* se realizuje harmonický rozvoj tělesných i duševních schopností každého dítěte.

Činnostní učení v tvořivé škole umožní postupně každému žákovi, aby pocítil uspokojení nad svými dosaženými výsledky. Vědomí úspěchu je pak každému vzpruhou k překonávání překážek. Škola musí umožnit každému žákovi takový tělesný a duševní vývoj, jakého je schopen. Způsob a míra žákova rozvoje se neposuzuje jen podle míry vědomostí, ale zejména, podle toho, s jakou jasností a jistotou dovede žák myslet, své myšlenky vyjadřovat a řešit úkoly z praktického života, jak se vyvíjí jeho osobnost ve své mnohostrannosti.

1.2 Výchovně vzdělávací cíle a kompetence Modelového školního vzdělávacího programu Tvořivá škola

Vzdělávací program Tvořivá škola se v plném rozsahu ztotožňuje s výchovně vzdělávacími cíli a kompetencemi uváděnými v RVP ZV:

1. Osvojit si strategii učení a být motivován pro celoživotní učení.
2. Tvořivě myslet, logicky uvažovat a řešit problémy.
3. Všestranně a účinně komunikovat.
4. Spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.
5. Projevovat se jako svobodná a zodpovědná osobnost.
6. Projevovat pozitivní city v chování a v prožívání životních situací; vnímavost a citové vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě.
7. Aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví.
8. Žít společně s ostatními, být tolerantní a ohleduplný k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám.
9. Poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

1.3 Cíle směřované k žákům a k učitelům

1) Cílem školního programu je, aby žáci:

- poznali a osvojili si strategii učení a byli motivováni pro celoživotní vzdělávání;
- zvládli základy všestranné komunikace;
- naučili se spolupracovat a respektovat práci a úspěchy druhých;
- byli utvářeni a projevovali se jako zdravé individuality a svobodné osobnosti;
- projevovali pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací;
- vnímali citové vztahy k lidem, k prostředí, kde žijí, k přírodě;
- získali pozitivní vztah ke svému fyzickému a duševnímu zdraví, aktivně je chránili;
- byli schopni žít společně s ostatními lidmi, byli tolerantní a ohleduplní k druhým lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám;
- poznali své reálné možnosti a dovedli je uplatňovat při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci;
- dokázali v životě používat všech ve škole nabytých zkušeností.

2) Cílem školního programu je, aby učitelé:

a) porozuměli smyslu a principům činnostního vyučování a vzdělávání, tj.:

- vyučovat prostřednictvím vlastní činnosti žáků, využívat smyslové poznání a zkušenosti žáků;
- vytvářet prostředí, ve kterém se žáci cítí dobře a chtějí se učit, které dává prostor pro žákovu seberealizaci a sebedůvěru;
- poznávat (diagnostikovat) žáky, jejich potřeby a schopnosti;
- dát žákům přiměřený čas k učení a vést je k trvalému osvojení vědomostí;
- rozvíjet klima dobrých vztahů mezi žáky, mezi žákem a učitelem;

- volit učivo ve shodě s individuálními možnostmi a zájmy žáků, klást důraz na smysluplné učení (dialog, kooperaci), respektovat schopnosti žáků;
- vytvářet u žáků logické a kritické myšlení;
- učit žáky pracovat s informacemi, vyhledávat souvislosti, propojovat poznatky různého druhu, rozumět grafům, diagramům a tabulkám;
- rozvíjet schopnost žáků spolupracovat a pracovat v týmu;
- utvářet u žáků schopnost poslouchat a brát v úvahu názory jiných lidí;
- vést žáky k vlastní organizaci učení.

b) osvojili si dovednosti činnostního učení, např.:

- využívat vhodných učebnic a učebních pomůcek k nim náležejícím;
- využívat vhodné pomůcky pro individuální činnosti žáků;
- organizovat vnitřní diferenciaci ve třídě;
- hodnotit znalosti žáků, nikoli jejich slabiny;
- organizovat práci žáků ve skupinách;
- vytvářet projekty s využitím mezipředmětových vztahů.

c) osvojili si vyučovací metody a formy činnostního učení, které:

- podporují u žáků poznávání a aplikaci poznatků v praxi;
- využívají objevování na základě tvořivosti žáků (výběr vhodných problémů);
- využívají sebekontrolu a sebehodnocení žáků.

d) chápali souvislosti činnostního učení a jiných modelů současného vyučování a učení.

1.4 Přednosti školního programu založeného na principech činnostního učení:

1. Tempo výuky se přizpůsobuje schopnostem žáků ve třídě.
2. Činnostní charakter výuky podporuje soustředění žáků na výuku.
3. Každý den přináší dítěti pokrok.
4. Činnostní učení neustále podněcuje zájem žáků o učení.
5. Důsledkem radosti z práce a zájmu žáků o učení je dobrá kázeň ve třídě.
6. Žáci jsou činnostní, svými otázkami a odpověďmi vedeni k sebedůvěře, nezávislosti a lepším pracovním návykům.
7. Zpětná vazba mezi učitelem a žákem umožňuje okamžitě odhalovat chyby žáků, pracovat s nimi, průběžně a snadno je odstraňovat.
8. Žáci nejsou přetěžováni, jejich psychický vývoj probíhá přirozeně. Činnostní učení napomáhá rozvoji schopností všech žáků.
9. Učiteli činnostní učení umožňuje důkladnější poznání každého žáka, vede ho k úvahám o tom, co dál který žák potřebuje ke svému individuálnímu rozvoji.
10. Prostor pro naučení je dán i žákům, kteří by jinak mohli být pokládáni za průměrné nebo i podprůměrné.
11. Činnostní charakter výuky dává dostatek prostoru k dobrému individuálnímu rozvoji nadaných žáků.
12. Výsledky jsou trvalejší – pokračuje se až po zvládnutí předchozí látky většinou žáků. Stálé podněcování žáků k samokontrolě a sebehodnocení, které činnostní výuku vždy provází, přivádí mnohé žáky k dovednosti pracovat bezchybně.

13. Činnostní učení vyhovuje dětem typů zrakového, sluchového i motorického, protože se do výuky zapojuje více smyslů.
14. Hodnocení žáků je snadnější, neboť učitel může průběžně sledovat pokroky v pochopení a aplikaci učiva.
15. Při činnostním učení se vytváří velmi dobrý lidský kontakt mezi učitelem a žákem i mezi žáky navzájem. Tento kontakt se postupně přetváří ve společně uznávaná pravidla naplněná aktivitou, spoluprací, prostorem pro každého.
16. Díky aktivnímu zapojení všech žáků do výuky vede činnostní učení k přirozené integraci dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

2. Výchovné a vzdělávací strategie školy

Pojetí základního vzdělávání naší školy vychází z RVP ZV, který vymezuje devět cílů základního vzdělávání a šest klíčových kompetencí. Chceme žákům usnadnit přechod předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, pravidelného a systematického vzdělávání a zaměřit se na vzdělávání činnostního a praktického charakteru a uplatňovat odpovídající metody, které motivují žáky k dalšímu učení a vedou je k aktivitě a k poznání, kde je možné hledat, objevovat, tvořit a nalézat vhodnou cestu k řešení problémů.

Souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého žáka je dán šesti *klíčovými kompetencemi* na úrovni, která je pro něj dosažitelná. Klíčové kompetence mají žákům pomáhat při získávání základu všeobecného vzdělávání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na naší málotřídni škole po pátém ročníku není konečná, ale tvoří základ pro další vzdělávání na druhém stupni základní školy a pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

Výchovné a vzdělávací strategie má škola formulovány ke každé klíčové kompetenci.

Kompetence k učení – umožňují žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro další učení

- Učitelé kladou důraz na porozumění učivu a návaznost mezi jednotlivými poznatky.
- Pokud je to možné, dávají všem k učivu vždy konkrétní názor (pomůcku), aby bylo učivo žákům předkládáno s využitím co nejvíce smyslů, zejména zraku, hmatu a sluchu;
- Nechají žáky individuálně s názornými pomůckami manipulovat, pozorovat, třídit a rozlišovat.
- Dbají, aby každý nový činnostní postup měl určitý didaktický cíl, přivést žáky k úvahám o problému, k vyjádření vlastních závěrů, k znovuobjevování poznatků.
- Snaží se podporovat čtení s porozuměním.
- Nechají žáky vyjadřovat se k přečtenému textu a stručně vyprávět jeho obsah;
- Dají příležitost k využívání žákovských zkušeností ve výuce.

- Kladou na žáky v učivu přiměřené nároky, vést je k dobrému zvládnutí základního učiva a dát jim k tomu takový časový prostor, který zohledňuje individuální schopnosti jednotlivých žáků.
- Podporují sebedůvěru žáků v jejich schopnostech.
- Upozorňují na konkrétní využití vědomostí a dovedností v životě.
- Vedou žáky k sebehodnocení a pochopení, proč se danému učivu učí.
- Vytváří návyky k pozdějšímu samostatnému učení.
- Domácí úkoly směřují k procvičování učiva, které žáci ve škole zvládli.
- Individuálně vedou žáky k získávání poznatků i z jiných zdrojů, než jsou školní materiály.

Kompetence k řešení problémů – *podněcují žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů*

Činnostní učení je založeno na předkládání problémů a úkolů ke konkrétnímu řešení každým žákem, dbá se na to, aby se žáci v úkolu orientovali, přitom:

- Učitelé postupují od jednoduchých problémů ke složitějším.
- Vedou žáky, aby třídili, rozlišovali, seskupovali, přidávali i vyřazovali určité pojmy, pomůcky nebo připravené kartičky s údaji vzhledem k tomu, co mají sledovat.
- Učí žáky nacházet shodné, podobné nebo naopak odlišné znaky.
- Umožňují žákům objevené poznatky aplikovat v obdobných situacích, které sami vymýšlejí, mají možnost využívat své dosavadní individuální poznatky, dovednosti a zkušenosti.
- Podporují účast žáků v různých soutěžích (olympiádách), zvláště tvořivých, to znamená takových, kde je třeba uvažovat a hledat nové způsoby řešení úloh nebo zpracovávání údajů.
- Vedou žáky k tomu, aby se nedali odradit případným nezdarem, došli ve své činnosti k závěru, našli řešení.
- Necháávají žáky obhajovat různé závěry, řešení a rozhodnutí.
- Umožňují žákům vyhledávání nových informací, jejich třídění i propojování s učivem.

Kompetence komunikativní – *vedou žáky k všestranné a účinné komunikaci*

- Učitelé vedou žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo ni.
- Podporují a nabízejí komunikaci s jinými školami.

- Vedou žáky k tomu, aby chtěli učit druhé a pomáhat jim.
- Podporují spolupráci mezi třídami a ročníky.
- Nechají žáky při každé činnosti hovořit o pozorovaném jevu nebo o vlastním způsobu řešení daného úkolu.
- Přijímají často neodborně vyjádřené žákovské názory, upřesňují je, vyjadřují uspokojení nad správnými závěry žáků a povyšují je na objev.
- Umožňují žákům hovořit o poznaných souvislostech a zkušenostech z jejich života.
- Dávají žákům prostor k vyjádření vlastního názoru.
- Učí žáky naslouchat názorům spolužáků, využívat možností o názorech diskutovat, respektovat se navzájem.
- Hovoří s žáky o pozorováních v přírodě, o zajímavých poznatcích z četby nebo ze sledování naučných pořadů.
- Do výuky českého jazyka zařazují jednoduchá mluvní cvičení na zvolené téma.
- V matematice nechají žáky vymýšlet slovní úlohy, otázky, vyvolávat se mezi sebou navzájem.
- Umožňují žákům hovořit o postupu ve složitější početní úloze, zkusit druhým poradit s řešením, ptát se mezi sebou na problémy v učivu.
- Ve výtvarné a hudební výchově nechají žáky pokusit se vyjadřovat dojmy z uměleckého díla.

Kompetence sociální a personální – *rozvíjejí u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých*

Individuální činnosti zařazované do výuky jsou střídány činnostmi žáků ve dvojicích nebo ve skupinách, to vyžaduje spolupráci, vzájemnou domluvu a respektování se navzájem.

- Učitelé vedou žáky tomu, aby se podíleli na stanovení pravidel pro práci v různě velkých skupinách a aby tato pravidla respektovali;
- Učí žáky vzájemné toleranci a zodpovědnosti za plnění dílčích částí společného úkolu.
- Učí žáky, aby v případě potřeby dokázali požádat o pomoc a sami byli ochotni pomoc podle svých možností poskytnout.
- Podporují, aby vzájemná komunikace byla vedena v příjemné atmosféře. Tomu mimo jiné napomáhá i vhodné oslovování žáků mezi sebou.
- Vedou žáky ke schopnosti vyjádřit solidaritu s druhými.

Kompetence občanská – *připravují žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňují i svá práva a plní své povinnosti*

Činnostní učení prolíná výukou všech předmětů, žáci cítí sounáležitost s třídním kolektivem, neboť jsou často ve vzájemném hovoru, dotazují se navzájem, diskutují o řešení problémů, vyprávějí si různé zkušenosti atp. Tento ráz výuky vede žáky:

- Učitelé vedou žáky k respektování společně dohodnutých a formulovaných pravidel chování.
- Seznamují žáky s jejich právy i povinnostmi a se základními právy a povinnostmi dospělých (Listina základních práv svobod, Práva dítěte).
- Vedou žáky k vzájemnému slušnému chování bez hrubostí a násilí.
- Podporují snahu žáků si mezi sebou pomáhat, uznávat se a oceňovat nápady druhých.
- Podporují poznávání tradic obce a okolí.
- Seznamují žáky s důležitostí poskytnutí první pomoci a naučit se důležitá telefonní čísla.
- Seznamují žáky se životem a kulturou lidí nejen u nás, ale i v zemích EU a ve světě.
- Podporují zájem o poznávání a ochranu přírody, nutnost třídit odpadky a zapojit se do celoškolního sběru starého papíru.

Kompetence pracovní – *pomáhají žákům poznávat a rozvíjet jejich schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci*

- Učitelé vedou žáky k poznání světa práce – práce rodičů, povolání, profese v obci.
- Vlastním příkladem pomáhají žákům utvrzovat jednoduché pracovní návyky a dodržovat pravidla bezpečnosti při práci.
- Vedou žáky k důležitosti odvádět dobrou práci a zhodnotit její kvalitu.
- Vedou žáky k udržování čistoty a pořádku a k péči o jejich školní potřeby.
- Rozvíjí zručnost žáků při práci s různými materiály, provádění činností a pokusů, udržování pořádku na pracovním místě, systém v ukládání pomůcek a nářadí.
- Umožňují poznávání různých oborů lidské činnosti, jejích výsledků a významu pro ostatní lidi.

Kompetence digitální - pomáhají žákům orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života.

3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáci, u kterých se projevují příznaky některé z vývojových poruch učení, posíláme se souhlasem rodičů na vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny. Na základě vyšetření a doporučení poradny jsou pak tito žáci vzděláváni. V případě, že pedagogicko-psychologická poradna nebo speciálně pedagogické centrum diagnostikuje vývojovou poruchu učení je na žádost zákonných zástupců dítěte vypracován individuální vzdělávací plán, podle kterého se s dítětem v průběhu školního roku pracuje. V něm uvádíme závěry a doporučení z vyšetření v PPP, na co se konkrétně v reedukaci zaměříme, pomůcky, které se budou při nápravě používat, způsob hodnocení, termín, jméno paní učitelky, která bude s dítětem pracovat. Při klasifikaci těchto dětí přihlížíme k vývojové poruše a hodnotíme s tolerancí.

Učitel :

- Vytváří klidné prostředí, přistupuje k žákovi laskavě, trpělivě a důsledně.
- S rodiči žáka na základě zprávy z PPP probere postup práce s dítětem.
- Styl práce konzultuje i s ostatními pedagogy, aby působení na žáka bylo jednotné.
- Stanoví pro žáka jasná pravidla, pravidelný režim pro větší jistotu a zklidnění žáka.
- Soustředí se a vyzdvihuje kladné stránky žáka, umožní mu prožít radost z úspěchu.
- Aktivitu žáka nepotlačuje, snaží se ji využít pozitivním způsobem, poskytuje co nejvíce volného pohybu.
- Umožní žákovi měnit polohy při práci, častěji střídá různé druhy činnosti.
- Preferuje ústní formu ověřování znalostí.
- Používá při práci s dítětem co nejvíce názorných pomůcek.

4. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Zařazení nadaných žáků do základního vzdělávání vyžaduje od učitelů náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých předmětech. Pro tyto žáky je zapotřebí zvýšené motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání žáka. Učitel nabídne žákovi, aby v oblasti svého zájmu sám připravil vyučovací hodinu nebo alespoň referát či výstavku. V rámci vyučování matematiky projevují tito žáci kvalitní koncentraci, dobrou paměť, zálibu v řešení problémových úloh a svými znalostmi přesahují stanovené požadavky. Umožňujeme jim pracovat na počítači (vzdělávací programy), individuálně pracovat s naučnou literaturou (hlavolamy, kvízy, záhady, problémové úlohy), i navštívit vyučovací hodiny ve vyšších ročnících. V dalších naučných předmětech jsou jim zadávány náročnější samostatné úkoly (referáty k probíranému učivu, zajímavosti ze světa techniky...), jsou pověřováni vedením a řízením skupin. Nenutíme k opakování učiva, ale zadáváme úkoly, ve kterých by mohl žák využít nově získaných znalostí nebo hledat jejich uplatnění v nových souvislostech. Dáváme žákům šanci užívat techniky vlastního objevování a nenutíme je za každou cenu podrobovat se dominantním výukovým metodám. Na žáky s hudebním nadáním klade učitel vyšší nároky odpovídající jejich dovednostem a schopnostem.

Vhodným způsobem je zapojuje do činností v hodině – mohou doprovázet na hudební nástroj, předzpívat píseň ... Žákům výtvarně nadaným jsou zadávány náročnější práce – volí různé techniky, jsou podporováni v účasti různých výtvarných soutěží. Při samotné výuce bývají žáci pověřováni náročnějšími částmi při plnění zadaných úkolů, jsou pověřováni vedením skupiny. Velmi často se stává, že tito žáci mají výkyvy v chování. Je nutné toto chování usměrňovat s pedagogickým optimismem a taktně, avšak důsledně. Usměrnujeme žáky v osobnostní výchově, vedeme je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším. Učitel zařazuje skupinové vyučování, které učí leckdy individualisticky zaměřené nadané žáky spolupracovat, formulovat a sdílet názory.

5. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání.

Tématické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Abychom této možnosti využili co možná nejlépe, nevytváříme pro průřezová témata samostatné vyučovací předměty, ale integrujeme je do jiných vyučovacích předmětů, realizujeme jejich obsah formou projektů a kruhů, ve kterých musí žáci používat znalosti a dovednosti z různých vzdělávacích oborů.

Zařazení jednotlivých tématických okruhů průřezových témat je vždy součástí charakteristiky vzdělávací oblasti a jednotlivá témata jsou uvedena v tabulkách vyučovacích předmětů. Pro lepší orientaci uvádíme ještě přehled všech průřezových témat a jejich tematických okruhů.

1. Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace
- vytváří základní dovednosti pro spolupráci a řešení problémů
- formuje studijní dovednosti
- pomáhá k utváření pozitivního postoje k sobě samému
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce, pomoci a různosti lidí
- napomáhá prevenci škodlivých způsobů chování

Tematické okruhy :

1. Osobnostní rozvoj

a) Rozvoj schopnosti poznávání

b) Sebepoznání a sebepojetí

c) Seberegulace a sebeorganizace

d) Psychohygiena

e) Kreativita

Sociální rozvoj

f) Poznávání lidí

g) Mezilidské vztahy

h) Komunikace

i) Kooperace a kompetice

Morální rozvoj

j) Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

k) Hodnoty, postoje, praktická etika

Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3.ročník	4. ročník	5. ročník
Rozvoj schopností poznávání	INT. HV	INT.Prvouk a		INT. Matematika	
Sebepoznání a sebepojetí	INT.Prvouk a		INT.Prvouk a		INT.Přírodověda
Seberegulace a sebeorganizace	INT.Prvouk a		INT.Prvouk a	INT. ČJ	INT. AJ
Psychohygiena		INT.Prvouk a	INT.Prvouk a	Kruh	Kruh
Kreativita	INT. Výt.vých., HV	INT.Výt.vých h.,HV	INT.Prvouk a,Výt.vých. HV	INT.Pr.č.,Výt.vých.	INT.Pr.č.,Výt.vých
Poznávání lidí	INT.Prvouk a Kruh	INT.Prvouk a,ČJ Kruh	INT.Prvouk a,		INT.ČJ
Mezilidské vztahy				INT.ČJ	

Komunikace	INT.HV,Prv ouka,ČJ	INT.HV,ČJ	INT.ČJ,AJ	INT.ČJ	
Kooperace a kompetice	Kruh	Kruh	Kruh	Kruh	Kruh INT.TV
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		INT.Prvouk a			INT.Mat.
Hodnoty, postoje, praktická etika	INT.Prvouk a		INT.Prvouk a	INT.Vlast.	

2. Výchova demokratického občana (VDO)

- vede k dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu pravidel, zákonů pro fungování společnosti
- podporuje komunikativní, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti
- prohlubuje empatii a spravedlivé posuzování
- rozvíjí sebekritiku
- učí sebeúctě a samostatnosti
- přispívá k utváření hodnot jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost
- motivuje k ochotě pomáhat zejména slabším
- podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska
- umožňuje posuzovat společenské jevy
- vede k asertivnímu chování

a) Občanská společnost a škola

b) Občan, občanská společnost a stát

c) Formy participace občanů v politickém životě

d) Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3.ročník	4. ročník	5. ročník
Občanská společnost a škola				INT.Vlast.	INT.Vlast.
Občan, občanská			INT.Prvouka		INT.Vlast.

společnost a stát					
Formy participace občanů v politickém životě				PRO 1	PRO 1
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	INT.Prv.			PRO 1	PRO 1

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- prohlubuje porozumění globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- rozšiřuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů
- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
- obohacuje pohledy žáky o mezinárodní dimenzi
- kultivuje postoje k Evropě, ke globálnímu prostředí života
- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti

a) Evropa a svět nás zajímá

b) Objevujeme Evropu a svět

c) Jsme Evropané

Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3.ročník	4. ročník	5. ročník
Evropa a svět nás zajímá				INT.Vlast,ČJ	INT.Vlast.,Info.
Objevujeme Evropu a svět				INT.Vlast.,HV	INT.Vlast,Info, Výt.vých.
Jsme Evropané				INT.Vlast.	INT.Vlast.,Info.

4. Multikulturní výchova (MKV)

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- chápe tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých

- učí se přijmout, že všechny etnické skupiny jsou si rovnocenné
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti
- učí se vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu

a) Kulturní difference

b) Lidské vztahy

c) Etnický původ

d) Multikulturalita

e) Princip sociálního smíru a solidarity

Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3.ročník	4. ročník	5. ročník
Kulturní diference		INT.Prv.			INT.Vlast.
Lidské vztahy			INT.Prv.	INT.Vlast.	
Etnický původ	INT.Prv.				INT.Vlast.Info.
Multikulturalita				INT.AJ. ČJ	INT.Aj.,HV
Princip sociálního smíru a solidarity				Kruh	Kruh

5. Environmentální výchova (ENV)

- učí se porozumět vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a jejich ohrožování
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání z hlediska ochrany životního prostředí
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální i mezinárodní úrovni
- učí komunikovat o problémech životního prostředí
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- přispívá k vytvoření zdravého životního stylu

a) Ekosystémy

b) Základní podmínky života

c) Lidské aktivity a problémy životního prostředí

d) Vztah člověka k prostředí

Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3.ročník	4. ročník	5. ročník
Ekosystémy				INT.Přír.	INT.Přír.
Základní podmínky života				INT.Přír.	INT.Přír.
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	PRO 2	PRO 2	PRO 2	PRO 2 Pr.č.	PRO 2
Vztah člověka k prostředí	PRO 2	PRO 2	PRO 2	PRO 2	PRO 2

6. Mediální výchova (MV)

- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním přístupům a kritickému odstupu od nich
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života , zvláště volného času, a odpovědnosti za jeho naplnění
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů

a) Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

b) Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

c) Stavba mediálních sdělení

d) Vnímání autora mediálních sdělení

e) Fungování a vliv médií ve společnosti

f) Tvorba mediálního sdělení

g) Práce v realizačním týmu

Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3.ročník	4. ročník	5. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		INT.ČJ	INT.ČJ		INT.ČJ
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality					INT.ČJ
Stavba mediálních sdělení					INT.ČJ
Vnímání autora mediálních sdělení					INT.ČJ
Fungování a vliv médií ve společnosti	Kruh	Kruh	Kruh	Kruh INT.ČJ	Kruh
Tvorba mediálního sdělení					INT.ČJ,Info
Práce v realizačním týmu			PRO 3	PRO 3	INT.ČJ,Info. PRO 3

IV. Učební plán

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	1.	2.	3.	4.	5.	celkem
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	9	9 + 1	7 + 1	7	6	40
	Anglický jazyk	0	0	3	3 + 1	3 + 1	11
Matematika a její aplikace	Matematika	4	5	5	4 + 1	4 + 1	24
<u>Informační a komunikační technologie</u> <u>Informatika</u>	Informatika	-	-	-	<u>1-</u>	<u>1+</u>	<u>2+</u>

Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2 + 1			145
	Přírodověda				12	1 + 1	
	Vlastivěda				1 + 1	2	
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	12
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5
počet hodin v ročníku		20	22	24	26	26	118

Poznámky k učebnímu plánu

Vyučovací jednotkou na 1. stupni je vyučovací hodina. V průběhu školního roku je zařazováno projektové vyučování při dodržování zásad hygieny školní práce (přestávky, relaxace apod.).

Český jazyk a literatura

- v 1. a 2. ročníku má předmět komplexní charakter
 - ve 3.- 5. ročníku je pro přehlednost členěn do složek specifického charakteru
 - mluvnice – jazykové vyučování
 - čtení a literární výchova
 - slohová a komunikační výchova
 - psaní se vyučuje zpravidla v menších časových celcích, než je celá vyučovací hodina
- O časové dotaci jednotlivých složek rozhodne vyučující.

Anglický jazyk

- ve 3. ročníku je předmět koncipován jako úvodní seznámení s jazykem, písemný projev je záměrně potlačen (nikoliv však zcela vyloučen)

Informatika

- obsah výuky je zaměřen na seznámení s počítačem jako pracovním nástrojem
- obsah výuky se zaměřuje na především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií.

Prvouka, Vlastivěda, přírodověda

- předmět, ve kterém je realizován obsah vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět*

Pracovní činnosti

- předmět má komplexní charakter, vzdělávací obsah zahrnuje všechny tematické okruhy
 - Práce s drobným materiálem
 - Konstrukční činnosti

- Pěstitelské práce
- Příprava pokrmů

O výběru jednotlivých témat a organizaci výuky rozhodne vyučující tak, aby byly splněny očekávané výstupy na konci 1. období ZV (dle ŠVP) a 2. období (dle RVP ZV).

V. Učební osnovy

Vzdělávací oblast: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace má rozhodující postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazykové vzdělávání vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Vzdělávací oblast je realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura, Anglický jazyk.

ČESKÝ JAZYK

1. období

Vzdělávací oblast je v 1. – 3. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu český jazyk.

A) Cíle vzdělávací oblasti

- rozumět spisovné řeči mluvené, čtené i psané
- vyjadřovat srozumitelně, zejména mluvenou řečí, myšlenky, psanou formou se vyjadřovat jen v jednoduchých větách
- číst správně a s porozuměním texty přiměřené délkou i obsahem
- znát příklady literárních děl vhodných pro daný věk včetně ilustrací
- číst s porozuměním jednoduché naučné texty, pokusit se vyjádřit jejich myšlenky
- vnímat krásu a bohatost mateřského jazyka
- při výuce českému jazyku je třeba stále pamatovat na to, že se v tomto období vytváří vztah žáků k literatuře a jejich zájem o četbu, tedy že začíná výchova budoucích čtenářů
- svou schopnost vyjadřovat se uplatňovat i v prvouce, matematice i dalších vyučovacích předmětech

B) Charakteristika výuky

Cíle výuky českého jazyka jsou naplňovány:
komunikační a slohovou výchovou

čtením a literární výchovou
psaním
jazykovou výchovou

Komunikace v českém jazyce se může vhodně rozvíjet i prostřednictvím *dramatické výchovy*.

V *komunikační výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), mluvit a rozhodovat se na základě vnímaných pokynů a přečteného textu. Žáci se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, učí se rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrůznějším situacím ve škole i mimo ni.

Komunikační dovednosti žáků jsou vytvářeny nejen ve všech složkách českého jazyka, ale ve všech vyučovacích předmětech. Jednotlivé vyučovací předměty musí poskytovat dostatek prostoru k vyjadřování myšlenek a postřehů žáků k tomu, co se učí a co pozorují. Slovní zásoba je rozšiřována zejména využitím učiva prvouky, četby a vlastních zážitků. V tomto období je kladen důraz zejména na ústní vyjadřování žáků. Samostatná písemná forma vyjadřování je uplatňována od 3. ročníku.

Při prvním písemném vyjadřování se požaduje používat krátké jednoduché věty o tom, co žáci prožili, nebo co dobře poznali.

Pro rozvoj vyjadřovacích schopností v prvním vzdělávacím období využíváme

- vyprávění (o obrázku, vlastních zážitcích, přečteném textu, podle obrázkové osnovy)
- rozhovory žáků k určitému tématu
- formulace otázek a odpovědí k danému tématu
- možnosti svobodného výběru způsobu vyjádření myšlenek (v čítankách 2. a 3. r. jsou připraveny náměty, které žáky vždy zaujmou, využívá se mezi předmětových vztahů
- jednoduchých popisů z písanek, hlavně z prvoučného učiva, k psaní podobných textů
- možnost zpracovávat „první knihy“ např. o květinách, o ptácích aj. v co nejjednodušší podobě, volně doplněné ilustracemi, výstřížky apod., využíváme i dětských knih a encyklopedií

Komunikační výchova tedy obsahuje činnosti

- a) receptivní, tj. čtení a naslouchání
- b) produktivní (tvořivé činnosti), tj. mluvený a písemný projev žáka

Při *výuce čtení* v tomto období se snažíme naučit všechny žáky, i průměrně nadané, číst přiměřeně náročné, umělecké i naučné texty jasně, zřetelně a s porozuměním. Při čtení textů se obohacuje slovní zásoba žáků a rozvíjí se i jejich ústní vyjadřování. Při práci s texty se spojuje výcvik čtení s rozvojem vyjadřování, se vzděláváním v různých oborech i s výchovou žáků. Čtení se využívá v prvouce při poznávání přírody i života lidí a světa. Při prožívání literárních ukázek a čtení prvních knížek poznávají žáci život dětí i dospělých, učí se chápat a hodnotit jejich životní příběhy, činy, charaktery a lidské vztahy. Tím rozšiřují svoji životní zkušenost, obohacují svůj citový život. Dobrá četba zušlechťuje city, ovlivňuje duševní život dětí a povzbuzuje jejich vůli.

Žáci se při vyučování čtení učí esteticky prožívat a chápat přiměřené texty, později je výrazně číst, předčítat, přednášet, vyprávět, někdy i ilustrovat, něco podle popisu vyrobit, jindy text dramatizovat. Při čtení, poslechu a recitaci se zjemňuje smyslové vnímání žáků, např. sluch pro zvukovou stránku jazyka, bystří se pozorování, rozvíjí se představivost a fantazie, cvičí se paměť žáků, rozvíjí se pojmové i obrazné myšlení, ústní vyjadřování.

V čítankách určených k činnostnímu učení čtení je věnována dostatečná pozornost volbě příjemných, délkou i obsahem přiměřených textů mladšímu školnímu věku. Také mezipředmětovým vztahům a volbě témat pro samostatnou práci žáků je zde věnována pozornost.

V literární výchově seznamujeme žáky s literární tvorbou vhodnou pro mladší školní věk včetně ilustrací.

Při výuce psaní v tomto období získají žáci správné psací dovednosti, základy čitelného, přiměřeně hbitého a úhledného rukopisu. Píší slova a texty vhodného a žákům přiměřeného obsahu, který vyjadřuje zkušenosti žáků nebo poznatky získané v jiných vyučovacích předmětech. Písanky připravené pro toto období se zaměřují na psaní s porozuměním.

V jazykové výchově v 1. období základního vzdělávání se žáci učí prostě a jasně vyjadřovat spisovným jazykem, s využitím slovní zásoby odpovídající věku žáků a zároveň poznávají žáci elementární základy mluvnické stavby jazyka a osvojují si základní pravopisné jevy. Dbá se na rozvoj slovní zásoby žáků a postupně se vytváří návyky správné spisovné výslovnosti.

Jazykové vyučování má velký význam pro rozvoj myšlení žáků, neboť se při něm žáci učí jazykové a pravopisné jevy pozorovat, srovnávat, třídit i zobecňovat. Nejprve se seznamují s konkrétními jazykovými jevy, pozorují je, hovoří o nich. Tak dochází k mnoha elementárním zobecněním a procvičování poznanych jazykových a pravopisných jevů. Pozornost je věnována výcviku v pravopise lexikálním.

Ústní i písemné vyjadřování se při činnostní výuce rozvíjí pokud možno v souvislosti s poznáváním skutečností, které děti obklopují. Žáci zpočátku při samostatném vyjadřování reagují na otázky a pokyny učitele, později vytvářejí krátké souvislé projevy na témata blízká jejich zájmům a zkušenostem.

V hodinách českého jazyka tohoto období nejsou ostré hranice mezi učivem mluvnice, slohového výcviku, literární výchovy a psaní. Je potřeba si uvědomovat vzájemnou prostupnost a propojenost těchto složek českého jazyka. Je-li k tomu vhodná příležitost, lze složky českého jazyka zpestřit *dramatickou výchovou*.

Dramatická výchova rozvíjí tvořivost dětí a přispívá k obohacení jejich slovní zásoby. S její pomocí učíme žáky volně, beze strachu, svými slovy vyjadřovat myšlenky a názory nejen v českém jazyce. Pomocí dramatické výchovy se žáci učí slušnosti, vzájemnému respektování i tvořivému řešení praktických situací. Přitom se učí též cítit s druhými, vzájemně si pomáhat. Uplatňujeme tak snadno ve výuce prvky etické výchovy.

2. období

Vzdělávací oblast je ve 4. – 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu český jazyk.

A)Cíle vzdělávací oblasti

- ovládat základní jazykové jevy pro dorozumívání v ústní i písemné podobě
- osvojovat a rozvíjet čtenářské dovednosti
- rozvíjet kultivovaný písemný i ústní projev
- osvojovat si souvislé, plynulé a srozumitelné vyjadřování
- osvojovat si pravidla pro vytváření psaných textů podle komunikačního záměru a jejich využívání v praxi
- porozumět různým druhům textů věcné i odborné povahy
- vnímat literaturu jako specifický zdroj poznání a prožitků
- získávat estetické zážitky při komunikaci s vhodnými literárními texty a rozvíjet trvalý zájem o četbu
- využívat různých zdrojů informací (slovníky, encyklopedie, internet atd.) pro rozšiřování znalostí a dovedností

B)Charakteristika výuky

Cíle výuky českého jazyka a literatury jsou naplňovány

komunikační a slohovou výchovou
čtením a literární výchovou
psaním
jazykovou výchovou

V Komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, formulovat vlastní názory o přečteném díle. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti interpretace literárního textu.

Při výuce psaní získávají žáci správné psací dovednosti, rozvíjí čitelný, hbitý a úhledný rukopis.

V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem srozumitelného vyjadřování.

Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem k získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících a zařazení průřezových témat

Předmět : ČESKÝ JAZYK – komunikační a slohová výchova		období : 1.	ročník 1.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	• Skládá a rozkládá slabiky a slova • Poznává a čte tvary malých a velkých psacích a tiskacích písmen • Čte jednoduchá slova a krátké věty ^{základy}	Velká tiskací písma Malé a velké psací písmo Malé tiskací písmo Základy techniky mluveného projevu Základy techniky čtení Základy věcného čtení	
porozumí písemným a mluveným pokynům přiměřené složitosti	• Plní jednoduché pokyny učitele a vykoná je • Porozumí krátkému písemnému pokynu a vykoná jej	Praktické čtení Věcné čtení Praktické naslouchání Věcné naslouchání	
respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	• Respektuje pravidla rozhovoru, neskáče do řeči druhému • Vyjadřuje přiměřeným způsobem svá přání • Dokáže se omluvit, poprosit o pomoc, poděkovat, vyjádřit jednoduchý vzkaz	Základní komunikační pravidla	1H
pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	• Nacvičuje techniku dýchání, tvoření hlasu a výslovnosti	Logopedické rozcvičky Dýchání Výslovnost	

v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	• Uvědoměle se naučí správnému dýchání • Trénuje paměť a dýchání na krátkých říkadlech	Rytmická cvičení Říkadla	
volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	• Seznamuje se se základními verbálními i neverbálními prostředky řeči	Vyjadřování závislé na komunikační situaci	
na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	• Pokouší se stručně a srozumitelně odpovědět na otázky dle svých citových prožitků • Vyjádří vlastní zážitek kresbou • Vytvoří krátký mluvený projev ke kresbě	Vypravování	
zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	• Dokáže správně sedět a držet psací potřeby • Reaguje na opravu nedostatků spojených se základními hygienickými návyky	Základní hygienické návyky Hygiena zraku Zacházení s grafickým materiálem	
píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena a slabiky, kontroluje vlastní písemný projev	• Vhodnými cviky uvolňuje jednotlivé partie částí těla, které jsou využívány při psaní	Základy techniky psaní	

	• Spojuje písmena do slabik a slov • Zvládá psací abecedu mimo X W Q • Vědomě začíná větu velkým písmenem a končí tečkou • Opisuje a přepisuje správné tvary písmen, slov a krátké věty		
píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	• Pokouší se psát velmi krátké odpovědi na otázky	Adresa	
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	• Přiřazuje obrázky ke slovům • Manipuluje s obrázky podle pokynů • Tvoří věty k jednotlivým obrázkům • Vypráví krátký příběh vlastní nebo reprodukuje čtený či slyšený text	Krátký mluvený příběh	

Předmět : ČESKÝ JAZYK jazyková výchova		období : 1.	ročník 1.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, členění slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	• sluchově a zrakově rozliší jednotlivé hlásky • dle svých artikulačních možností vyslovuje všechny hlásky	Sluchové rozlišování hlásek Výslovnost samohlásek Délka samohlásek Výslovnost souhlásek a souhláskových skupin	

	• členění slova po slabikách • členění slova po hláskách • znázorní dlouhou a krátkou samohlásku		
porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná	• ke známým slovům kreslí obrázek • zeptá se, pokud nerozumí významu slova	Význam slova	
porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost	• pokouší se rozlišovat věc a děj • rozšiř je si slovní zásobu	význam slova	
rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	• chápe význam slova v základním tvaru	slovní druhy	
užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	• seznamuje se se spisovnou podobou jazyka	tvary slov	
spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	• pozná větu • píše na začátku věty velké písmeno a na konci většinou tečku • nakreslí význam jednoduché věty	věta a souvětí	

rozlišuje v textu druhy vět podle postojů mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	• rozliší jednotlivá slova ve větě • chápe, že každé slovo něco znamená	Věta a slovo	
odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	• správně čte skupiny hlásek di, ti, ni – dy, ty, ny • správně čte skupiny bě, pě, vě, mě, dě, tě, ně	souhlásky, samohlásky	
Předmět : Český jazyk – literární výchova		období : 1.	ročník 1.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	• říká z paměti krátké literární žánry • čte dvojslabičná a jednoduchá trojslabičná slova • čte krátké věty • čte psací písmo • čte krátké celky obsahem dětem přiměřeným	Říkadla Rozpočítadla Hádanky Říkanek a pohádek k nácvi písmu Rytmus a rým – vytleskávání Pohádka	

vyjadřuje pocity z přečteného textu	• vyjadřuje vlastními slovy pocity z přečteného textu	Veršovaná pohádka Příběhy o zvířátkách	
rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	• seznamuje se s jednoduchými literárními žánry	Říkanka Hádanka Rozpočítadlo Pohádka	
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	• doplňuje slova do textu místo ilustrací • vytvoří jednoduchý rým • tvoří otázky k jednoduchému textu • vlastními slovy odpovídá na otázky k textu	Rýmování Naslouchání Pokus o vlastní dokončení pohádky	

2.ročník

Předmět : ČESKÝ JAZYK – komunikační a slohová výchova		období : 1.	ročník 2.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	• Čte se správnou intonací • Orientuje se v textu – vyhledává odpovědi na otázky • Plynule čte jednoduché věty • Rozumí textu, reprodukuje jeho obsah	Čtení pozorné, plynulé Orientační prvky	

porozumí písemným a mluveným pokynům přiměřené složitosti	• Plní písemné a mluvené pokyny přiměřené složitosti	Pozorné, soustředěné čtení Praktické naslouchání	
respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	• Učí se slušnou formou odmítat a říkat „ne“, zkouší si tyto situace v podobě scének • Učí se respektovat názor druhých • Vhodně formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory • Snaží se zdvořile vystupovat	Základní komunikační pravidla Střídání rolí mluvčího a posluchače	1H
pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	• Dle svých artikulačních možností správně vyslovuje	Technika mluveného projevu Základní komunikační pravidla	
v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	• Trénuje paměť na krátkých textech, volí vhodné tempo a hlasitost	Dýchání, tvoření hlasu, výslovnost	
volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	• Rozpozná vhodné verbální i neverbální prostředky řeči	Vyjadřování v určité situaci Mimika, gesta	

na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	• Vypráví o osobním pozorování a příhodách ze života	Vypravování	
zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	• Aplikuje správné návyky v psaní	Hygienické návyky	
píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena a slabiky, kontroluje vlastní písemný projev	• Opisuje a přepisuje správné tvary slov a vět • Zvládá psací abecedu	Technika psaní – úhledné, čitelné	
píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	• Opisuje jednoduchá sdělení • Seznamuje se s druhy jednoduchých sdělení • Pokouší se vytvořit jednoduchá sdělení	• Adresa • Blahopřání • Pozdrav z prázdnin	
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	• Seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti • Vypráví jednoduchý příběh podle obrázkové osnovy • Pokouší se o jednoduchý popis osoby, zvířete, hračky	Krátký mluvený projev	
Předmět : ČESKÝ JAZYK jazyková výchova			
			období : 1.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, členění slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké	• Graficky odliší jednotlivé druhy hlásek	Grafický rozbor slova	

samohlásky	• Doplňuje dlouhé a krátké samohlásky • Procvičuje syntézu a analýzu slov • Je schopen rozdělit slova na konci řádku na slabiky		
porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná	• Poznává opačná slova • Tvoří dvojice opačného významu • Poznává slova podobného významu • Tvoří dvojice slov podobného významu • Seznámí se se slovy souřadnými, nadřazenými a podřazenými	Význam slov Slova jednoznačná a mnohoznačná Antonyma Synonyma	
porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost	• Rozlišuje věc, děj a vlastnost	Význam slov	
rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	• Pamětně zvládá názvosloví slovních druhů • Získává představu o zařazení slov do základních slovních druhů • Pokouší se rozlišit podstatná jména, přídavná jména, slovesa, předložky, spojky	Slovní druhy	
užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných	• Rozpozná spisovné a nespisovné tvary slov	Tvary slov	

jmen a sloves			
spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	• Pokouší se rozlišit větu jednoduchou a souvětí • Pokouší se spojovat jednoduché věty v souvětí	Věta a souvětí	
rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	• Uspořádá slova do jednoduché věty • Uspořádá věty do jednoduchého příběhu • Rozlišuje druhy vět podle postoje mluvčího	Druhy vět	
odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	• Seznamuje se se systémem členění hlásek • Píše správně dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě • Vyjmenuje řadu tvrdých a měkkých souhlásek • Doplnuje i/y po měkkých a tvrdých souhláskách • Rozlišuje a píše u ů ú do slov • Vyjmenuje abecedu • Řadí slova podle abecedy • Poznává obecná a vlastní jména	Hlásky, samohlásky, souhlásky Skupiny dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě Tvrdé, měkké souhlásky u/ů/ů Abeceda Vlastní a obecná jména	

	• Píše velká písmena u vlastních jmen osob, zvířat, místních pojmenování		
Předmět : Český jazyk – literární výchova		období : 1.	
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	• Výrazně přednáší básně z paměti • Nacvičuje techniku intonace a frázování • Orientuje se v ději	Tematické básně Slovní a větný přízvuk, významové pomlky Krátké příběhy ze života dětí	
vyjadřuje pocity z přečteného textu	• Výtvarně a pohybově vyjadřuje vlastní pocity z přečteného textu	Ilustrace textu Dramatizace poslech pohádky	
rozdlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	• Učí se rozpoznávat jednotlivé literární žánry • Všímá si rozdílů mezi poezií a prózou	Básně Povědky Pohádky – znaky Veršovaná pohádka	
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	• Pokouší se o vlastní literární tvorbu • V textu vyhledává požadované slovo • Orientuje se v textu na základě kladených otázek • Z textu opíše odpověď na otázku	Dokončení otázky Orientace v textu	

3. ročník

Předmět : ČESKÝ JAZYK – komunikační a slohová výchova		období : 1.	ročník 3.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	• Plynule čte s porozuměním • Orientuje se v textu – vyhledává klíčová slova • Tvoří otázky k textu • Pokouší se číst v rolích • Reprodukuje text, zapojuje fantazii k dotvoření příběhu • Doplnuje věty podle obsahu	Čtení s porozuměním Čtení vyhledávací	
porozumí písemným a mluveným pokynům přiměřené složitosti	• Pracuje podle daného návodu • Plní písemné i mluvené pokyny přiměřené složitosti	Věcné čtení Aktivní naslouchání – reagovat otázkami	
respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	• Přirozeně komunikuje se spolužáky a dospělými • V praxi realizuje společenská pravidla chování v prostorách školy , veřejných dopravních prostředcích • Učí se respektovat názor druhých • Dokáže stručně a jasně mluvit do	Scénky Oslovení Zahájení a dokončení dialogu	1H

	telefonu • Zvládá střídání rolí mluvčího a posluchače		
pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	• Rozpozná vlastní artikulační nedostatky a snaží se o jejich nápravu	Artikulace Výrazná, srozumitelná výslovnost	
v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	• Nacvičuje techniku intonace a frázování – slovní a větný přízvuk, významové poznatky	Technika mluveného projevu	
volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	• Vhodně používá jazykové i mimojazykové prostředky řeči (mimika a gesta)	Komunikace Zdvořilé vystupování Mimojazykové prostředky řeči	
na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	• K již sestavené obrázkové osnově vytvoří krátký mluvený projev • Vypravuje vlastní příhodu, odstraňuje přebytečná a opakující se slova • Dokáže jasně zformulovat své prožitky	Vypravování Osnova textu	
zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	• Zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	Technika psaní	
píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena a slabiky, kontroluje vlastní	• Osvojuje si správnou techniku psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný	Formální úprava textu	

písemný projev	projev) • Je veden ke kontrole vlastního písemného projevu a provádí ji		
píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	• Získává představu o věcné a formální správnosti jednoduchého sdělení a napíše je	• Pozvánka • Zpráva • Popis • Vypravování • Oznámení • Omluvenka	
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	• Popisuje ilustrovaný pracovní postup, předmět, obrázek • Rozčlení text na části a ilustruje ho • Pracuje s obrázkovou osnovou	Vypravování Čtením s porozuměním Časová orientace v příběhu	

Předmět :	ČESKÝ JAZYK jazyková výchova	období : 1.	ročník 3.
------------------	-------------------------------------	--------------------	------------------

očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, členění slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	• Chápe důležitost krátkých a dlouhých samohlásek • Vhodně používá dělení slov při psaném textu	Modulace souvislé řeči (tempo, zvuk, přízvuk)	
porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná	• Poznává slova jednoznačná a mnohoznačná • Poznává slova příbuzná a vyhledává je v textu • Pokouší se vyhledat kořen slov	Význam slova	
porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost	• Rozlišuje věc, děj, vlastnost a okolnost • Rozlišuje slova citově zabarvená	Slovní druhy	
rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	• Pokouší se rozlišit a zařadit slova do slovních druhů	slovní druhy	
užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	• Užívá spisovné tvary slov • Pokouší se určit u podstatných jmen pád, číslo, rod • Pokouší se určit u sloves osobu, číslo, čas • Časuje slovesa- běžně používaná v přítomném čase	tvary slov ohebné slovní druhy podstatná jména – pád, číslo, rod slovesa – osoba, číslo, čas časování v čase přítomném	

spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	• Rozliší větu jednoduchou a souvětí • Spojuje jednoduché věty v souvětí	Věta a souvětí	
rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	• Volí správnou modulaci hlasu podle postoje mluvčího • Rozlišuje a modifikuje druhy vět podle postoje mluvčího	Druhy vět	
odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech;dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev;velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	• Pamětně zvládá řadu vyjmenovaných slov • Vybaví si význam vyjmenovaných slov • Odliší vyjmenovaná slova od slov stejně znějících • Odůvodňuje pravopis vyjmenovaných slov • Doplnuje i/y ve vyjmenovaných a příbuzných slovech • Pracuje s výukovými programy na vyjmenovaná slova • Správně píše velká a malá písmena u slov obecných a vlastních	Vyjmenovaná slova Vlastní a obecné slova	
Předmět :	Český jazyk – literární výchova	období :	1. ročník 3.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT

čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	• Přednese báseň z paměti se správným přízvukem a tempem • Správně a výrazně čte s využitím intonace podle smyslu čteného textu	Báseň Přírodní lyrika a próza – jako prostředek ke kladnému vztahu dítěte k přírodě Bajka	
vyjadřuje pocity z přečteného textu	• srozumitelně vyjádří vlastní dojmy z přečteného textu • respektuje pocity z četby ostatních spolužáků • tiše čte bez pohybu rtů • rozumí pojmu próza, poezie, spisovatel, ilustrátor	Četba jako zdroj poznatků o přírodě, slušném chování a mezilidských vztazích Žádné čtení Dětské knihy přiměřené věku	
rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	• poznává pohádku mezi jednotlivými literárními žánry • hodnotí hlavní postavy • orientuje se v pohádkovém ději	Pohádka Bajka Kladné a záporné vlastnosti Poučení z pohádky	
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	• v textu podtrhne odpověď na otázku • na základě tichého čtení reprodukuje text • vyjádří vlastní myšlenky na základě audiovizuálního vnímání	Čtení s porozuměním Komixy Tiché čtení TV pořady pro děti	

4.ročník

Předmět : ČESKÝ JAZYK – komunikační a slohová výchova		období : 1. ročník 4.	
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	průřezová témata
čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	• Zlepšuje dovednost tichého čtení s porozuměním, odpovídá na otázky k textu • Zdokonaluje se ve věcném naslouchání, reaguje otázkami • Tvoří otázky k textu • Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	Uvědomělé plynulé čtení	
rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace i zaznamenává	• Učí se vybírat hlavní body a klíčová slova • Podtrhne a opíše odpověď na otázky k textu • Přiměřeně věku upravuje text, funkčně používá barev při zápisu textu	Čtení jako zdroj informací Klíčová slova	4D
posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	• Učí se pracovat s chybou • Odhaduje, zda poskytnuté informace jsou dostačující	Plakát Diplom	1C

reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	• Obsah přečteného dokáže interpretovat vlastními slovy • Vybere správné odpovědi k textu	Věcné čtení Reprodukce textu Klíčová slova	
vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	• Procvičuje praktické naslouchání při komunikaci s další osobou • Učí se při mluvení používat přiměřená gesta a mimiku • Seznamuje se se správným vedením tel.rozhovoru • Aktivně používá a správně formuluje komunikační žánry	Naslouchání Modelové situace Pozdrav Oslovení Omluva Prosba Vzkaz	1G
rozpozná manipulativní komunikaci v reklamě	• Seznamuj se s manipulativní komunikací v reklamě	Základní komunikační pravidla	6E
volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	• Používá správnou techniku dýchání, tvoření hlasu a výslovnosti	Modulace řeči Komunikace	
rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikačního záměru	• Snaží se aktivně používat známý pravopis, vhodně volí slova, rozlišuje spisovná a hovorová slova a správně je používá	Spisovný, nespisovný jazyk Komunikace	1H
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	• Seznámí se s pravidly tvorby jednotlivých komunikačních žánrů	Adresa Blahopřání Pozdrav	

	• Tvoří jednoduché komunikační žánry	Oznámení Pozvánka Popis Jednoduché tiskopisy – podací lístek	
sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti	• Tvoří opěrné body k jednotlivým částem textu • Vypráví či píše jednoduchý příběh podle vytvořené osnovy	Vyprávění Popis činnosti	3A

Předmět : ČESKÝ JAZYK jazyková výchova		období : 1.	ročník 4.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	• Obohacuje svou slovní zásobu • Tvoří slova opačného a stejného významu • Tvoří slova souřadná, nadřazená, podřazená • Tvoří a chápe slova jednoznačná a mnohoznačná	Význam slov	
rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	• Rozlišuje kořen, část předponovou a příponovou • Na názorných příkladech se seznamuje s různými koncovkami	Tvoření slov	

určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	• Má představu o zařazení slov do slovních druhů • Chápe rozdíl mezi ohebnými a neohebnými slovními druhy • Podstatná jména používá v gramaticky správných tvarech • Skloňuje podstatná jména • Časuje slovesa ve všech časech oznamovacího způsobu	Slovní druhy Podstatná jména – vzory - pád, číslo rod - sloňování Slovesa – časování	
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	• Vyhledává nevhodné jazykové prostředky v mluveném i psaném projevu a nahrazuje je vhodnými spisovnými výrazy	Spisovná a nespisovná slova	
vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní dvojici označuje základ věty	• Určuje základní skladební dvojici ve větě jednoduché • Pokouší se doplňovat neúplnou základní skladební dvojici	Věta jednoduchá Základní skladební dvojice Podmět a přísudek	
odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	• Rozliší větu jednočdu a souvětí • Tvoří větný vzorec k souvětí a naopak • Pomocí vhodných spojovacích výrazů spojuje věty	Věta jednoduchá a souvětí Stavba souvětí	

užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	● Rozpozná spojovací výraz v souvětí ● Zná různé spojovací výrazy	Spojovací výrazy – spojky - zájmena - příslovce	
píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	● dokáže zdůvodnit pravopis příbuzných slov ke slovům vyjmenovaným ● přiřazuje podstatná jména ke vzorům ● seznamuje se s pravidlem pravopisu koncovek podstatných jmen přiřazením ke vzorům	Vyjmenovaná slova Vzory rodu středního, ženského a mužského – živ. a neživ.	
zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	● seznamuje se s pravidlem pravopisu shody podmětů s přísudkem ● aplikuje pravidlo v písemném projevu	shoda podmětů s přísudkem Podmět holý a rozvitý	
Předmět : Český jazyk – literární výchova období : 2. ročník 5.			
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	● utváří si vlastní pohled na literární text ● chápe škodlivost kouření, alkoholu, drog, dovede o dané problematice na přiměřené úrovni diskutovat	Mimočítanková četba Časopisy – dětské a pro mládež encyklopedie Diskuze	
volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní	● vyjadřuje obsah přečteného textu	Tiché čtení Dramatizace	

literární text na dané téma	• dramatizuje text • pokouší se vytvořit vlastní text dle daného tématu	Vlastní povídka	
rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	• seznamuje se s různými typy uměleckých a neuměleckých textů • učí se rozpoznávat a porovnávat pověst	Rozpočítadla Rádanky Příslloví Pořekadla Bajka Povídka Pohádka Pověst Encyklopedie Zpráva Inzerát Reklama Dopis Výklad Film – různé druhy Televizní inscenace	
při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	• seznamuje se se základními literárními pojmy	Spisovatel Básník Ilustrátor Kniha Čtenář Poezie Próza Přirovnání Verš – rým - přirovnání	

5.roč.

Předmět : ČESKÝ JAZYK – komunikační a slohová výchova		období : 2. ročník 5.	
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	průřezová témata
čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	• Při hlasitém čtení hodně využívá modulace souvislé řeči - tempo, intonace, přízvuk, zbarvení hlasu podle textu • Samostatně reprodukuje text po tichém čtení • Třídí informace dle zadaných souvislostí a dává je do souvislostí v přiměřeně náročných textech	Uvědomělé rychlé čtení Čtení jako zdroj informací	
rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace i zaznamenává	• Po tichém čtení odliší podstatné a okrajové informace, podstatné body a slova zaznamenává • Rozliší v textu známou a novou informaci	Klíčová slova a pojmy Přehledný písemný projev	6B 6A
posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	• Rozpozná chybějící důležitou informaci a doplní ji	Dopis Popis Pozvánka	1F 6F

	• Pokouší se řešit neúplně zadané úkoly • Tvoří sdělení, které obsahuje všechny potřebné informace		
reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	• Zapamatuje si podstatná fakta z přiměřeného ústního sdělení a reprodukuje jeho obsah • Vybírá si důležitou informaci a snaží se ji zaznamenat a zapamatovat • Vypráví obsah z vlastní četby • Vytvoří otázky k textu s výběrem odpovědí	Porozumění textu Klíčové informace	
vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	• Dovede samostatně vést telefonní rozhovor • Vede správně dialog, střídá roli mluvčího a posluchače • Zdvořile vystupuje • Zanechá vzkaz na záznamníku	Komunikační pravidla Modelové situace Pozdrav Oslovení Omluva Prosba Vzkaz	6G
rozpozná manipulativní komunikaci v reklamě	• Učí se rozpoznat manipulativní komunikaci v reklamě	Základní komunikační pravidla	6B 6A

volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	• Používá správnou techniku intonace, frázování, dbá na významové pomlky	Prezentace před třídou besídky	
rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikačního záměru	• rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikačního záměru • odlišuje spisovný jazyk a nářečí	Zásady komunikace	
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	• píše správně po stránce obsahové i formální další jednoduché komunikační žánry	Omluvenka Vzkaz Inzerát Dopis Zpráva Referát Výpisek Jednoduché tiskopisy – přihláška, dotazník	6F
sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti	• sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytvoří písemný projev a text rozdělí na odstavce • aktivně používá své znalosti z pravopisu lexikálního a syntaktického v písemném projevu	Vyprávění Osnova Přehledný písemný projev	

Předmět : ČESKÝ JAZYK jazyková výchova		období : 2.	ročník 5.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT

porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	• učí se vyhledávat významem neznámá slova ve slovníku	Význam slov	
rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	• rozlišuje kořen, část předponovou, příponovou a koncovku • tvoří slova příbuzná a vyhledává je v textu	Tvoření slov	
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	• ohebné slovní druhy používá v gramaticky správných tvarech • zařazuje slova do slovních druhů • využívá slovníku spisovné češtiny • časuje slova ve všech způsobech	Slovní druhy Podstatná jména – vzory Přídavná jména – vzory Zájmena – druhy Slovesa – časování Číslovky – seznamování se s jejich druhy	
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	• rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary • vhodně používá spisovné výrazy a tvary	Spisovná a nespisovná slova	
vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní dvojici označuje základ věty	• určuje základní skladební dvojici ve větě jednoduché i souvětí • rozvíjí základní skladební dvojici vhodnými slovy • vyhledává a doplňuje neúplnou základní dvojici • dokáže graficky znázornit základní	Věta jednoduchá a souvětí Základní skladební dvojice Podmět a přísudek Podmět vyjádřený, nevyjádřený a několikanásobný	

	skladební dvojici		
odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	• určí počet vět v souvětí • vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	Věta jednoduchá, souvětí Vzorec souvětí	
užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	• podle potřeby obměňuje spojovací výrazy a vhodně je užívá • používá interpunkční znaménka v souvětí v jednoduchých případech	Interpunkce v souvětí Spojovací výrazy	
píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	• chápe pravopis koncovek podstatných jmen a správně je používá • dle svých schopností píše správně i/y ve vyjmenovaných slovech a slovech příbuzných • rozlišuje druhy přídavných jmen • seznamuje se s pravidly pravopisu přídavných jmen tvrdých a měkkých • používá tato pravidla v písemném projevu • pokouší se vyhledávat a opravovat chyby v psaném textu • používá základní mluvnická pravidla pro zdůvodnění pravopisných jevů	Vzory podstatných jmen Vyjmenovaná a příbuzná slova Pravopis přídavných jmen – měkkých, tvrdých Koncovky podstatných a přídavných jmen	

zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	• užívá pravidlo shody podmětu s přísudkem v písemném projevu	Shoda podmětu s přísudkem Podmět holý, rozvitý, nevyjádřený, několikanásobný	
Předmět : Český jazyk – literární výchova období : 2. ročník 5.			
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	• má vlastní názor na literární text • snaží se zaujmout postoj k přečtenému textu • odlišuje vyprávění literární od faktického • zajímá se o kulturní život regionu	Čtenářské deníky Mimočítanková četba Časopisy odborné Referát Kulturní instituce Regionální tisk a knihy o regionu	6C
volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	• pokouší se o vlastní literární tvorbu inspirovanou přečteným textem • pokouší se přečtený text rozčlenit do rolí • volně reprodukuje text – tvoří osnovu k textu	Dramatizace Vlastní tvorba povídky a básně Osnova k vyprávění	
rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	• pracuje s různými typy uměleckých a neuměleckých textů • učí se rozpoznávat manipulativní reklamu	Bajka Povídka Pohádka Pověst Zpráva Inzerát	6D

	• využívá pro vlastní četbu školní i místní knihovnu	Dopis Výklad Reklamní slogan Bulvární tisk	
při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	• při jednoduchém rozboru literárních textů používá literární pojmy • pozná literární pojmy	Divadlo – konflikt a jeho řešení – tragické, komické divadelní představení – loutky, maňásky, živí herci herec režisér scénárista Próza – čas, prostředí děje, hlavní a vedlejší postavy, řeč autora, řeč postav, postoje literárních postav beseda nad knihou Poezie – lyrika, epika, přirovnání Film – loutkový, kreslený, loutkový	

ANGLICKÝ JAZYK

1. období

Vzdělávací oblast je ve 3. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu anglický jazyk.

A) Cíle vzdělávací oblasti

- motivovat žáky k zájmu o anglický jazyk, učit se vnímat a napodobovat melodii a rytmus anglického jazyka
- poznávat a prakticky používat základní pravidla výslovnosti
- činnostní formou naučit žáky základní slovní zásobu z jím blízkých oblastí (činnosti s obrázky nebo předměty)
- činnostní formou výuky naučit žáky jednoduchá základní pravidla gramatiky a základní zdvořilostní fráze
- základní fráze a obraty procvičovat s pomocí CD a manuálních činností zahrnutých v pracovním sešitě
- s pomocí obrázků nebo předmětů vytvářet a obměňovat první krátké rozhovory
- rozumět jednoduchým pokynům v anglickém jazyce a reagovat na ně
- vést žáky k získání schopnosti číst s porozuměním přiměřené jednoduché texty v anglickém jazyce
- motivovat žáky k zájmu o anglický jazyk
- získávat první poznatky o zemích, kde se mluví anglicky
- postupně začít chápat význam znalosti angličtiny pro život
- aktivní účastí žáka na výuce anglického jazyka ho vést ke schopnosti jednoduše komunikovat s využitím prvních poznatých slov a frází

Při činnostním vyučování anglickému jazyku ve 3. ročníku vyučujeme

- a) komunikační dovednosti (schopnost domluvit se v angličtině)
- b) slovní zásobu, čtení a porozumění řeči psané; porozumění řeči mluvené,
- c) mluvnici a pravopis
- d) dramatickou výchovu
- e) základní poznatky o anglicky mluvících zemích

B) Charakteristika výuky

Výuka anglického jazyka v 1. období tvoří úvod do cizojazyčného vzdělávání žáků. Proto je v tomto období nejdůležitější probuzení zájmu o výuku angličtiny a vytváření pozitivního vztahu k učení cizímu jazyku. Abychom toho dosáhli, musí být vyučovací hodiny angličtiny v průběhu celého roku prostoupeny zajímavostmi a pro žáky poutavými činnostmi, hrami a písničkami. Při výuce je třeba pracovat s vhodnými učebnicemi a pomůckami zpracovanými přiměřeně k věku dítěte.

V tomto období se snažíme, aby žák porozuměl vyslechnutému sdělení, uměl ho opakovat, aby uměl použít naučená slova v jednoduchém spojení, aby dovedl základní slova a jednoduché věty přečíst a slova i zapsat, popřípadě k nim nakreslit obrázek.

Výuka jazyka vychází z jeho praktického použití. Výklad pravidel gramatiky je omezen na nezbytně nutné minimum potřebné k tvorbě jednoduchých vět. Slovní zásoba je volena především z okruhu zájmů dětí tohoto věku. Slova jsou vázána do vzájemných souvislostí. Upevňování, procvičování a využití slovní zásoby v jednoduchých větách spojujeme vždy s činnostmi s konkrétním předmětem, obrázkem – s tzv. názorem, a to v každé hodině. To je základem k tomu, aby se anglickému jazyku učil každý žák s chutí a věřil, že bude mít úspěch. Využíváme zvukových nahrávek, anglických říkanek a písniček, z nichž některé se žáci učí zpaměti.

2. období

Vzdělávací oblast je ve 4. – 5. ročníku realizována prostřednictvím předmětu anglický jazyk.

A) Cíle vzdělávací oblasti

- vést k pochopení významu znalosti anglického jazyka pro osobní život
- dosáhnout úrovně A1 podle jazykového portfolia stanoveného Radou Evropy
- prohlubovat poznatky o angl. mluvících zemích
- získávat první zkušenosti při práci s PC
- naučit hlasitému čtení delších textů se správnou výslovností a intonací
- cvičit orientaci ve slyšeném textu, proneseném rodilým mluvčím
- nacvičovat delší konverzační celky i mezi více osobami
- umět přednést jednoduchý mluvený projev na dané téma
- naučit zásady tichého čtení a práce s textem
- zdokonalovat písemný projev při opisu souvislejšího textu
- soustředit se na písemnou formu práce s textem – doplňování, obměna vět, tvoření otázek, odpovědi
- nacvičovat psaní podle diktátu
- seznamovat s dalšími gramatickými pravidly
- prohlubovat slovní zásobu podle obsahu používaných učebnic
- aktivně se účastnit na projektovém vyučování

B) Charakteristika výuky

Výuka ve 2. období navazuje na dosažené výsledky v 1.období. Prohlubujeme a zdokonalujeme faktické znalosti ve všech oblastech – receptivní řečové (poslech a čtení s porozuměním), produktivní řečové (ústní a pís. projev), komunikační (komunikace a tem. okruhy)

Cílem tohoto období je pochopení významu znalosti užitého jazyka pro osobní růst žáka a jeho budoucí kariéru, pomáhá snižovat jazykové bariéry při cestování nebo při budoucím studiu. Vhodně využíváme časopisy, video, PC, audiokazety, názorné pomůcky, hry, soutěže.

C) Obsah učiva ve 3. ročníku

- odlišné hlásky – jejich fonetický přepis pro čtení výslovnosti v učebnici (ve slovníku), například ve slovech: black, white, a dog, the dog, three
- odlišná výslovnost hlásek, které známe z češtiny, například ve slovech: red, a pig, a kitten, a teddy, I have, is
- odlišný pravopis – náhled do problematiky, která bude uceleně vyučována v dalších ročnících, ve 3. ročníku pouze:
 - němé e: have
 - odlišné psaní hlásek: grey, fish, a chicken
 - dvojí čtení: zavřená (otevřená) slabika: a cat / a cake atd.
 - ustálený pravopis: green, leaf, yellow, a kitten, a teddy
 - slova souzvučná (homonyma): two / too ...
 - člen jako součást podstatného jména
 - počitatelná a nepočitatelná podstatná jména
 - nácvik použití členu na skutečnosti prožívané žákem spolu s učitelem ve třídě
 - podstatná jména – množné číslo pravidelných podst. jmen: the toys, the cats
 - osobní zájmena
 - kvůli obtížnosti vyučujeme pořadí: 1. osoba: I, we
2. osoba: you
3. osoba: it, they, he (Mr. Black), she (Ms Black);
 - některá zájmena přivlastňovací: my, your
 - spojení přídavného + podstatného jména: a little dog, a big house
 - spojení zájmena přivlastňovacího + podstatného jména: my teddy, my doll
 - spojení číslovky základní + podstatného jména: one cat, two cats
 - základní slovesa – přítomný čas prostý
 - časování základních probíraných sloves: I work, you work...
 - časování nepravidelného slovesa „to be“ (kladné i záporné věty, tvoření otázky: I am, You are not. Is he?
 - časování nepravidelného slovesa „to have“ – kladné věty
 - ustálená spojení s modálním slovesem „can“ – kladné věty a otázky: I can write (umím). Can I have... ? (mohu)
 - ustálené slovní spojení se slovesem „like“: I like cats.
 - základní slovesa – přítomný čas průběhový (jen kladné věty)
 - základní předložky: in, on, under
 - věty oznamovací – větné vzory: I have a cat. This is a cat. It is on the table. There is a book. I work. I work at a shop. I like my job. I am working now..I can write. (umím) Can I have a cake? (mohu)...
 - věty rozkazovací – pokyny: Give me a pen! Help me! Write! Draw! Open your book! Shut your book! Sit down! Stand up! Come in!...
 - věty tázací – obrácený slovosled: She is. – Is she?

V 1. pololetí poskytneme dětem nezbytný úvod do jazyka

- seznamujeme je s anglickými hláskami na základě názvů barev, hraček a čísel
- nacvičujeme správnou výslovnost a čtení celých vět na krátkých příbězích

- učíme děti mluvit ve vzorových větách, jejichž smysl je dán dramatizací, činností s předměty nebo s obrázky
- naučíme děti rozumět jednoduchým větám a pokynům ve třídě
- radost z uměleckého prožitku s použitím anglického jazyka poskytneme nácvikem velmi jednoduchých básniček a říkadel (žáci je mohou obměňovat s využitím osvojené slovní zásoby)

V 2. pololetí se výuka zaměří na „technické“ vědomosti nutné pro správné použití základů jazyka

- postupně nacvičujeme čtení fonetického přepisu angličtiny
- postupně probíráme a opakujeme tvary jednotného a množného čísla podstatných jmen, zájmena osobní – podměty, shodu podmětu s přísudkem, závazný slovosled anglické věty

Výuka gramatiky probíhá současně s vytvářením jednoduchých vět, kde se potřebné výrazy a spoje procvičují. Žáci se naučí větám rozumět, číst je a opakovat. Protože jim rozumějí a znají některá slovíčka, mohou je obměňovat. Ptají se jeden druhého, odpovídají na spolužákovy otázky. tímto způsobem probíhá výuka gramatiky s pomocí činností v průběhu celého roku, jak je uvedeno už v bodě B.

D) Očekávané výstupy na konci 1. období

- žák pozdraví při setkání a loučení
- požádá o něco a poděkuje, umí specifikovat určitý počet
- jednoduše objedná nejběžnější jídlo a pití v restauraci
- naváže konverzaci s novým kamarádem – cizincem, představí se a zeptá se na jméno, zeptá se na věk a řekne svůj, řekne, co má a co nemá rád
- čte s porozuměním jednoduchý text
- rozumí jednoduchému pokynu a dovede ho splnit
- získá jazykovou zručnost pro schopnost obměny jednoduché informace
- slovní zásoba se pohybuje v rozsahu 70 slov, z nichž 20% tvoří základní kameny anglické gramatiky
- z paměti reprodukuje několik básniček, říkanek a písniček v angličtině

Děti získají skutečný základ pro další studium anglického jazyka v těchto oblastech

- a) Oblast **fonetiky**: rozlišují anglické hlásky od českých a umí je vyslovit.
- b) Oblast **slovní zásoby**: barvy, čísla, běžné hračky a zvířata, osoby, příbuzenské vztahy, jídlo, pojmy: ten, nějaký, malý, velký, starý, ano, ne Mr., Ms.
- c) Oblast **mluvnice**: člen určitý a neurčitý, jednotné a množné číslo podstatných jmen, užívání sloves v přítomném čase prostém, slovesa mít, mít rád, být, užívání sloves v přítomném čase průběhovém (kladné věty), zájmena osobní - podměty a jejich použití ve větě, některá zájmena přivlastňovací, předložkové vazby s „on, in, under“.

Poznámka:

Vzhledem k tomu, že anglickému jazyku je ve 3. ročníku věnováno dostatečné množství hodin, je možné naučit všemu základnímu učivu žáky ve škole. Domácí příprava potom slouží pouze k upevňování dobře naučených obrátů.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

3.ročník

Předmět : Anglický jazyk - receptivní, produktivní a interaktivní řečové dovednosti		období : 1.	ročník 3.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby	• slova opakuje po učiteli • po učiteli opakuje věty • čte slova • čte věty • čte a ve větě najde známá slova • čte text a hledá známá slova a věty	Pozdravy: Hello!, Hi!, Good morning!, Goodbye! Yes. No. Barvy. What's your name? I'm ... My name is... Zvířata. Big, little.	
rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje	• seznamuje se s pokyny učitele • snaží se pokynům porozumět a reagovat na ně • snaží se porozumět jednoduchým nahrávkám na kazetě nebo CD k učebnici	Pokyny: Open! Close! Sit down! Listen! Quiet, please! Is it a...? Yes, it is. No, it isn't.	1 H

	• v mluveném textu rozpozná čísla • snaží se porozumět jednoduchému textu • zkouší porozumět kontrolním otázkám k textu	Čísla 1 – 12. Telefonní čísla. How many...? What's this? It's... Who's this? What colour is?	
rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova	• osvojuje si první slova opakováním po učiteli • seznamuje se postupně s grafickou podobou slova • postupně si zvyká na rozdíl mezi grafickou a mluvenou podobou slova • pokouší se zapisovat si je	Slovesa TO BE Sloveso TO HAVE Části těla. Části obličeje. Oblečení. Goodbye! Bye! What time is it? It is...	
pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovené konverzace dvou osob s dostatkem času pro	• pozdraví a rozloučí se s kamarádem • pozdraví a rozloučí se s dospělým a	Good night! Good afternoon! Good evening! How are you? I'm fine, thank you.	

porozumění	s kamarádem • zdraví v různou denní dobu • učí se zeptat se, jak se daří a na tento dotaz jednoduše odpovědět • zkouší poděkovat, omluvit se • snaží se představit sebe, případně členy své rodiny, svého kamaráda	Family. Where are you from? I'm, he's, she's....+ přídavné jméno	
používá abecední slovník učebnice	• zavádí si vlastní slovník • zapisuje si další nová slova, učí se zapsaná slova ve vlastním slovníku vyhledávat • seznamuje se s abecedou anglického jazyka • seznamuje se se slovníkem učebnice • učí se ve slovníku učebnice hledat	Abeceda (the alphabet) Hláskování (spelling)	

4. ročník

Předmět : Anglický jazyk – receptivní řečové dovednosti		období : 2	ročník 4.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům	• postupně si osvojuje slova k těmto tématům: domov, rodina škola, volný čas, zájmy oblékání • zkouší porozumět jednoduchým větám k uvedeným údajům • porozumí jednoduchým otázkám, které se ho týkají • zkouší vyjádřit, jak se cítí • porozumí, když mu někdo pomalu a jednoduše vypráví o sobě a své rodině	Rozšiřování slovní zásoby o okruhy a fráze: House, furniture. Předložky in, on, near. There is, there are. Obchod, nakupování. Can I have...? How old are you? I'm 10. How old is he/she? I'm cold, hungry, thirsty. Family: grandparents, uncle, auntie, cousin.	
rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentickým materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a užívá je při své práci	• zkouší pracovat s psaným a mluveným jednoduchým textem: - vyhledává odpovědi na předem zadané otázky k textu - snaží se odpovídat - dodatečné kontrolní otázky k textu - plní různé další úkoly k textu	Tázací zájmena: Who? What? Where? Whose? Číslovky 20 – 100, 1000. How many...? Další pokyny: Draw! Count! Colour! Right, left. Turn right, turn left, go straight on.	

	• dokáže porozumět jednoduchému popisu cesty	Time. What's the time? o'clock. At + time.	
čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu	• jednoduché věty se známou slovní zásobou čte po učiteli, pak je zkouší opakovat plynule • zkouší samostatně plynule číst věty se známou slovní zásobou	Reading in pupil's book.	
vyhledává v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku	• pokouší se najít informaci : - v pohlednici a dopise - v jídelním lístku - na plakátu	Postcard, letter. Adress, informace, podpis. Food. I like, I don't like. Fruit, vegetables, meat, pasta. Countable, uncountable nouns. Poster. What, where. Telephone number. Exit. Open, close. Informations. The alphabet. Spelling.	
používá dvojjazyčný slovník	• procvičuje abecedu dané země • seznamuje se s pravidly vyhledávání v dvojjazyčném slovníku • zkouší vyhledávat jednoduché významy slov	Weather. Weather in other countries.	

	• pomocí slovníku pracuje i s textem s neznámými slovy		
Předmět : Anglický jazyk – produktivní řečové dovednosti		období : 2	ročník 4.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení, krátký text a odpověď na sdělení; vyplní své základní údaje do formulářů	• postupně se učí gramatické struktury a typy vět : • sloveso „být“ • sloveso „mít“ • další slovesa mimo • způsobových • učí se synonyma , antonyma • učí se chápat významy slov v kontextu • zkouší napsat na pohlednici adresu, pozdrav: • napíše podle vzoru jednoduché blahopřání • pokusí se vyplnit jednoduchý formulář: • vyplní jméno • vepíše bydliště	I am, he/she is You are, we, they are I am not, he is not... Použití ve větě kladné. Použití ve větě záporné, otázce. he/she has got have got: I/you(we/they have got Body + tall x short, fat x thin, old x young, sad x happy. Adresa. Oslovení. Krátký pozdrav. Krátká omluva. Krátká žádost. Rozloučení, pozdrav.	

	• zapíše věk		
reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace	• ve dvojici opakuje jednoduchou konverzaci • pokusí se vyslechnutý rozhovor jednoduše obměnit • zkusí ve dvojici připravit rozhovor	Jméno, bydliště, věk. I live at...	
obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu	• krátký přiměřený text se pokusí obměnit s pomocí učitele	Věta jednoduchá. Pořádek slov ve větě.	
Předmět : Anglický jazyk – interaktivní řečové dovednosti		období : 2.	ročník 4.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci	• zeptá se někoho, jak se jmenuje, kolik má roků a na podobné otázky umí odpovědět • zkusí si s někým jednoduše popovídat o své rodině a o tom, co má • když něčemu nerozumí, pokusí se jednoduše požádat o zopakování • osvojuje si pravidla pozdravení, představení rozloučení • zkouší se zeptat a odpovědět na čas	My name is I 'm... Sorry? Ones more, please. Sorry, I can't understand. Countable, uncountable nouns. Personal information. Společenské fráze. Places and buildings in town.	4 C

5. ročník

Předmět : Anglický jazyk – receptivní řečové dovednosti		období : 2	ročník 5.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům	• postupně si osvojuje slova k těmto tématům: - nákupy - příroda, počasí - tradice a zvyky • důležité zeměpisné údaje • zkouší porozumět jednoduchým větám k uvedeným údajům • pokusí se s kamarády domluvit, co budeme dělat, kam půjdeme, kdy a kde se sejdeme	Obchod, nakupování. Can I have...? Nature. Weather. The sun is shining. Specifying days and dates Compass. North, south, west, east. Commands, negative commands. Let's go. Další předložky: under, in front of, behind.	
rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentickým materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a užívá je při své práci	• pracuje s psaným a mluveným jednoduchým textem: - vyhledává odpovědi na předem zadané otázky k textu - odpovídá na dodatečné kontrolní otázky k textu • umí poradit cizinci, jak se dostane na určité místo	School, school friends, timetable, subjects.	

čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu	• čte po učiteli delší věty, snaží se o plynulost • zkouší samostatně plynule číst věty se známou slovní zásobou	Reading in pupil's book.	
vyhledává v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku	• pokouší se najít informaci : - v jídelním lístku - v plánu budovy, města - na internetu s pomocí učitele - v encyklopedii s pomocí • učitele	Postcard, letter. Address, information, podpis. Food. I like, I don't like. Fruit, vegetables, meat, pasta. Countable, uncountable nouns. Poster. What, where. Telephone number. Exit. Open, close. Informations.	
používá dvojjazyčný slovník	• vyhledává v dvojjazyčném slovníku • zkouší vyhledávat jednoduché významy slov • pomocí slovníku pracuje i s textem s neznámými slovy	The alphabet. Spelling. Weather. Weather in other countries.	
Předmět : Anglický jazyk – produktivní řečové dovednosti			
		období : 2	ročník 5.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení, krátký text a odpověď na sdělení; vyplní své základní údaje do formulářů	• sestavuje gramatické struktury a typy vět : - sloveso „být“ - sloveso „mít“ - další slovesa mimo způsobových	I want, he/she want's. Otázka: Do you want? Yes, I do. Does he/she want? Yes, he/she does. Zápor: I don't want. He/she doesn't want. I must, I can, I need.	

	- slovesa způsobová • chápe významy slov v kontextu • napíše jednoduché blahopřání - napíše podle vzoru omluvu - napíše dle vzoru žádost • vyplní jednoduchý formulář: - vyplní jméno - vepíše bydliště - zapíše věk • zkouší napsat o sobě: - co pravidelně dělá - co má a nemá rád - co se mu líbí a nelíbí	Adresa. Oslovení. Krátký pozdrav. Krátká omluva. Krátká žádost. Rozloučení, pozdrav.	
reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace	• pokusí se vyslechnutý rozhovor jednoduše obměnit • vyslechnutý přiměřený text si rozdělí a pokusí se opakovat po částech • zkouší reprodukovat celý přiměřeně obtížný text • zkusí ve dvojici připravit rozhovor • zkusí ve dvojici připravit scénku	Days of the week. On + day. Months. In + month. Daily routine. Adverbs of frequency: always, usually, sometimes, never. Timetable. Subjects. Hobby. Pets. I like... I don't like...	1 C
obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu	• zkusí text jednoduše obměnit ve dvojici nebo samostatně	Pořádek slov ve větě	

Předmět :	Anglický jazyk – interaktivní řečové dovednosti	období : 2.	ročník 5.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci	• zeptá se někoho, jak se jmenuje, kolik má roků, kde bydlí a na podobné otázky umí odpovědět • učí se říct, s čím souhlasí a nesouhlasí • zkouší se domluvit v obchodě (pomáhá si ukazováním) • používá pravidla pozdravení, představení rozloučení • zkouší se zeptat a odpovědět na čas, místo apod.	Asking and saying where people live. Favourite things. Talking about likes and dislikes. Can you speak slowly and distinctly? Nakupování. Velikost. Množství. Cena. Názvy obchodů. Countable, uncountable nouns. Personal information. Společenské fráze. Places and buildings in town.	4 D

Vzdělávací oblast: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

MATEMATIKA

1. období

Vzdělávací oblast je v 1. – 3. r. realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu.

A) Cíle vzdělávací oblasti

- osvojování základních matematických pojmů na základě aktivních činností každého žáka
- důraz na porozumění základním pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům
- rozvíjení zkušeností s matematickým modelováním pomocí činností, kterými se žáci učí poznávat a nalézat situace, které dokážou matematicky popsat
- využívání zkušeností žáků z domova i ze života kolem nich
- prostor pro aktivní projev žáka – vymýšlení úloh žáky, využití jejich zájmů, komunikace mezi žáky, efektivní využívání osvojených poznatků
- grafické projevy žáka – od kresleného obrázkového názoru k náčrtům
- postupné osvojování prvních matematických pojmů, početních výkonů, postupů, základů jazyka matematiky a způsobů jejich užití

B) Charakteristika výuky

Matematické vzdělávání v tomto období pomáhá žákům vnímat význam matematiky v životě. Žáci se učí vyjadřovat pomocí čísel. Matematika rozvíjí pozornost, vytrvalost, schopnost rozlišovat, objevovat, vytvářet různé situace. Žáci se učí svoji práci kontrolovat, srovnávat, učí se sebedůvěře, vyjadřují výsledky svého pozorování. S vyjadřovacími schopnostmi se rozvíjí jejich schopnost uvažovat.

V prvním období základního vzdělávání necháváme žáky pokud možno matematické poznatky za pomoci přímé účasti učitele při činnostním učení objevovat a formulovat je svými slovy. Učitel pak matematický pojem upřesní a správně ho formuluje.

Na co je třeba upozornit, je *časté zařazování počítání z paměti* a to po celé první období základního vzdělávání. Při počítání s malými čísly by nikdy nemělo být počítání z paměti nahrazováno písemným počítáním.

Po celé první období se v matematice kladou *základy počítání z paměti*. Žáci se učí způsoby pamětného sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru do 100 i do 1000. Počítání slovních úloh z paměti je třeba vždy spojit s vysvětlením žáka, jak k výsledku dospěl. V průběhu 1. – 3. ročníku je třeba, aby každý žák vyřešil mnoho jednoduchých slovních úloh. To není možné realizovat tehdy, když bychom přitom měli vyžadovat klasické zápisy každé úlohy. Při řešení slovních úloh z paměti může žák používat konkrétní názor, náskres, náčrt a jiné svoje zobrazení a z něho formulovat výsledek a vysvětlit, jak k němu dospěl. U celé řady slovních úloh řešených činností z paměti mohou žáci objevit několik způsobů řešení úlohy. Zájem žáků o počítání z paměti se dobře probouzí vhodnou motivací a poznáním, že je v jeho schopnostech úlohy řešit.

Při vyučování matematice v prvním období základního vzdělávání chceme vždy při probírání určitého učiva

- dát žákům první pojetí daného problému a motivovat je
- užitím názorných pomůcek a konkretizací je dovést postupně k pochopení problému, který je dán novou učební látkou
- provádět třídění a srovnávání naučených vědomostí s vědomostmi již osvojenými
- provádět cvičení s praktickým užitím získaných vědomostí
- nechat žáky samostatně vymýšlet slovní úlohy, které vycházejí z jejich zkušeností
- provádět cvičení k zautomatizování určité početní operace
- nechat žáky při praktických činnostech objevovat potřebu nového početního výkonu

2. období

A) Cíle vzdělávací oblasti

- osvojování základních matematických pojmů na základě aktivních činností každého žáka
- důraz na porozumění základním pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům
- rozvíjení zkušeností s matematickým modelováním pomocí činností, kterými se žáci učí poznávat a nalézat situace, které dokážou matematicky popsat
- využívání zkušeností žáků z domova i ze života kolem nich
- prostor pro aktivní projev žáka – vymýšlení úloh žáky, využití jejich zájmů, komunikace mezi žáky, efektivní využívání osvojených poznatků
- grafické projevy žáka – od kresleného obrázkového názoru k náčrtům
- postupné osvojování prvních matematických pojmů, početních výkonů, postupů, základů jazyka matematiky a způsobů jejich užití

B) Charakteristika výuky

Matematické vzdělávání v tomto období pomáhá žákům vnímat význam matematiky v životě. Žáci se učí vyjadřovat pomocí čísel. Matematika rozvíjí pozornost, vytrvalost, schopnost rozlišovat, objevovat, vytvářet různé situace. Žáci se učí svoji práci kontrolovat, srovnávat, učí se sebedůvěře, vyjadřují výsledky svého pozorování. S vyjadřovacími schopnostmi se rozvíjí jejich schopnost uvažovat.

V druhém období základního vzdělávání necháváme žáky pokud možno matematické poznatky za pomoci přímé účasti učitele při činnostním učení objevovat a formulovat je svými slovy. Učitel pak matematický pojem upřesní a správně ho formuluje.

Při vyučování matematice v druhém období základního vzdělávání chceme vždy při probírání určitého učiva

- motivovat je
- užitím názorných pomůcek a konkretizací je dovést k pochopení problému
- provádět srovnávání nových poznatků s vědomostmi již osvojenými
- provádět cvičení s praktickým využitím získaných vědomostí

- nechat žáky samostatně vymýšlet slovní úlohy, vycházející z jejich zkušeností
- provádět cvičení k zautomatizování určité početní operace
- nechat žáky při praktických činnostech objevovat potřebu nového početního algoritmu
- pamětné početní úkony volit tak, aby přispívala k zvládnutí učiva

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících a zařazení průřezových témat

Předmět : Matematika – číslo a početní operace		období : 1.	ročník 1.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	• Odřiká řadu čísel 1 – 5 vzestupně (po čase sestupně • Přiřazuje čísla skupině předmětů • Přiřazuje počtu prvků číslo • Počítá předměty od 1 – 10 • Odřiká řadu čísel 0 – 20 vzestupně i sestupně • Přiřazuje číslům počet prvků do 20 • Vytváří skupiny předmětů daného počtu do 20 • Na základě počtu prvků vytváří reálné slovní úlohy a naopak	Numerace do 5 Numerace do 10 Numerace do 20	
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	• Čte a píše čísla do 20 • Rozlišuje čísla jednociferná a dvojciferná • Seznamuje se se vztahem rovnosti a nerovnosti • Zapisuje vztah pomocí symbolů	Číselná řada 0 – 20 Porovnávání čísel	

užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	• Řadí čísla vzestupně i setupně do 20 • Doplnuje chybějící číslo v řadě • Seznámí se s číselnou osou, orientuje se v ní a číslo zobrazí • Rozumí pojmům vpravo, vlevo, před, za, hned před, hned za	Číselná osa Orientace v prostoru	
provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	• Sčítá a odčítá za pomoci názoru a učí se operace zapisovat v číselném oboru do 20 • Postupně přechází na počítání bez názoru • K znázorněnému sčítání a odčítání vytvoří příklad a reálnou situaci	sčítání, odčítání do 3 sčítání, odčítání do 5 sčítání, odčítání do 10 sčítání, odčítání do 20 bez přechodu přes desítku	
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	• Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v rámci probíraného číselného oboru • Čte ilustrované slovní úlohy • Znázorní zadání slovní úlohy • Slovně vyjádří odpověď • Výsledek doplní do předepsané odpovědi • Řeší úlohy na sčítání a odčítání	Slovní úlohy	

	• Řeší úlohy se vztahem o n-více, n-méně		
Předmět : Matematika – závislosti, vztahy a práce s daty		období : 1	ročník 1.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	• Používá základní časové pojmy – dnes, zítra, včera, ráno, dopoledne, poledne, odpoledne, večer • Na hodinách s ručičkami určí celé a půl hodiny	Orientace v čase Jednotky času	prvouka
popisuje jednoduché závislosti z praktického života	• Sleduje a hodnotí jednotlivé závislosti na čase	režim dne - doba snídaně - doba oběda - doba večeře délka spánku	
doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	• Vyhledá číslo, které do řady nepatří		
Předmět : Matematika – geometrie v rovině a v prostoru		období : 1	ročník 1.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	• Rozumí, pojmenuje a vystřihne základní geometrické útvary • Uvádí příklady z běžného života	čtverec obdélník trojúhelník kruh	
porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	• Třídí rovinné útvary podle velikosti	Velikost rovinných útvarů	

rozezná a moduluje jednoduché souměrné útvary v rovině	• Dokreslí jednoduchý obrazec	Rovinné útvary	
--	---	----------------	--

2.ročník

Předmět : Matematika – číslo a početní operace		období : 1.	ročník 2.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	• Odřídí řadu čísel do 100 vzestupně i sestupně po 10, později po jednotkách • Na základě získaných znalostí počítá předměty do 100	Numerace do 100	
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	• Čte a píše čísla do 100 • Rozliší čísla jednociferná, dvojciferná a trojciferná • Porovnává čísla a zapisuje vztah pomocí symbolů • Řeší vztah o několik méně, více	Zápis čísla Porovnávání čísel	
užívá lineární uspořádání;zobrazí číslo na číselné ose	• Řadí čísla vzestupně i sestupně do 100 • Doplnuje chybějící číslo v řadě • Orientuje se na číselné řadě do 100	Číselná řada 0 - 100	

	• Pomocí číselné osy řeší jednoduché nerovnice		
provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	• Sčítá a odčítá do 100 s jednociferným sčítancem a menšítelem • Sčítá a odčítá násobky 10 • Seznamuje se s algoritmem sčítání, odčítání dvojciferných čísel do 100 • Násobí a dělí za pomoci názoru a učí se operace zapisovat • Násobí a dělí číslem 1 – 5 • Seznamuje se se zaokrouhlováním čísel na desítky • Kombinuje různé početní operace, pracuje se závorkami	Sčítání, odčítání do 100 Násobení, dělení číslem 1, 2, 3, 4, 5 Zaokrouhlování čísel na desítky Numerace se závorkami	
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	• Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v rámci probíraného číselného oboru • Podtržením označí nejdůležitější matematické skutečnosti potřebné pro výpočet • Pokouší se o zápis ke slovní úloze • Vyřeší úlohu a zapíše odpověď	Slovní úlohy	

	• Řeší slovní úlohy o n- více, méně		
Předmět : Matematika – závislosti, vztahy a práce s daty		období : 1	ročník 2.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	• Čte údaje na hodinách s ručičkami – celá, půl ,čtvrtek • čte údaje na digitálních hodinách • seznámí se s jednotkami času – hodina, minuta, sekunda • seznámí se vzájemnými vztahy mezi jednotkami času	Orientace v čase Čtení údajů na hodinách, včetně digitálních Jednotky času	
popisuje jednoduché závislosti z praktického života	• sleduje a hodnotí jednoduché závislosti – na hmotnosti (těžší,lehčí), - na délce (kratší,delší, vyšší,nížší)	Praktické úlohy	
doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	• učí se orientovat ve čtvercové síti • určí polohu bodu	Orientace v prostoru	
Předmět : Matematika – geometrie v rovině a v prostoru		období : 1	ročník 2.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	• rýsuje čtverec, obdélník, trojúhelník ve čtvercové síti • seznamuje se s jednoduchými tělesy – krychle, kvádr, koule, válec, kužel	Bod Úsečka Lomená čára Rovinné útvary Tělesa	

	• modeluje tělesa a nachází v nejbližším okolí		
porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	• seznámí se s jednotkami délky – cm, mm, mm, dm • odhaduje a měří délky předmětů • měří a zapisuje délky stran rovinných útvarů s různou přesností • seznamuje se s postupem při převodu jednotek délky cm, mm, mm, dm • vyznačí a vymodeluje bod • narýsuje úsečku o dané délce • porovnává délku úseček a zapíše	Jednotky délky Úsečka	
rozezná a moduluje jednoduché souměrné útvary v rovině	• za pomoci čtvercového papíru dokreslí jednoduchý obrázek podle osy souměrnosti • vystřihne obrázek podle osy souměrnosti	Osová souměrnost	

3.ročník

Předmět : Matematika – číslo a početní operace		období : 1.	ročník 3.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	• Odřiká řadu čísel do 1000 vzestupně i sestupně – po stovkách, -po desítkách, - po jednotkách určitý úsek • V oboru do 1000 přiřazuje číslům počet prvků - celým stovkám,- celým desítkám, - jednotkám a naopak	Číselná řada 0 - 1000	
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	• Čte a píše čísla do 1000 • Rozlišuje a porovnává čísla do 1000 • Řeší vztah o n- více, méně n – krát méně, více	Zápis čísla Rozvinutý zápis v desítkové soustavě Porovnávání čísel	
užívá lineární uspořádání;zobrazí číslo na číselné ose	• Najde čísla 0 – 1000 na číselné ose • Přečte z číselné osy dané číslo • Řeší složitější nerovnice	Číselná osa Nerovnice typu $10 < a < 20$	
provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	• Sčítá a odčítá příklady do 1000, ve kterých jsou nejvýše dvě číslice různé od 0 • Násobí a dělí za pomoci názoru • Pracuje s násobkou 1 – 10 • Pracuje se závorkami	Příklady typu $205 + 350$ $720 - 105$ Násobení, dělení do 100 Kombinace více početních operací Násobení, dělení mimo obor násobilky Dělení se zbytkem	

	• Učí se násobit a dělit mimo obor násobilky • Seznamuje se s dělením se zbytkem na reálných situacích a řeší jednoduché příklady • Násobí a dělí násobky 10 a 100 v číselném oboru do 1000 • Zapiše pod sebe dvojčíferná čísla tak, aby byla ve sloupci • Sčítá ve směru zdola na horu • Seznamuje se s pravidlem počítání přes desítku při písemném sčítání a odčítání • Sčítá a odčítá dvoj a trojčíferná čísla • Provádí kontrolu výpočtu • Zaokrouhluje na desítky a stovky	Násobení, dělení do 1000 z paměti Písemné sčítání, odčítání do 100 Zaokrouhlování na desítky, stovky	
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	• Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v rámci probíraného číselného oboru • Vytvoří zápis k jednoduché slovní úloze • Řeší slovní úlohy se dvěma početními operacemi	Slovní úlohy	

	• Řeší slovní úlohy se vztahem n-krát více, méně		
Předmět : Matematika – závislosti, vztahy a práce s daty		období : 1	ročník 3.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	• Provádí jednoduché převody jednotek času • Používá jednotky času v praktických činnostech	Čas Jednotky času	
popisuje jednoduché závislosti z praktického života	• Zapisuje teplotu přečtenou na teploměru • Zapisuje atletické výkony třídy	Úlohy z běžného života	
doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	• Seznamuje se s tabulkou přímé úměrnosti • Zkouší ji sestavit a doplnit • Nalézají různé algoritmy v posloupnosti čísel	Přímá úměrnost Logické úlohy	
Předmět : Matematika – geometrie v rovině a v prostoru		období : 1	ročník 3.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	• Poznává a rýsuje další rovinné útvary – čtyřúhelník, pětiúhelník • Popíše a pojmenuje strany a vrcholy rovinných útvarů	Rovinné útvary Tělesa	

	• Poznává další tělesa - jehlan		
porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	• Rýsuje úsečky dané délky, přímky, polopřímky • Určuje vzájemnou polohu dvou přímek, určí průsečík • Učí se manipulovat s kružítkem • Určí obvod jednoduchého obrazce sečtením stran • Sčítá, odčítá délky úseček graficky i početně • Převádí jednotky délky mm, cm, dm, m, km	Úsečka Přímka Polopřímka Opačná polopřímka Rovnoběžky, různoběžky Průsečík Obvod rovinného útvaru Grafický součet a rozdíl úseček Jednotky délky	
rozezná a moduluje jednoduché souměrné útvary v rovině	• Dokreslí i vystřihne složitější obrazec podle osy souměrnosti • Pokouší se najít osu souměrnosti na souměrných útvarech jejich překládáním	Osa souměrnosti Souměrné útvary	

4.ročník

Předmět : Matematika – číslo a početní operace		období : 2.	ročník 4.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	• Vlastními slovy vyvodí pravidlo o záměně sčítanců, činitelů • Využívá pravidla pro ulehčení pamětného sčítání, násobení • Aplikuje komutativnost při kontrole výpočtu sčítání a násobení	Komutativnost sčítání, násobení	
provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	• Zapiše pod sebe šesticiferná čísla tak, aby byla ve sloupci • Provádí kontrolu výpočtu záměnou sčítanců • Písemně odčítá čísla v oboru do milionu • Provádí kontrolu sčítáním • Seznamuje se s postupem písemného násobení • Násobí jednociferným, dvojciferným a trojciferným činitelem a provádí kontrolu • Seznamuje se s algoritmem písemného dělení	Písemné sčítání, odčítání do milionu Písemné násobení, dělení	

	• Provádí kontrolu násobením		
zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	• Orientuje se v číselném řádu do milionu • Pokouší se zaokrouhlovat na D, S, T, DT, ST, M • Pomocí zaokrouhlování se pokouší odhadnout výsledek početní operace	Číselná řada do 1 000 000 Rozvinutý zápis v desítkové soustavě Řády J,D,S,T,DT,ST,M Zaokrouhlování	
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	• Dokáže vybrat podstatné informace ze zadání slovní úlohy • Provádí zápis, výpočet a odpověď • Řeší slovní úlohy s více početními operacemi	Slovní úlohy	
Předmět : Matematika – závislosti, vztahy a práce s daty období : 2 ročník 4.			
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
vyhledává, sbírá a třídí data	• Vyhledává data k zadanému tématu • Zjištěné informace přehledně zaznamenává • Vyhledaná data třídí podle předem stanovených hledisek	Vyhledávání, třídění dat	Informatika
čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	• Najde jednoduchá data a zapíše je do tabulky nebo diagramu • Tvoří tabulku, graf nebo diagram	Grafy	

	• Z jednoduché tabulky, grafu vyčte potřebné informace		
Předmět : Matematika – geometrie v rovině a v prostoru		období : 2.	ročník 4.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
narýsuje a znázorní základní rovinné útvary) čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	• Seznámí se s popisy – střed, poloměr, kruh, kružnice • Narýsuje kružnici se zadaným středem, poloměrem, průměrem • Zapiše zápis • Od ruky načrtne náčrtek • Rýsuje podle předem stanoveného postupu • Samostatně se pokusí zopakovat postup konstrukce • Popíše. Kdy lze sestrojit trojúhelník • Sestrojí trojúhelník rovnostranný, rovnoramenný, různostranný • Narýsuje čtverec, obdélník	kružnice poloměr průměr k; S, $r = 3 \text{ cm}$ Vlastnosti trojúhelníku Konstrukce trojúhelníků Konstrukce čtverce, obdélníku	
sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek stran	• Narýsuje grafický součet úseček • Narýsuje grafický rozdíl úseček • Narýsuje grafický násobek úseček	Grafické vyjádření matematických operací	

	• Určí délku lomené čáry • Sestrojí grafický součet stran trojúhelníka, vyvodí vzorec pro výpočet obvodu a vypočítá obvod • Sestrojí grafický součet stran čtverce, vyvodí vzorec pro výpočet obvodu a vypočítá obvod • Sestrojí grafický součet stran obdélníka, vyvodí vzorec pro výpočet obvodu a vypočítá obvod • Vypočítá obvod různých mnohoúhelníků	Obvod mnohoúhelníků	
sestrojí rovnoběžky a kolmice	• Narýsuje střed a osu úsečky • Pomocí trojúhelníku s ryskou rýsuje kolmice • Pomocí dvou pravítek rýsuje rovnoběžky	Konstrukce rovnoběžek, kolmic	
určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	• Ve čtvercové síti určuje obsah čtverce • Vyvodí obsah čtverce • Ve čtvercové síti určuje obsah obdélníku	Obsah čtverce, obdélníku Jednotky obsahu, délky	

5.ročník

Předmět : Matematika – číslo a početní operace		období : 2.	ročník 5.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	• Vlastními slovy vyvodí pravidlo o záměně více sčítanců, činitelů • Využívá pravidla pro ulehčení pamětného sčítání, násobení • Na základě získaných dovedností aplikuje komutativnost a asociativnost při pamětném i písemném počítání	Numerace přirozených čísel Zákon asociativnosti a komutativnosti	
provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	• Seznámí se s algoritmem písemného dělení dvojčíferným dělitelem • Provádí kontrolu násobením • Provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	Písemné dělení	
zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	• Zaokrouhluje přirozená čísla • Uvědomuje si význam zaokrouhlování v reálném životě • Uplatňuje zaokrouhlování při zjednodušeném výpočtu slovní úlohy	Zaokrouhlování	

řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	• Zdokonaluje se v řešení složených slovních úloh • Snaží se o co nejvhodnější formu zápisu – slovně či graficky	Slovní úlohy	
Předmět : Matematika – závislosti, vztahy a práce s daty		období : 2	ročník 5.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
vyhledává, sbírá a třídí data	• Vyhledává, sbírá a třídí data z různých zdrojů • Zjištěná data srozumitelně utřídí a prezentuje před třídou • Orientuje se v jízdním řádu	Vyhledávání a třídění dat	přírodověda vlastivěda
čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	• Podle osvojených zkušeností čte různé grafy, diagramy a tabulky • Samostatně vytvoří graf o dvou veličinách	Grafy, tabulky	informatika
Předmět : Matematika – geometrie v rovině a v prostoru		období : 2.	ročník 5.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
narýsuje a znázorní základní rovinné útvary) čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	• Sestrojí a popíše konstrukci trojúhelníku, čtverce, obdélníku, šestiúhelníku • Narýsuje kosodélník, kosočtverec • Popíše vlastnosti čtverce, obdélníku, různých typů trojúhelníků	Konstrukce rovinných útvarů	

sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek stran	• Dokáže sestrojit rovinné útvary • Graficky i výpočtem určí obvod rovinných útvarů • Řeší slovní úlohy s využitím znalostí o obvodu a vlastnostech rovinných útvarů	Obvod rovinných útvarů	
sestrojí rovnoběžky a kolmice	• Sestrojí kolmice, které prochází daným bodem • Sestrojí rovnoběžku, která prochází daným bodem • Kolmost i rovnoběžnost zapíše • Narýsuje síť kváдру a krychle	Kolmice Rovnoběžky	
určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	• Vypočítá obsah čtverce a obdélníku • Pokouší se převádět jednotky obsahu mm², cm², dm², m², km², ha, a • Řeší jednoduché slovní úlohy s využitím znalosti výpočtu obsahu čtverce, obdélníku • Pokouší se vyvodit a pochopit výpočet povrchu kváдру a krychle	Obsah čtverce, obdélníku Převody jednotek obsahu Povrch kváдру, krychle	
rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	• Pozná osově souměrné útvary • Nakreslí a vystřihne osově souměrné útvary	Osová souměrnost	

	• Ve čtvercové síti narýsuje nebo nakreslí osově souměrné útvary		
Předmět : Matematika – nestandardní aplikační úlohy a problémy		období : 2.	ročník 5.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	● Řeší praktické slovní úlohy i nezávisle na postupech školské matematiky ● V praktickém životě dokáže číst z grafů a rozumí jim ● Seznamuje se s pravidly Sudoku <i>Rozšiřující učivo</i> ● Zapiše podle obrázku zlomkem část celku ● Seznamuje se s převodem zlomků se jmenovatelem 10, 10 1000 na desetinné číslo ● Sčítá, odčítá desetinná čísla z paměti i písemně ● Násobí a dělí desetinná čísla číslem 10, 100, 1000 ● Při převodu jednotek využívá desetinných čísel	Logické úlohy Magické čtverce Zlomky Desetinná čísla	1J

Vzdělávací oblast: INFORMATIKA

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání. Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují informatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem něj
- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
- standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci
- nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem
- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Vzdělávací oblast v 1.—4. ročníku nemá vlastní samostatný předmět, žáci potřebné kompetence získávají v rámci ostatních vyučovacích předmětů. V 5. ročníku je vzdělávací oblast realizována prostřednictvím předmětu Informatika.

INFORMATIKA

[A)] Cíle vzdělávací oblasti

- poznání úlohy informací
- porozumění práci s informací — vznik, uložení, přenos, zpracování, vyhledávání, praktické využití
- využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- schopnost ověřit věrohodnost získané informace využitím více zdrojů
- schopnost formulovat svůj požadavek
- výpočetní techniku a výukový software využívat ke zvýšení efektivnosti učení
- dokázat prezentovat výsledky své práce s využitím vhodného softwaru
- respektování práv duševního vlastnictví
- zaujetí odpovědného přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu nebo jiných médiích
- šetrná práce s výpočetní technikou

[B)] Charakteristika výuky

Vzdělávací oblast Informatika Informační a komunikační technologie umožňuje všem žákům získat základní dovednosti v ovládání výpočetní techniky, orientovat se ve světě informací, zpracovat získané informace a využít je — v dalším vzdělávání i v praktickém životě.

Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují informatické aspekty světa kolem nich.

Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy.

Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

Získané dovednosti jsou nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce, podmínkou k profesnímu růstu — rozvíjení zájmové činnosti.

Zvládnutí výpočetní techniky, vyhledávání informací na internetu a jejich zpracování umožňuje realizovat metodu „učení kdekoli a kdykoli“, umožňuje využití mnohonásobně většího počtu dat a informací bez zatížení paměti a vhodně doplňuje běžné učební texty a pomůcky. Dovednosti získané v tomto vzdělávacím oboru umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku ve všech oblastech celého základního vzdělávání a stávají se jejich součástí.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících a zařazení průřezových témat

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

~~1. – 4. ročník~~

1. stupeň

~~Základy práce s počítačem~~

- ~~— Ovládání myši — správné držení, klik, dvojklik, tah~~
- ~~— Použití významných kláves — Delete, Bks, Enter, mezerník~~
- ~~— Nácvik základní orientace na klávesnici~~
- ~~— Přihlášení do školní počítačové sítě, správné vypnutí počítače~~
- ~~— Orientace v nabídce Start~~
- ~~— Využití výukového softwaru~~
- ~~— Seznámení se zdravotními riziky spojenými s využíváním výpočetní techniky~~

~~Vyhledávání informací a komunikace~~

- ~~— Základní orientace v prostředí internetu~~
- ~~— Vyhledávání pomocí klíčového slova ve fulltextu~~
- ~~— Komunikace pomocí běžných komunikačních zařízení~~
- ~~— techniky~~

~~Vyhledávání informací a komunikace~~

- ~~— Základní orientace v prostředí internetu~~
- ~~— Vyhledávání pomocí klíčového slova ve fulltextu~~
- ~~— Komunikace pomocí běžných komunikačních zařízení~~

Data, informace a modelování

Očekávané výstupy - 2. období

➤ žák uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout;

vyslovuje odpovědi na základě dat

- popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji
- vyčte informace z daného modelu

Učivo

- data, informace: sběr (pozorování, jednoduchý dotazník, průzkum) a záznam dat s využitím textu, čísla, barvy, tvaru, obrazu a zvuku; hodnocení získaných dat, vyvozování závěrů
- kódování a přenos dat: využití značek, piktogramů, symbolů a kódů pro záznam, sdílení, přenos a ochranu informace
- modelování: model jako zjednodušené znázornění skutečnosti; využití obrazových modelů (myšlenkové a pojmové mapy, schémata, tabulky, diagramy) ke zkoumání, porovnávání a vysvětlování jevů kolem žáka

Algoritmizace a programování

Očekávané výstupy 2. období

- žák sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
- popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy
- ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu

Učivo

- řešení problémů krokováním: postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisů pomocí značek, obrázků, symbolů či textu, přečtení porozumění, úprava kroků v postupu, sestavení funkčního postupu, který řeší jednoduchou situaci
- programování: experimentování a objevování v blokově orientovaném programovacím prostředí; události, opakování, sekvence, podprogramy; sestavení jednoduchého programu
- kontrola řešení: porovnávání postupu, diskuse, ověřování funkčnosti programu a jeho částí opakovaným spuštěním, nalezení chyby a oprava postupu; nahrazení opakujícího se vzoru cyklem

Informační systémy

Očekávané výstupy 2. období

- žák v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi
- pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data

Učivo

- systémy: skupiny objektů a vztahy mezi nimi, vzájemné působení; příklady systémů z přírody, školy a blízkého okolí žáka; části systému a vztahy mezi nimi
- práce se strukturovanými daty: shodné a odlišné vlastnosti objektů; řazení prvků do řad,

číslovaný a nečíslovaný seznam, víceúrovňový seznam; tabulka a její struktura; záznam, doplnění a úprava záznamu

Digitální technologie

Očekávané výstupy 2. období

- žák najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu
- propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí
- dodržuje pravidla pro práci s digitálními technologiemi

Učivo

- hardware a software: digitální zařízení a jejich účel; prvky v uživatelském rozhraní; spouštění, přepínání a ovládání aplikací; uložení dat, otevírání souborů
- počítačové sítě: propojení technologií, (bez)drátové připojení; internet, práce ve sdíleném prostředí, sdílení dat
- bezpečnost: pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením; uživatelské účty, hesla

Učební plán

<u>ročník</u>	<u>téma</u>	<u>hodiny</u>	<u>je třeba počítač</u>
<u>4.</u>	<u>Ovládání digitálního zařízení</u> <u>Práce ve sdíleném prostředí</u> <u>Úvod do kódování a šifrování dat a informací</u> <u>Základy programování</u>	<u>16</u> <u>7</u> <u>6</u> <u>4</u>	<u>A</u> <u>A</u>
<u>5.</u>	<u>Úvod do práce s daty</u> <u>Základy programování – příkazy, opakující se vzory</u> <u>Úvod do informačních systémů</u> <u>Základy programování – vlastní bloky, náhoda</u> <u>Úvod do modelování pomocí grafů a schémat</u> <u>Digitální technologie, systémy, základy bezpečnosti</u>	<u>4</u> <u>5</u> <u>4</u> <u>4</u> <u>6</u> <u>10</u>	<u>A</u> <u>A</u> <u>A</u> <u>A</u>

Tematické celky

1. stupeň

4. ročník

Ovládání digitálního zařízení

<u>Tematický celek RVP</u> <u>Digitální technologie</u>	
<u>Očekávané výstupy RVP</u> <u>Žákyně/žák:</u> • <u>najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu</u>	<u>Očekávané výstupy ŠVP</u> <u>Žákyně/žák:</u> • <u>pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje,</u>

• <u>dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi</u>	<u>vysvětlí, k čemu slouží</u> • <u>vysvětlí, co je program a rozdíl mezi člověkem a počítačem</u> • <u>edituje digitální text, vytvoří obrázek</u> • <u>přehraje zvuk či video</u> • <u>uloží svoji práci do souboru, otevře soubor</u> • <u>používá krok zpět, zoom</u> • <u>řeší úkol použitím schránky</u> • <u>dodržuje pravidla a pokyny při práci s digitálním zařízením</u>
<u>Zdroje</u> A: metodika Základy informatiky pro 1. stupeň ZŠ (https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-1-stupen-zs) B: učebnice Informatika pro 1. stupeň základní školy (https://www.albatrosmedia.cz/tituly/12848534/informatika-pro-1-stupen-zakladni-skoly/) C: Jednoduché ovládání počítače (http://home.pf.jcu.cz/jop/) D: Datová Lhota (https://decko.ceskatelevize.cz/datova-lhota/ve-skole)	
<u>Učivo</u> <u>Digitální zařízení</u> <u>Zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace</u> <u>Ovládání myši</u> <u>Kreslení čar, vybarvování</u> <u>Používání ovladačů</u> <u>Ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom)</u> <u>Kreslení bitmapových obrázků</u> <u>Psaní slov na klávesnici</u> <u>Editace textu</u> <u>Ukládání práce do souboru</u> <u>Otevírání souborů</u> <u>Přehrávání zvuku</u> <u>Příkazy a program</u>	<u>Odkaz na učivo ve zdrojích</u> A: <u>Počítač a síť</u> B: <u>kap. 2</u> C: <u>klikání myši, tahání myši</u> C: <u>kreslení čáry a vybarvování</u> C: <u>ovladače</u> B: <u>kap. 3, 5</u> B: <u>kap. 3</u> C: <u>psaní na klávesnici</u> B: <u>kap. 5,</u> C: <u>doplňování a úprava textu</u> B: <u>kap. 3, 5</u> B: <u>kap. 3, 5</u> C: <u>přehrávání zvuku</u> D: <u>Hodina „Co je počítačový program“</u>
<u>Výukové metody a formy</u> <u>Diskuse, práce ve skupinách, samostatná práce, praktické činnosti, objevování, experiment, použití videa</u>	
<u>Práce ve sdíleném prostředí</u>	
<u>Tematický celek RVP</u> <u>Digitální technologie</u>	
<u>Očekávané výstupy RVP</u> <u>Žákyně/žák:</u> • <u>najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu</u> • <u>propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisí</u>	<u>Očekávané výstupy ŠVP</u> <u>Žákyně/žák:</u> • <u>uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání rodičů</u> • <u>najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci</u>

• <u>dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi</u>	• <u>propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí</u> • <u>pamatuje si a chrání své heslo, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj</u> • <u>při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace</u> • <u>rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého</u>
<u>Zdroje</u> A: učebnice <u>Základy informatiky pro 1. stupeň ZŠ</u> (https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-1-stupen-zs) B: učebnice <u>Informatika pro 1. stupeň základní školy</u> (https://www.albatrosmedia.cz/tituly/12848534/informatika-pro-1-stupen-zakladni-skoly/) C: <u>Datová Lhota</u> (https://decko.ceskatelevize.cz/datova-lhota/ve-skole)	
<u>Učivo</u> <u>Využití digitálních technologií v různých oborech</u> <u>Ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele</u> <u>Počítačová data, práce se soubory</u> <u>Propojení technologií, internet</u> <u>Úložiště, sdílení dat, cloud, mazání dat, koš</u> <u>Technické problémy a přístupy k jejich řešení</u>	<u>Odkaz na učivo ve zdrojích</u> A: <u>Využití digitálních technologií</u> B: <u>kap. 8 (částečně)</u> C: <u>Hodina „Já a počítačový svět“, B: kap. 6</u> <u>B: kap. 7, C: Hodina „Já a počítačový svět“</u> C: <u>Hodina „Kam se schovají data“</u>
<u>Výukové metody a formy</u> <u>Diskuse, práce ve skupinách, samostatná práce, praktické činnosti, objevování, experiment, použití videa</u>	

Úvod do kódování a šifrování dat a informací

Tematický celek RVP

Data, informace a modelování

Očekávané výstupy RVP

Žákyně/žák:

- popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji
- vyčte informace z daného modelu

Očekávané výstupy ŠVP

Žákyně/žák:

- sdělí informaci obrázkem
- předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel
- zakóduje/zašifruje a dekóduje/dešifruje text
- zakóduje a dekóduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky
- obrázek složí z daných geometrických tvarů či navazujících úseček

Zdroje

metodika Základy informatiky pro 1. stupeň ZŠ

(<https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-1-stupen-zs>)

Učivo

Piktogramy, emodži

Kód

Přenos na dálku, šifra

Pixel, rastr, rozlišení

Tvary, skládání obrazce

Odkaz na učivo ve zdrojích

Kódování informace obrázkem

Kódování informace textem

Kódování informace číslem

Kódování a šifrování textu

Kódování rastrového obrázku

Kódování vektorového obrázku

Výukové metody a formy

Diskuse, badatelské aktivity, problémová výuka, samostatná práce ve dvojicích či skupinách

Základy programování

Tematický celek RVP

Algoritmizace a programování

Očekávané výstupy RVP

Žákyně/žák:

- sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
- popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program;
- ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu

Očekávané výstupy ŠVP

Žákyně/žák:

- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy
- v programu najde a opraví chyby

Zdroje

desková hra Scottie Go! výuková hra programování pro děti
Kreativní laboratoř Městské knihovny Tišnov

Učivo

Příkazy a jejich spojování
Opakování příkazů
Pohyb a razítkování
Ke stejnému cíli vedou různé algoritmy
Vlastní bloky a jejich vytváření
Kombinace procedur

Odkaz na učivo ve zdrojích

<http://scottego.com>
<https://www.mktisnov.cz/kreativni-laborator/>

Výukové metody a formy

Samostatná práce ve dvojici, praktické činnosti, diskuse, objevování, experiment, problémová výuka

5. ročník

Úvod do práce s daty

Tematický celek RVP

Informační systémy

Očekávané výstupy RVP

Žákyně/žák:

- uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat
- pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data

Očekávané výstupy ŠVP

Žákyně/žák:

- pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech
- doplní posloupnost prvků
- umístí data správně do tabulky
- doplní prvky v tabulce
- v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný

Zdroje

Práce s daty (<https://imysleni.cz/ucebnice/prace-s-daty-pro-5-az-7-tridu-zakladni-skoly>)

Učivo

Data, druhy dat
Doplňování tabulky a datových řad
Kritéria kontroly dat
Řazení dat v tabulce
Vizualizace dat v grafu

Odkaz na učivo ve zdrojích

Víme, co jsou data
Evidujeme data
Kontrolujeme data
Filtrujeme, třídíme a řadíme data
Porovnáváme a prezentujeme data

Výukové metody a formy

Praktické činnosti, experiment, samostatná práce, práce ve dvojici, diskuse

Základy programování – příkazy, opakující se vzory

Tematický celek RVP

Algoritmizace a programování

Očekávané výstupy RVP

Žákyně/žák:

- sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
- popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy
- ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu

Očekávané výstupy ŠVP

Žákyně/žák:

- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy
- v programu najde a opraví chyby
- rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát
- vytvoří a použije nový blok
- upraví program pro obdobný problém

Zdroje

desková hra Scottie Go! výuková hra programování pro děti

Kreativní laboratoř Městské knihovny Tišnov

učebnice Základy programování ve Scratch pro 5. ročník základní školy

(<https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-programovani-ve-scratchi-pro-5-rocnik-zakladni-skoly>)

Učivo

Příkazy a jejich spojování

Opakování příkazů

Pohyb a razítkování

Ke stejnému cíli vedou různé algoritmy

Vlastní bloky a jejich vytváření

Kombinace procedur

Odkaz na učivo ve zdrojích

<http://scottego.com>

<https://www.mktisnov.cz/kreativni-laborator/>

Modul 1 Bádání 1,2

Modul 1 Bádání 2,3

Modul 1 Bádání 2,3

Modul 1 Bádání 3

Modul 1 Bádání 4

Modul 1 Bádání 4

Výukové metody a formy

Samostatná práce ve dvojici, praktické činnosti, diskuse, objevování, experiment, problémová výuka

Úvod do informačních systémů

Tematický celek RVP

Informační systémy

Očekávané výstupy RVP

Žákyně/žák:

- v systémech, které ho obklopují,
rozezná jednotlivé prvky a vztahy
mezi nimi

Očekávané výstupy ŠVP

Žákyně/žák:

- nalezne ve svém okolí systém
a určí jeho prvky
- určí, jak spolu prvky souvisí

Zdroje

metodika Základy informatiky pro 1. stupeň ZŠ

(<https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-1-stupen-zs>)

Učivo

Systém, struktura, prvky, vztahy

Odkaz na učivo ve zdrojích

Systémy kolem nás

Výukové metody a formy

Diskuse, badatelské aktivity, samostatná práce, heuristický rozhovor

Základy programování – vlastní bloky, náhoda

Tematický celek RVP

Algoritmizace a programování

Očekávané výstupy RVP

Žákyně/žák:

- sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
- popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy
- ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu

Očekávané výstupy ŠVP

Žákyně/žák:

- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program řídící chování postavy
- v programu najde a opraví chyby
- rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát
- rozpozná, jestli se příkaz umístí dovnitř opakování, před nebo za něj
- vytváří, používá a kombinuje vlastní bloky
- přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky
- rozhodne, jestli a jak lze zapsaný program nebo postup zjednodušit
- cíleně využívá náhodu při volbě vstupních hodnot příkazů

Zdroje

učebnice Základy programování ve Scratch pro 5. ročník základní školy
(<https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-programovani-ve-scratchi-pro-5-rocnik-zakladni-skoly>)

Učivo

Kreslení čar
Pevný počet opakování
Ladění, hledání chyb
Vlastní bloky a jejich vytváření
Změna vlastností postavy pomocí příkazu
Náhodné hodnoty
Čtení programů
Programovací projekt

Odkaz na učivo ve zdrojích

Modul 2 Bádání 1,2
Modul 2 Bádání 2
Modul 2 Bádání 1,2,3
Modul 2 Bádání 2
Modul 2 Bádání 3
Modul 2 Bádání 3
Modul 2 Bádání 3,4
Modul 2 Bádání 4

Výukové metody a formy

Samostatná práce ve dvojici, praktické činnosti, diskuse, objevování, experiment, problémová výuka

Úvod do modelování pomocí grafů a schémat

Tematický celek RVP

Data, informace a modelování

Očekávané výstupy RVP

Žákyně/žák:

- popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji
- vyčte informace z daného modelu
- vyhledá informace na internetu

Očekávané výstupy ŠVP

Žákyně/žák:

- pomocí grafu znázorní vztahy mezi objekty
- pomocí obrázku znázorní jev
- pomocí obrázkových modelů řeší zadané problémy
- pomocí užitečných webových stránek ověří informace

Zdroje

metodika Základy informatiky pro 1. stupeň ZŠ

(<https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-1-stupen-zs>)

Učivo

Graf, hledání cesty

Schémata, obrázkové modely

Model

Odkaz na učivo ve zdrojích

Grafové modely

Další grafové modely

Řešení problémů pomocí modelů

Výukové metody a formy

Diskuse, badatelské aktivity, problémová výuka, práce ve dvojicích či skupinách

Digitální technologie, systémy, základy bezpečnosti

Tematický celek RVP

Digitální technologie

Očekávané výstupy RVP

Žákyně/žák:

- ukládá a spravuje svá data; najde a spustí požadované aplikace
- dokáže připojit digitální zařízení připojení digitálních zařízení
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; dodržuje zásady bezpečnosti práce s digitálními technologiemi

Žákyně/žák:

- umí spustit, přepnout a ovládat aplikace
- uloží textové a grafické soubory
- dokáže pracovat ve sdíleném prostředí
- umí vytvořit jednoduchou prezentaci
- umí se připojit k internetu, dokáže posílat a přijímat e-mailové zprávy
- zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny,

Zdroje

Datová Lhota (<https://decko.ceskatelevize.cz/datova-lhota/ve-skole>)

učebnice Informatika 1, Informatika 2 pro 1. stupeň ZŠ, nakl. FRAUS

<https://www.informatika.fraus.cz/>

Učivo

Odkaz na učivo ve zdrojích

Mobil a počítač Co všechno je počítač Co je internet Vyhledávání informací Tvorba prezentací Kvalitní zabezpečení Ochrana soukromí	Hodina „Co je počítačový program“ Hodina „Komunikace po internetu“ Hodina „Soukromí v digitálním světě“ Část B: Digitální technologie a základy bezpečnosti
Výukové metody a formy Samostatná práce, praktické činnosti, diskuse, objevování, experiment, video	

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

1. období

Vzdělávací oblast je v 1. - 3. r. realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu prvouka.

PRVOUKA

A) Cíle vzdělávací oblasti

- učit žáky pozorovat přírodní jevy a orientovat se v prostoru a čase
- na základě činností a pozorování vytvářet nové představy o jednoduchých, chápání žáků dostupných ale podstatných věcech a jevech, které je obklopují doma, ve škole, v obci vést žáky k tomu, aby předměty a jevy pojmenovávali a vyjadřovali o nich své myšlenky, soudy, názory
- učit žáky, aby na základě svých vlastních zkušeností docházeli k jednoduchým pojmům a objevování souvislostí
- vytvářet u žáků pozitivní vztah k rodině, spolužákům, škole, domovu i k přírodě a rozvíjet pozitivní vlastnosti žáků
- dát žákům základní poučení o lidském těle a ochraně zdraví
- naučit žáky cílevědomému osvojování základních hygienických návyků a návyků kulturních

B) Charakteristika výuky

Cíle jsou naplňovány prostřednictvím vlastních zkušeností žáků. Učitel řídí vyučování tak, aby žáci docházeli k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování. Žáci mohou různé věci a jevy pozorovat např. při řízených činnostech, na vycházkách, při pokusování, při zacházení s různými nástroji a předměty. Činností vyučování prvouce podněcuje aktivitu všech žáků. Průběžně a v souvislosti s různými vyučovacími předměty vedeme žáky k tomu, aby výsledky svých pozorování, zjištění a objevování zaznamenávali různými způsoby, to je výtvarně i písemně.

V tomto období využíváme co nejvíce regionálních přírodních i společenských jevů.

Charakteristické pro výuku prvouky v 1. období základního vzdělávání je její prolínání s učivem ostatních předmětů. Právě toto prolínání témat dává možnost vytváření mnoha malých projektů, které výuku obohatí a učivo spojí se životem kolem dětí. Výuku prvouky vhodně doplňují obrazy, videozáznamy, filmy, besedy, vycházky i exkurse.

V prvouce se věnujeme

- poznávání věcí – jejich vlastností a zařazujeme je do přírodního a společenského dění
- výchově smyslového vnímání a způsobům pozorování určitých předmětů a jevů
- základům jazykového vyjadřování – využíváme českého jazyka (výslovnost, vyprávění, říkadla, básně, písně, pohádky ...)
- procvičování pozornosti, paměti, představivosti, obrazotvornosti ...
- ochraně přírody, kulturních památek a výsledků lidské práce
- technické výchově (spojení s výtvarnou výchovou a praktickými činnostmi)
- pohybové výchově (ve spojení s tělesnou výchovou a hudební výchovou)

- zdravotní výchově a znalosti lidského těla, režim dne
mravní výchově (vytváření správných návyků a vztahů k lidem)

2. období

Vzdělávací oblast je ve 4. – 5. ročníku realizována prostřednictvím vzdělávacího předmětu vlastivěda a přírodověda.

PŘÍRODOVĚDA

Cíle vzdělávací oblasti

- učit žáky objevovat vztahy mezi živou a neživou přírodou, chápat souvislosti rovnováhy v přírodě a sledovat vzhled přírody v souvislosti s činností člověka
- sledovat změny v přírodě v souvislosti s pohyby Země ve vesmíru
- vést žáky ke sledování živých přírodnin v existujících společenstvech a chápání jejich vzájemné závislosti a začlenění do prostředí
- učit žáky pozorovat základní projevy přírodnin a podle nich vyvozovat třídění do systému
- vést žáky k objevování přírodních jevů na základě pozorování a pokusů
- učit žáky pozorovat vlastní tělo a na základě poznatků vést k chápání funkcí a činností jednotlivých soustav
- přiblížit žákům vznik života před narozením a sledovat jeho vývoj po narození
- učit žáky sledovat činnosti ohrožující zdraví a život člověka a vyvozovat z nich poučení pro zdravý způsob života

B) Charakteristika výuky

Výuka vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět ve 2.období se realizuje v předmětu Přírodověda s dotací 2 hodiny týdně ve 4. i v 5. ročníku a navazuje na výchovné a vzdělávací cíle předmětu Prvouka. Tyto cíle jsou rozšiřovány v pěti tématických okruzích *Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví*. Žáci se učí pozorovat, objevovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Poznávají sami sebe, učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi. Učí se poznávat, že Země a život na ní tvoří jediný celek, že všechny jevy a děje spolu souvisí a jsou v rovnováze a jakékoli narušení může být pro další život rozhodující. Všechny poznatky i souvislosti vycházejí z pozorování skutečných jevů, z prožitků a zkušeností žáků z jejich života, ale i z modelových situací a pokusů. Informace získávají žáci z literatury a dalších informačních zdrojů. Zjištěné výsledky i jejich třídění žáci zaznamenávají a prezentují různými způsoby. Nezbytnou součástí výuky jsou vycházky, exkurze, besedy a nejrůznější projekty.

VLASTIVĚDA

A) Cíle vzdělávací oblasti

- orientace ve světě informací, časové a místní propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, kulturní a tolerantní chování, samostatné a sebevědomé vystupování
- přirozené vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět

B) Charakteristika výuky

Cíle výuky vlastivědy jsou naplňovány

- prostřednictvím pozorování a pojmenovávání jevů a dějů, např. při různých činnostech – exkurze, výstavy, besedy; jejich vzájemných vztahů a souvislostí. Vedeme žáky k osvojování poznatků činností, aby uměli vyjadřovat své myšlenky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Charakteristické pro výuku tohoto období je samostatné vyhledávání, získávání a zkoumání informací z dostupných zdrojů (učebnice, encyklopedie, internet, návštěva veřejné knihovny, muzea), od členů své rodiny a lidí v nejbližším okolí (společné návštěvy památek, výstav, atd.).

Výuka dějinné i zeměpisné části dává možnost vytvářet projekty, které doplní a obohatí výuku (propojení českého jazyka, výtvarné a hudební výchovy, pracovních činností).

Výuku vlastivědy vhodně doplňují obrazy, mapy a plány, vědomostní soutěže, práce ve skupinách, filmy, besedy, výstavy, exkurze, školní výlety.

Ve vlastivědě se věnujeme

- jazykovému vyjadřování
- procvičování pozornosti, paměti, představivosti, obrazotvornosti, atd.
- výchově smyslového vnímání a způsobům pozorování určitých jevů (žáci poznávají jak a proč se měří čas, jak v čase postupují události a utvářejí historii věcí a dějů)
- ochraně přírody, kulturních památek a výsledků lidské práce
- snažíme se u žáků vyvolat zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících a zařazení průřezových témat

Předmět : **Člověk a jeho svět – místo, kde žijeme**

období : 1.

ročník 1.

očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	Seznámí se s budovou školy, jejím provozem, personálem, bezprostředním okolím Pojmenuje své bydliště, popíše cestu do školy Najde své bydliště na mapě obce Upozorní na nebezpečná místa v okolí bydliště a při cestě do školy Seznamuje se s pravidly slušného chování v dopravním prostředku, obchodu, ve škole	Škola, činnosti ve škole Domov, prostředí domova Orientace v místě bydliště Mapka obce Pravidla silničního provozu	
začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	Na mapě regionu najde polohu svého bydliště Všímá si změn ve svém okolí	Mapa regionu Okolní krajina	
rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	Seznámí se s okolím svého bydliště Dle svých možností a zkušeností slovem	Prostředí domova , školy a její bezprostředního okolí	

	či kresbou viděnou skutečnost		
Předmět : Člověk a jeho svět - lidé kolem nás		období : 1	ročník 1.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi	Řekne základní údaje týkající se své osoby Řekne základní údaje o své rodině – jména sourozenců, rodičů – jejich zaměstnání Podle fotografie seznámí ostatní se svou rodinou , svým vztahem k nim	Rodina Oslavy a svátky	
odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	Řekne povolání svých rodičů a nejbližších příbuzných Vyjmenuje povolání, se kterými se setkává ve škole a v nejbližším okolí	Povolání nejbližší rodiny	
projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům	Všímá si odlišností svých spolužáků, jejich předností a nedostatků Učí se je tolerovat Seznamuje se se základními právy a	Lidé kolem mě	

	povinnostmi ve škole i v rodině	Základní lidská práva
Předmět : Člověk a jeho svět - lidé a čas		období : 1 ročník 1.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo PT
využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	• Rozlišuje pojmy vyjadřující jednotlivé části dne • Jednoduše charakterizuje jednotlivé části dne • Seznamuje se se správným režimem dne, co mu škodí a co prospívá • Jmenuje dny v týdnu • Na ručičkových hodinách určí celé hodiny • Na ručičkových hodinách určí časové údaje obsahující čtvrt, půl tři čtvrtě • Rozliší a popíše čtvero roční období	Orientace v čase, časový řád Hodiny Roční období
pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky,	• Pokouší se v nejbližším okolí	Bydlení v minulosti a dnes

významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	vyhledat a odlišit starší popř. historické budovy a moderních stavby • Všímá si změn v průběhu života člověka • Seznamuje se s fázemi lidského života, jednoduše tyto fáze charakterizuje Průběh lidského člověka Člověk – práce, hra, odpočinek
Předmět : Člověk a jeho svět - rozmanitost přírody	
období : 1. ročník 1.	
očekávané výstupy pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	školní výstupy • Pozoruje a popíše viditelné změny v jednotlivých ročních obdobích • Svá pozorování vyjádří kresbou, slovem • Stručně charakterizuje domácí zvířata, seznamuje se s jejich užitkem učivo Roční období Živá příroda

provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	• Seznámí se s rostlinami na zahrádce, v okolí školy • Rozliší základní druhy ovoce a zeleniny • Čichově, chuťově, hmatově, zrakem odlišuje základní druhy ovoce a zeleniny Smyslová ústrojí
Předmět : Člověk a jeho svět - Člověk a jeho zdraví očekávané výstupy uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle, projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	školní výstupy • Seznamuje se se základními hygienickými návyky ve škole i doma • Odliší zdraví - nemoc, léčbu doma a v nemocnici • Seznamuje se se základními životními potřebami období 1. učivo Zdraví člověka Nemoc – zdraví Výživa, pitný režim, pohyb ročník 1. PT

dodržuje základy bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	● Seznamuje se se zásadami správného a bezpečného chování	vlastní bezpečnost	
chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě	● Neohrožuje zdraví své ani ostatních ● demonstruje způsob chování při setkání se známou a neznámou osobou ● demonstruje odmítající chování při setkání s nebezpečným chováním	Vlastní bezpečnost Dramatizace	
uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu	● rozpozná a dělí dopravní prostředky do skupin ● uvědomuje si nebezpečí silničního provozu	Dopravní výchova	
reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	● pokusí se na obrázku poznat nesprávné chování dětí v silničním provozu ● poznává základní typy mimořádných situací (druhy živelných pohrom a další nebezpečí a hrozby)	Živelné pohromy - požár	

- rozpozná varovný signál „všeobecná výstraha”

- povodeň

2.ročník

Předmět : Člověk a jeho svět – místo, kde žijeme

období : 1.

ročník 2.

očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	• Označí cestu do školy na mapě obce • Nakreslí jednoduchý plán své cesty do školy • Orientuje se na mapě bydliště • Seznámí se s organizací života v nejbližším okolí • Uvědomuje si důležitost dodržování pravidel silničního provozu • Seznamuje se s okolními vesnicemi, jejich polohou na mapě	Cesta do školy Současnost obce Bezpečně do školy Mapa regionu	
začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	• Za pomoci učitele hledá souvislosti mezi pojmy obec, kraj, ČR • Seznamuje se se spádovou obcí –	Poloha v krajině Význačné budovy	

	zdravotní středisko, škola, policie, významné budovy		
rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	• Za pomoci učitele si buduje vztah k estetickým hodnotám	Okolní krajina	
Předmět : Člověk a jeho svět - lidé kolem nás		období : 1	ročník 2.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi	• Orientuje se v základních pojmech vyjadřující příbuzenské vztahy v rodině • Jednoduše popíše role jednotlivých členů rodiny • Seznámí se s průběhem lidského života • Rozumí potřebě zaměstnanosti svých rodičů • Cení si péče rodičů, snaží se jim pomáhat v rámci svých možností	Rodina Širší rodina	
odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	• Přiměřeně věku se seznamuje s různými pracovními činnostmi a jednoduše je popíše • Jednoduše vysvětlí důležitost běžných povolání	Zaměstnání Dramatizace povolání	
projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům	• Toleruje odlišnosti mezi spolužáky	Vlastnosti lidí Pravidla komunikace Ohleduplné chování	

	• Vyjmenuje, co mají členové dané skupiny společného a rozdílného • Spolupodílí se na tvorbě pravidel soužití v kolektivu • Respektuje pravidla slušného a ohleduplného chování ke spolužákům, dospělým	Pomoc druhému	
Předmět : Člověk a jeho svět - lidé a čas		období : 1	ročník 2.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	• Na hodinách určí časový údaj • Do jednotlivých časových úseku přiřadí odpovídající situace • Orientuje se v časových úsecích – měsíc, týden, den, hodina • Čte údaje z ručičkových a digitálních hodin • Uvědomuje si střídání dne a noci, práce a odpočinku • Rozčlení rok na roční období a jim příslušné měsíce	Orientace v čase Čas Rok	
pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo	• Seznamuje se s minulostí svého bydliště, školy prostřednictvím obrázků, vyprávění, kronik	Minulost obce Kronika školy, obce, fotografie obce	

báje spjaté s místem, v němž žije uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	• Jednoduše charakterizuje jednotlivá období lidského života • Sestaví rodokmen rodiny • Chápe a respektuje jednotlivé role v rodině Průběh lidského života Rozvíjení zdravého sebevědomí dítěte
Předmět : Člověk a jeho svět - rozmanitost přírody	
očekávané výstupy	období : 1. ročník 2.
pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	školní výstupy • Pozoruje a popíše změny v jednotlivých ročních obdobích • K jednotlivým obdobím přiřadí odpovídající oblečení, sporty, lidové tradice • Pozoruje počasí, pomocí symbolů zapíše • Jednoduše popíše přírodu, rostliny a živočichy v jednotlivých ročních obdobích • Seznamuje se se zvířaty žijícími v okolí lidského obydlí, lesa, pole, rybníka a louky • Třídí přírodniny z okolí podle nápadných určujících znaků rostliny učivo Roční období Kalendář přírody Živočichové bylina – keř – strom lesy jehličnaté, listnaté, smíšené

provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	• Seznamuje se druhy zeleniny • Seznamuje se s ovocnými stromy a jejich plody • Měří délku pomocí metru • Používá k měření základní jednotky délky • Měří čas pomocí hodin • Používá k měření základní jednotky času	
Předmět : Člověk a jeho svět - Člověk a jeho zdraví	období 1.	ročník 2.
očekávané výstupy	učivo	PT
uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle, projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	Životospráva Péče o zdraví	
dodržuje základy bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	Vlastní bezpečnost Dopravní výchova	

chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	• Rozpozná možná nebezpečná místa • Rozpozná nebezpečné chování ve svém okolí • Seznamuje se se správných chováním při oznamování nebezpečí • Demonstruje pomoc, kterou by využil pro sebe nebo pro jiné dítě • Poskytne pomoc a požádá o ni přiměřeně schopnostem • Seznamuje se s možnými typy chování ostatních, které jsou pro něho nebezpečné • Seznamuje se se základními pravidly silničního provozu • Odhadne místa potenciálního nebezpečí při cestě do školy a v okolí svého bydliště • Seznamuje se s možnými událostmi ohrožujícími život více lidí • Postupně nacvičuje chování po vyhlášení varovného signálu • Používá telefonní linky tísňového volání	Tísňová volání Vlastní bezpečnost Dopravní výchova Situace hromadného ohrožení -	
--	--	---	--

3. ročník

Předmět : Člověk a jeho svět – místo, kde žijeme

období : 1.

ročník 3.

očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	• Podle mapy bydliště a regionu popíše cestu z jednoho místa na druhé • Seznamuje se s minulostí své obce • Zná dopravní značky ve svém okolí • Dodržuje pravidla silničního provozu	Orientace v místě bydliště a školy Minulost obce Bezpečná cesta do školy	
začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	• Orientuje se na mapě regionu • Pokouší se určit světové strany v přírodě i na mapě • Seznamuje se s turistickými značkami • Začlení svou obec do příslušného kraje	Mapa regionu Orientace na mapě Turistická mapa Mapa ČR	
rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	• Postupně rozlišuje přírodní a umělé prvky v krajině • Seznamuje se se současností okolních vesnic a spádové obce, kulturními budovami, památkami, sportovním	Místní krajina Obec, město	

	vyžitím, pracovními příležitostmi a výrobními závody	Dopravní síť
	• Orientuje se v dopravní síti, její dostupnosti	
Předmět : Člověk a jeho svět - lidé kolem nás		období : 1
		ročník 3.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo
rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi	• Orientuje se v základních příbuzenských vztazích své rodiny • Určí svůj příbuzenský vztah vzhledem k ostatním členům rodiny • Namaluje jednoduchý rodokmen základních příbuzenských vztahů • Seznamuje se se zásadami zdravé výživy a zdravého života	Rodina Pravidla komunikace v rodině Zdravý životní styl
odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	• Seznamuje se s různými činnostmi lidské činnosti a orientuje se v nich • Rozlišuje pojmy povolání a koníček • Chápe důležitost práce, zaměstnání	Zaměstnání Práce fyzická a duševní Práce a volný čas Soužití lidí, vlastnictví
projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům	• Respektuje kladné i záporné vlastnosti svých spolužáků • Dokáže najít důvod pochválení spolužáka	Vlastnosti lidí, principy demokracie Pravidla slušného chování

	• Respektuje základní práva a povinnostmi ve škole i v rodině • Dodržuje pravidla stanovená kolektivem • Snaží se pomoci méně úspěšnému spolužákovi	Vzájemná pomoc	
Předmět : Člověk a jeho svět - lidé a čas		období : 1	ročník 3.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	• Seznamuje se se základními časovými jednotkami a měřicími přístroji • Chápe význam pojmů minulost, přítomnost, budoucnost	Hodiny – čas jako fyzikální veličina Časový řád, letopočet Státní svátky, významné dny	
pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije	• Pojmenuje historické památky svého bydliště a blízkého okolí • Seznamuje se s regionálními kulturními památkami a tradicemi, významnými událostmi • Seznamuje se s místními i národními pověstmi a bájemi • Zajímá se o minulost své obce a okolních vesnic • Za pomoci učitele si buduje vztah k tradicím	Regionální památky Beseda s pamětníky Dramatizace Práce s místními kronikami	

uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	• Za pomoci učitele dává do souvislosti vlastní zkušenosti o postavení dítěte v rodině a společnosti • Seznamuje se s právy a povinnostmi členů rodiny • Seznamuje se s významem práce pro sebe a společnost • Odliší prospěšné a škodlivé chování lidí ve společnosti • Projevuje úctu ke starším lidem, nabídne pomoc • Porovnává minulost a současnost • Seznamuje se s pokrokem ve společnosti, váží si těchto výhod	Práva a povinnosti dítěte Společnost Lidské výrobky, bydlení
Předmět : Člověk a jeho svět - rozmanitost přírody období : 1. ročník 3.		
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo PT
pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	• Popíše změny, které probíhají v jednotlivých ročních obdobích – počasí, život živočichů, vývoj rostlin • K jednotlivým ročním obdobím přiřadí odpovídající data začátků období • Seznamuje se s podstatou střídání dne a noci, ročních období	orientace v ročních obdobích, časový řád Vesmír a sluneční soustava

roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	• Pozoruje skupenství vody v ročních obdobích • Chápe rozdíl mezi živou a neživou přírodou • Seznamuje se s látkami neživé přírody, jejich vlastnostmi a významem Živá – neživá příroda Voda – koloběh v přírodě Vzduch - proudění Půda - význam Horniny - zvětrávání Nerosty Živá příroda – rostliny, houby
provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	• Rozlišuje základní druhy rostlin, části rostlin, plody • Popíše stavbu těla známých živočichů • Rozliší živočichy dle jejich potravy • Třídí a zařazuje organismy podle předem daných kritérií • Postupně si osvojuje základní názvosloví • Měří hmotnost pomocí vah • Používá základní jednotky hmotnosti • Měří objem pomocí odměrného válce • Seznámí se se základními jednotkami objemu Živočichové – stavby těla Látky a jejich vlastnosti Tabulky, grafy, diagramy

		• Využívá lupu k pozorování rostlin • Pozoruje skupenství vody při změně podmínek • Získané výsledky zaznamenává • Pokouší se vyvozovat závěry	
Předmět : Člověk a jeho svět - Člověk a jeho zdraví		období 1.	ročník 3.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle, projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	• odůvodní, proč je nutné dodržovat základní hygienické návyky • jmenuje běžné nemoci a je seznámen s průběhem jejich léčby • seznámí se s pravidly první pomoci • snaží se dodržovat správnou životosprávu • chápe význam zdravé výživy pro svůj zdravý vývoj • reaguje na možná nebezpečí a informuje o místech potenciálního nebezpečí nebo o nebezpečném chování ve svém okolí • seznamuje se s pomocí slabším nebo mladším kamarádům	Péče o zdraví Nemoc První pomoc Zdravá strava Vlastní bezpečnost Pomoc druhého Tísňová volání	
dodržuje základy bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných			

chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu

reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

- dokáže použít v případě nebezpečí tísňové volání a oznámit základní údaje
- chová se obezřetně, předchází možným nebezpečím při setkání s obtěžujícím chováním
- chápe nutnost pravidel silničního provozu
- je seznámen se základními pravidly silničního provozu týkající se chodce a cyklisty
- v praxi používá pravidla silničního provozu týkající se chodce a cyklisty
- reaguje na pokyny upozorňující na hromadné nebezpečí
- Seznamuje se s dalšími typy mimořádných událostí
-

Vlastní bezpečnost

Dopravní výchova

Situace hromadného ohrožení

Živelné pohromy

- zemětřesení
- sesuvy půdy
- lavinová nebezpečí
- orkán

Další nebezpečí a hrozby

- únik nebezpečných látek
- anonymní hrozba použití výbušniny nebo nebezpečné látky

4.ročník

Předmět : Člověk a jeho svět – místo, kde žijeme		období : 2.	ročník 4.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	• Orientuje se na místní, regionální i republikové mapě • Rozlišuje typy krajiny a stručně charakterizuje	Mapa Krajina	
určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	• Pokouší se určit světové strany v přírodě • Podle vlastní zkušenosti sestaví zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	Krajina	
rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o	• na mapě polokoulí vyhledává a pojmenuje světadíly	Planeta Země	

přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí	• na mapě Evropy vyhledává ČR • vyhledává a pojmenuje sousední státy • popíše polohu sousedních států ČR	Má vlast v srdci Evropy	
vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	• podle mapy vyjmenuje regiony ČR • učí se pracovat s turistickou mapou místní krajiny • porozumí barevné grafice na mapě a smluvním značkám	Regiony ČR	
zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovnává způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	• formou vyprávění zprostředkuje vlastní zážitky • výtvarnou formou zprostředkuje vlastní zážitky z cest	Co se mi líbilo	
rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich	• orientuje se v hlavních orgánech státní moci	ČR – demokratický stát	

význam	• jmenuje symboly našeho státu • rozpozná symboly našeho státu • seznámí se s významem státních symbolů		
Předmět : Člověk a jeho svět - lidé kolem nás		období : 2	ročník 4.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	• snaží se vlastními slovy vyjádřit základní pravidla slušného chování • pečuje o dobré lidské vztahy	Mezilidské vztahy	
rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci , obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky	• vytváří si pozitivní postoj k sobě samému i k druhým • pokouší se o seberegulaci v situaci nesouhlasu • utváří si základní dovednosti pro spolupráci	Komunikace Mezilidské vztahy Zájmové spolky	

	• vnímá různé sociokulturní skupiny občanů		
rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	• pokouší se vlastními slovy formulovat práva a povinnosti občanů • pokouší se rozlišovat kladné a záporné jednání a chování • snaží se zvládat vlastní chování • snaží se o ohleduplnost a o pomoc těm, kteří to potřebují	Pomoc sociálně slabým, nemocným Principy demokracie	
orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích	• odhadne hodnotu hmotného a nehmotného majetku • používá kupecké počty	Vlastnictví, hmotný a nehmotný majetek, peníze	
poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí	• rozpozná nežádoucí změny ve společenském a přírodním prostředí • poukáže na problémy v nejbližším	Životní prostředí	

obce (města)	společenském a přírodním prostředí • navrhne zlepšení životního prostředí obce		
Předmět : Člověk a jeho svět - lidé a čas		období : 2.	ročník 4.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	• seznámí se s časovou osou • pokouší se přiřadit dané děje a jevy na časovou osu • chápe pojem „generace“		
využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	• využívá možnosti návštěvy místních obecních knihoven • seznámí se s regionálními pověstmi vztahujícími se ke kulturním a historickým památkám • seznámí se významnými rodáky regiony	Regionální památky a osobnosti	

	• pojmenuje kulturní a historické památky ve svém okolí		
rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik	• seznámí se se základními etapami historie naší vlasti • jednoduše popíše jednotlivé etapy české historie • k jednotlivým etapám přiřadí nejdůležitější historické události a osobnosti	Kapitoly z našich dějin	
srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	• seznámí se se způsobem života a práce předků v hlavních dějinných obdobích na našem území • demonstruje způsob a práci předků z vybraného období	Kapitoly z našich dějin	
objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	• seznámí se s pojmy „státní svátek, významný den ČR“ • v kalendáři najde státní svátky a		

	významné dny		
Předmět : Člověk a jeho svět - rozmanitost přírody		období 2	ročník 4.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	● podle základních znaků určí přírodniny ● podle základních znaků rozlišuje přírodniny živé a neživé ● podle základních znaků určí lidské výtvary ● na základě vlastních zkušeností popíše vliv lidských výtvorů na životní prostředí	Živá a neživá příroda Přírodniny, suroviny, lidské výrobky Ochrana přírody	
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	● uvědomuje pravidelné střídání ročních období	Roční období	
zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách	● na základě vlastního pozorování	Potravinový řetězec	

regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí	vyjmenuje v okolí bydliště známé organismy • seznámí se se základy potravinářského řetězce organismů		
porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu jednoduché klíče a atlasy	• na základě vlastní zkušenosti pojmenuje základní znaky živočichů, kterými se jednotlivé skupiny liší • pojmenovává základní části těla zástupců jednotlivých druhů živočichů • pojmenovává stavbu těla zástupců jednotlivých druhů rostlin • jednoduše vypravuje o základních potřebách zástupců jednotlivých druhů rostlin a živočichů	Znaky života Rostliny, houby, živočichové	
zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	• pozoruje různé činnosti člověka v přírodě • formuluje pravidla správného	Životní prostředí Člověk a příroda	

	chování v přírodě • ochraňuje životní prostředí adekvátně ke svému věku	Ochrana životního prostředí	
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	• s pomocí učitele realizuje teoretické znalosti v praxi • založí jednoduchý pokus vysvětlující : - vliv světla a tmy na rostliny - vliv tepla a zimy na	Podmínky života rostlin	
Předmět : Člověk a jeho svět - Člověk a jeho zdraví		období 2.	ročník 4.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových sestav a podpoře vlastního zdravého způsobu života	• Podrobně popíše jednotlivé části těla • Seznámí se s jednotlivými smyslovými ústrojími • Popíše funkci jednotlivých smyslových ústrojí	Lidské tělo – základní stavba a funkce	

	• Jednoduše popíše krevní oběh • Jednoduše vyjádří způsob ochrany smyslových ústrojí		
rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	• Jmenuje jednotlivé etapy lidského života • Popíše specifika jednotlivých etap lidského života • Sebe a osoby ze svého okolí zařadí do jednotlivých etap života	Vývoj člověka Průběh lidského života	
účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	• Jmenuje jednotlivé části dne • Demonstruje činnosti probíhající v jednotlivých částech dne • Popíše své činnosti, které realizuje v jednotlivých částech dne • Uvede své zájmy a záliby	Denní režim Pohybový režim Zdravá strava	
uplatňuje účelné způsoby	• Rozezná situaci ohrožující zdraví	Osobní bezpečí	

chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události			
předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	• Seznamuje se s pojmem „návyková látka“ • Chápe škodlivost návykových látek pro lidské zdraví	Návykové látky a zdraví Odmítání návykových látek	
uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	• Uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	Péče o zdraví	
ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	• Dokáže ošetřit drobná poranění • Zná pomoc volající telefonní čísla	Drobné úrazy a poranění První pomoc Důležitá tel. spojení	
uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku	• Uvědomuje si rozdílnou fyziologickou stavbu těla muže a ženy • Přistupuje ohleduplně k druhému pohlaví	Pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou	

5.ročník

Předmět : Člověk a jeho svět – místo, kde žijeme		období : 2.	ročník 5.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	• Orientuje se na mapě Evropy • Dokáže najít ČR na Evropské mapě • Popíše polohu ČR v Evropě	Evropa a svět Mapa	
určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	• Rozpozná a dodržuje zákazové značky v přírodě a chová se podle nich • Určí na mapě světové strany • Orientuje se podle mapy a světových stran v přírodě	Krajina Světové strany	
rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli	• Podle mapy dokáže určit přírodní podmínky evropských států • Podle mapy určí přibližný počet obyvatel měst	Mapa	
vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury,	• K danému regionu přiřadí typická lidská sídliště, přírodní podmínky,	Regiony ČR	

jednoduchým způsobem posoudí význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	kulturní památky a průmyslové oblasti		
zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovnává způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	• Uvědomuje si a porovnává rozdílnost způsobu života v naší vlasti a v jiných zemích • Vnímá rozdíly v přírodě v ČR a jiných zemích, vnímá klady a zápory rozdílů	Cestování	3A 3B
rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	• Jmenuje hlavní představitele státní moci • Používá s porozuměním základní státoprávní pojmy	Základy státního řízení a politického systému ČR Státní správa a samospráva	
Předmět : Člověk a jeho svět - lidé kolem nás období : 2 ročník 5.			
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	• Dodržuje základní pravidla slušného chování • Snaží se o chování podporující dobré vztahy	Vztahy mezi lidmi	
rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci , obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky	• Uvědomuje si různost lidí , názorů a přístupů řešení problémů • Snaží se respektovat jiný názor • Rozvíjí své dovednosti pro kooperaci	Soužití lidí Vlastnosti lidí	

	(seberegulace) • Rozvíjí si základní dovednosti pro spolupráci • Vytváří si tolerantní postoj a respekt k odlišným sociokulturním skupinám		
rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	• Rozlišuje vhodné a nevhodné chování • Respektuje kulturní, etnické a jiné odlišnosti • Uvědomuje si nutnost řádu ve společnosti • Snaží se překonávat a nevnímat vžité předsudky a stereotypy	Principy demokracie	4C
orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích	• Používá mince i bankovky v běžných situacích • Je schopen určit, co je drahé x levné • Snaží se o ekonomické jednání	Vlastnictví Peníze	
poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)	• Pokouší se realizovat návrh na zlepšení životního prostředí obce • Analyzuje příčiny zhoršování životního prostředí • Snaží se o ekologické chování	Základní globální problémy přírodního prostředí	
Předmět : Člověk a jeho svět - lidé a čas		období : 2.	ročník 5.

očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	• Pracuje s důležitými letopočty dějin • Charakterizuje vztahy mezi ději	Časový řád Letopočet	3C
využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	• Uvědomuje si význam chráněných částí přírody • Uvědomuje si důležitost ochrany nemovitých a movitých kulturních památek	Regionální památky a osobnosti	
rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik	• Hledá jednoduché souvislosti mezi historickými událostmi a současností • Sleduje základní změny v současném vývoji světa a naší vlasti	Kapitoly z našich dějin	
srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	• Srovnává způsob života a práce předků se současností • Hodnotí způsob života a práce předků se současností	Proměny způsoby života	
objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	• Pokouší se objasnit historické důvody pro zařazování státních svátků a významných dnů • Zařadí státní svátky k historické etapě naší vlasti	Čas	2A 2B

Předmět : Člověk a jeho svět - rozmanitost přírody		období 2	ročník 5.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	• Rozpozná kladný a záporný vliv lidských výtvorů • Rozpozná kladný a záporný vliv lidského chování na přírodu • Utváří si základní postoj k ekologickému myšlení • Chápe nutnost ochrany přírody	Životní podmínky Základy ekologie	5B
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	• Chápe vztah mezi střídáním dne a noci a rotací Země • Chápe vztah mezi střídáním ročních období a oběhem Země okolo Slunce • Orientuje se ve sluneční soustavě	Vesmír a Země Den, noc, roční období	
zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí	• Uvědomuje si různost životních podmínek pro život na Zemi • Uvědomuje si rozmanitost přírody v Evropě	Podmínky pro život	5A
porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu	• Třídí živočichy do základních skupin • Třídí rostliny do základních skupin • V okolí bydliště pojmenuje a zařadí do	Rostliny, houby, živočichové Znaky života	

jednoduché klíče a atlasy	skupin nejčastěji se vyskytující rostliny a živočichy ● V odborné literatuře – přiměřeně věku žáka-vyhledává zástupce jednotlivých živočišných a rostlinných skupin		
zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	● Rozlišuje pozitivní a negativní chování člověka v přírodě ● Zaujímá názor ke kvalitě různých činností člověka v přírodě ● V okolí, které může ovlivnit, si počíná tak, aby neškodil životnímu prostředí ● Třídí odpad	Člověk a příroda Ochrana životního prostředí	
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	● Pokouší se o jednoduchý zápis pokusu ● Pokouší se výsledky pokusu zaznamenat do tabulky či grafu	Podmínky života rostlin Látky a jejich vlastnosti	
Předmět : Člověk a jeho svět - Člověk a jeho zdraví		období 2.	ročník 5.
očekávané výstupy	školní výstupy	učivo	PT
využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových sestav a podpoře vlastního zdravého způsobu života	● Popíše vnitřní a vnější stavbu těla ● Jednoduše popíše funkci vnitřní a vnější stavby těla ● Pojmenuje základní nemoci ● Jednoduše vyjádří způsob ochrany vnitřní a vnější ochrany stavby těla	Lidské tělo	1B

rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	• Demonstruje způsob chování k ostatním osobám, které jsou v různých etapách života	Průběh lidského života	
účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	• Uvědomuje si své denní povinnosti • Uvede své denní povinnosti • Uvede nežádoucí činnosti, které lze realizovat během dne	Péče o zdraví, zdravá strava	
uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události	• Snaží se co nejúčelněji ochraňovat své zdraví v mimořádných situacích • Snaží se co nejúčelněji ochraňovat zdraví svých blízkých v mimořádných situacích •	Péče o zdraví Krizové situace – šikana, týrání, sexuální zneužívání	
předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	• Uvádí příklady návykových látek • Dokáže vysvětlit škodlivost návykových látek pro lidské zdraví • Trénuje účelné odmítání návykových látek	Návykové látky a zdraví	
uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	• Pomáhá uplatňovat a rozvíjet základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	Osobní, intimní a duševní hygiena Stres a jeho rizika Reklamní vlivy	
ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	• Ošetří drobná poranění	první pomoc Úrazová zábrana	

	• Bezpečně zná tel. Čísla volající o pomoc • Snaží se samostatně zajistit lékařskou pomoc		
uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku	• Uvědomuje si nutnost diskrétního chování v daných situacích • Uvědomuje si biologické i psychické změny v dospívání • Seznamuje se se zásadami bezpečného sexu • Seznamuje se existencí pohlavních chorob a jejich možným přenosem	Základy sexuální výchovy Rodičovství Partnerství	

Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA

Požadavky této vzdělávací oblasti se realizují ve dvou samostatných vyučovacích předmětech: hudební výchova a výtvarná výchova.

HUDEBNÍ VÝCHOVA

1. období

A) Cíle vzdělávací oblasti

- naučit žáky čistě a výrazně zpívat lidové i umělé dětské písně v hlasovém rozsahu přiměřeném žákům mladšího školního věku
- nacvičit správné dýchání a tvoření tónů
- rozvíjet hudební sluch a paměť na melodii i slova
- učit rozlišovat a udržovat určitý rytmus
- rozvíjet hudebnost zařazováním poslechu lidových písní i poslechu hodnotné vážné hudby vhodné pro tento věk a vést žáky k zájmu o hudbu
- poznat a dbát o rozvoj talentovaných žáků
- probouzet u žáků zájem o vlastní pěvecké a hudební aktivity

B) Charakteristika výuky

Hlavními složkami hudební výchovy jsou zpěv a poslech hudby. Těžištěm hudebně-výchovné práce je zpěv. Láska k hudbě se nejspíše probouzí zpěvem, neboť při něm je žák aktivní a tvořivý. Zpívaná píseň nejlépe rozvíjí pěvecké i hudební dovednosti a návyky žáků. Nejčastější formou tohoto období je zpěv jednohlasný. Učitel dbá individuálních zvláštností dětského hlasu, vede žáky k tomu, aby zpívali čistě, lehce a bez křiku. Dále je třeba pamatovat na to, aby rozsah a poloha písní odpovídaly rozsahu a poloze dětského hlasu. V hudební výchově je třeba střídát činnosti tak, aby děti nezpívaly po celou vyučovací hodinu.

Výběr písní má být rozmanitý, má napomáhat hlasovému výcviku. V tomto období jsou pro zpěv nejvhodnější lidové písně, dětmi oblíbené písně umělé, vhodné je využívat i písní místních nebo krajových. Současně s výcvikem pěveckých dovedností rozvíjí zpěv hudební sluch žáků, jejich smysl pro čistou intonaci a rytmus. Smysl pro rytmus snadno a dobře rozvíjíme častým zařazováním jednoduchých doprovodných nástrojů (tyčinky, bubínek, tamburína, činely apod.) ke zpěvu žáků. Vnímání hudby se rozvíjí v celé hudebně-výchovné práci, nejvýrazněji při poslechu hudby. Poslechem se učí žáci hudbu citově prožívat a soustředit se. Přitom jsou žáci vedeni k tomu, aby vyjadřovali a srovnávali své dojmy z poslechu hudebních skladeb.

Zpěv by se měl stát pro děti přirozenou potřebou pro vyjádření pohody a radosti, a to i v jiných předmětech než Hv. Proto výuku hudební výchovy vedeme tak, aby se stala pro žáky příjemnou a oblíbenou. K dobrému rozvíjení pěveckých dovedností žáků v tomto období velmi dobře napomáhá každodenní zpěv zařazovaný v průběhu vyučování jako doplněk učiva nebo jako příjemná relaxační chvíle.

Ve zpěvu i poslechu je nezbytné se vracet k probraným písním a skladbám. Jen tak žák může dobře zvládnout melodii a slova písně, zapamatovat si hudební skladbu. Stále zdokonalovanou reprodukcí písní a opakovaným poslechem se prohlubuje vztah žáků k hudebním dílům i intenzita jejich estetického prožitku. Při výuce hudební výchovy je třeba věnovat pozornost hudebně nadaným žákům, dbát o jejich další rozvoj, doporučovat zájmovou činnost. Zpěvem,

poslechem, jednoduchým doprovodem písní na dětské hudební nástroje a pohybovým projevem se stávají děti aktivními provozovateli hudby.

C) Očekávané výstupy na konci 1. období:

Žák:

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

2. období

A) Cíle vzdělávací oblasti

- naučit žáky čistě a výrazně zpívat lidové a umělé písně v hlasovém rozsahu přiměřeném věku
- nacvičit správné dýchání a tvoření tónů
- rozvíjet hudební sluch a paměť
- rozlišit a udržovat mírně složitý rytmus
- zařazovat poslech lidové písně i poslech hodnotné vážné hudby, vést žáky k zájmu o hudbu
- poznat a dbát o rozvoj talentovaných žáků
- probouzet u žáků zájem o vlastní pěvecké a hudební aktivity

B) Charakteristika výuky

Hlavní složkou hudební výchovy na 1.stupni jsou zpěv a poslech. Zpívaná píseň nejlépe rozvíjí pěvecké i hudební dovednosti a návyky žáků. Nejčastější formou tohoto období je zpěv jednohlasý i dvojhlasý. Učitel vede žáky k tomu, aby zpívali čistě, lehce a bez křiku. Rozsah a poloha písní musí odpovídat rozsahu a poloze dětského hlasu. Je důležité, aby v hodinách docházelo ke střídání činností, aby děti nezpívaly po celou vyučovací dobu.

Současně s výcvikem pěveckých dovedností rozvíjí zpěv hudební sluch žáků, jejich smysl pro čistou intonaci a rytmus. Rytmus snadno a dobře rozvíjíme častým zařazováním doprovodných nástrojů ke zpěvu. Vnímání hudby se rozvíjí nejvýrazněji při poslechu hudby. Poslechem se učí žáci hudbu citově prožívat a soustředit se.

Zpěv by se měl stát součástí i v jiných předmětech než Hv.

Ve zpěvu i poslechu je nezbytné se vracet k probraným písním a skladbám. Je třeba věnovat pozornost hudebně nadaným žákům, dbát o jejich další rozvoj. Zpěvem, poslechem, doprovodem písní na hudební nástroje a pohybovým projevem se stávají děti aktivními pozorovateli.

C) Očekávané výstupy na konci 2.období

- správné pěvecké návyky
- podle individuálních dispozic zpívá čistě v jednohlase (popřípadě dvojhlas) a rytmicky správně melodie známých písní
- využití jednoduchých hudebních nástrojů k doprovodu, sborové či sólové hře
- hlavní a vedlejší melodie
- pohybem reagovat na znějící hudbu
- rozlišit nejznámější hudební nástroje

D) Obsah učiva předmětu hudební výchova v jednotlivých ročnících:

S hudbou se dítě setkává od malička. Proto v počátcích výuky Hv budeme vycházet ze znalosti jednoduchých lidových písní, které obvykle žáci znají ze zpěvu v rodinách, ze zpěvu podle dětských knížek a ze zpívání v mateřských školách a dětmi oblíbených hudebních nahrávek.

Děti předškolního věku obvykle umí zpívat písně:

Halí, belí	Pásla Ovečky
Ovčáci, čtveráci	Jedna, dvě, tři, čtyři, pět
Kočka leze dírou	Travička zelená
Skákal pes	Holka Modrooká
Pec nám spadla	Já mám koně
Malička su	Když jsem já sloužil
To je zlaté posvícení	Pod naším okýnkem
Prší, prší	Čížečku, čížečku

1. ročník

- rozlišování zvuků a tónů
- melodizované říkanky
- hudebně pohybové hry
- dechová a hlasová cvičení
- lidové písně vhodné pro děti, které v dětech budí radost ze zpěvu, lásku k lidem, k přírodě, k domovu
- písně umělé, které zachycují život dětí, svět her, pohádek, fantazie
- vytváření pěveckých dovedností a návyků: správné držení těla a hlavy, správné dýchání, tvoření tónů, výslovnost
- sluchem rozlišovat základní vlastnosti tónu: vysoký – nízký, dlouhý – krátký, silný – slabý (pomocí zrakového i pohybového názoru)

- vést žáky k tomu, aby se projevovali i pohybově podle hudby
- pro poslech je vhodné volit: lidové písně v provedení dětských sborů, poslech písní, které zpívají skupiny dětí ze třídy, přístupné a dětem obsahově blízké umělé písně, dětské taneční hry, jednoduché instrumentální skladby
- vytváření citového vztahu k hudbě

Písně vhodné k nácviku pro 1. ročník:

Travička zelená	Šel zahradník do zahrady
Proč	Když jsem já sloužil
Pod naším okýnkem	Já jsem z Kutné Hory
Bude zima, bude mráz	Šla Nanyňka do zelí
Pásli ovce valaši	Když jsem já ty koně pásal
Štědrej večer nastal	Hej meduli
My tři králové	Máminy oči
Kočka leze dolů	

Poznámka:

Žák by měl na závěr školního roku umět slova a melodii alespoň 8-10 písní.

V průběhu celého roku dbáme při výuce na to, aby vyučování bylo radostné a dalo žákům co nejvíce citových zážitků. V prvním ročníku mají někteří žáci nevyvinutý hudební sluch, nedovedou, či nechtějí zpívat. Pěvecké dovednosti získávají žáci přípravnými cvičeními, která si učitel vytváří z prvků nacvičované písně. Přitom je dobře využívat individuálního zpěvu žáků, kteří intonačně čistě zpívají a ostatní nechat zpěv spolužáka poslouchat a potom napodobovat.

Učitel věnuje péči o hlas žáků pozornost. Dbá, aby žáci :

- zpívali lehce, bez křiku, ve vyvětrané místnosti
- nezpívali dlouho ve vysoké nebo nízké hlasové poloze
- nezpívali celou hodinu
- poslouchali se navzájem

K cvičením hlasovým se řadí cvičení dechová. Při nich se žáci učí hospodařit s dechem. Je možné k nim připojit i pohyby paží. Hlasová cvičení je vhodné volit jednoduchá, aby se mohla soustředit pozornost k vytvoření krásného tónu a správné výslovnosti samohlásek, souhlásek, slabik i slov.

Cvičení sluchová vychovávají hudební sluch žáků. Písně se v tomto období nacvičují podle sluchu.

2. ročník

- hlediska pro výběr písní jsou obdobná jako v 1. ročníku
- dechová a hlasová cvičení z 1. ročníku automatizovat, nevyhledávat stále nová cvičení, měnit pouze motivaci, jde tu hlavně o docílení co nejlepšího provedení
- rytmická cvičení propojujeme s písněmi, využíváme též rytmických slabik, tempo udáváme tleskáním nebo vytukáním dob
- se zřetelem k hlasovým dispozicím jednotlivých žáků pozvolna rozšiřovat hlasový rozsah a upevňovat ho

- písně volíme do rozsahu oktávy
- zpěv podle pokynů učitele (jednotný začátek všech, podřídít se určitému tempu)
- učit opakovat udaný tón
- sluchem rozlišovat stoupající a klesající melodii tónové řady
- rozlišit vyšší tón od nižšího
- pohybového a grafického znázornění využít ke zpěvu vzestupných a sestupných řad tónů, zpívat je na úryvcích písní
- hudební teorii zařazovat pouze v nezbytně nutném množství a spojovat ji se zpívanými písněmi (notová osnova, houslový klíč, taktová čára, noty podle délky)
- v poslechových skladbách seznamovat děti s hudebními nástroji a přednesem lidových a dětských písní

Písně vhodné k nácviku pro 2. ročník:

Černé oči	Kalamajka
Kdybys měla má panenko	Marjánko
Dělání	Ach synku, synku
Nesem vám noviny	Běžela ovečka
Jak jsi krásné neviňátko	Na tý louce zelený
Štěstí, zdraví, pokoj svatý	Krávy, krávy
Zimní	Ptala se Zuzana Kuby
Já mám koně	

Poznámka:

Je vhodné zařazovat též písně regionální. Žák by se měl v průběhu školního roku naučit zpívat 8 – 10 nových písní.

Písně tvoří i ve 2. ročníku hlavní součást práce v hodinách Hv. I ostatní činnosti při výuce spojujeme pokud možno se zpěvem. Nácvik písní provádíme nápodobou, žáky ke zpěvu vhodně motivujeme, dbáme na pochopení obsahu textu písně, na osvojení si textu, rytmu i melodie jednotlivými žáky. Při zpěvu věnujeme pozornost výslovnosti. Při opakování písně doprovázíme jednoduchým rytmickým nebo pohybovým doprovodem. Vhodnou pomůckou jsou nástroje Orfovy školy. Jednoduché rytmické nástroje si též snadno můžeme připravit s dětmi z běžně dostupných materiálů a předmětů.

3. ročník

- hlediska pro výběr písní jsou obdobná jako v přecházejících ročnících
- rozšiřujeme pěvecký rozsah c1 – d2
- upevňujeme pěvecké návyky (držení těla a hlavy, dýchání, tvoření tónů, výslovnost)
- zpíváme s dynamickými odstíny slabě – silně v rozmezí p – mf
- zpíváme podle pokynů učitele (jednotný začátek, konec písně, tempo, síla)
- upevňujeme dovednost zpívat tóny ve vzestupné a sestupné řadě na úryvcích písní a cvičeních

- nacvičujeme durový tónický trojzvuk a zpíváme ho pomocí písňe „Ovčáci, čtveráci“
- nacvičujeme dvoudobou chůzi a tanec v průpletu, přísunový krok (spojení s Tv)
- dáváme žákům prostor pro pohybové vyjádření melodie
- učíme je rozlišovat hudební nástroje podle vzhledu i podle tónu, rozlišujeme nástroje strunné, dechové a bicí
- využíváme dětské rytmické nástroje pro doprovody písní
- opakujeme poslech z nižších ročníků, přidáváme poslech české hudby pro slavnostní příležitosti (B. Smetana, A. Dvořák), poslech hudby taneční, poslech státní hymny
- hudební nauka – notová osnova, houslový klíč, nota celá, půlová, čtvrt'ová, pomlky

Písňe vhodné k nácviku pro 3. ročník:

Beskyde, Beskyde	Tancuj, tancuj
Až já pojedu přes ten les	Byla jedna Káča
Vyletěla holubička	Není nutno
Už ty pilky dořezaly	Ach synku, synku
Čí je, čí je, čí je děvče	Masožravá kytka
Co to tam šupoce	A já su synek z Polanky
Rychle bratři, rychle vstávejme	Až já pojedu přes ten les

Poznámka:

V materiálech pro Hv jsou další písňe vhodné pro 3. ročník. Žák by se měl ve 3. ročníku naučit zpaměti 10 – 12 písní. Ve 3. ročníku, stejně jako v ročnících předcházejících, zůstává opět hlavní součástí výuky hudební výchovy zpěv.

Zpěv doprovázíme rytmickými nástroji. Když nemáme rytmických nástrojů dostatek, sami si je vyrábíme např. ze skořápek ořechů, kelímků naplněných rýží, čočkou apod., místo hůlek použijeme vařečky, lžičkou ťukáme do skleničky apod. Žákům dáváme možnost objevit další zvukové efekty a zkusit je při zpěvu využít.

S hudbou se žáci mohou setkat též při návštěvě koncertů, besedách o hudbě a při vlastních hudebních aktivitách. Žáci mohou rovněž sledovat část videozáznamu koncertu. Poslechové skladby v 1. období vzdělávání volíme podle nahrávek, které jsou k dispozici. Dbáme, aby v poslechových skladbách byly zastoupeny písňe lidové, známé umělé písňe pro děti a věku přiměřené skladby významných českých hudebních skladatelů.

4.ročník

Učivo

- opakování taktů 2/4, 3/4, 4/4
- taktování ve 2/4, 3/4 taktu
- noty c1 – a1
- nota s tečkou, předznamenání
- nota h1, c2, d2
- píseň lidová – umělá, legato, repetice
- polka, valčík, pohybové hry
- rondo

- posuvky, předvěti, závěti
- celý tón, půltón
- stupnice durová, mollová
- hudební nástroje dřevěné – pikola, hoboj, fagot saxofon
- sbor – dětský, mužský, ženský, smíšený, kánon
- malá písňová forma(a,ab)
- taktování, rytmický zápis říkadla
- stupňování (gradace) uvnitř skladby

Poslechové činnosti

- B. Smetana - Úvodní sbor z opery Prodaná nevěsta, Luisina polka,, Vltava
- L. Janáček – Pilky z Lašských tanců
- J. J. Ryba – Česká mše vánoční
- J. Straus – valčík dle vlastního výběru
- B. Martinů – Otvírání studánek
- W. A. Mozart – malá noční hudba
- Vybrané hudební nástroje

Navštívit aspoň jedno představení (balet, operu, koncert)
Společné chování na kulturních akcích.

Písně vhodné k nácviku pro 4. ročník

Ach není tu není
Ó, řebíčku, zahradnický
Znám já jeden krásný zámek
Tři čuníci
Nesen Vám noviny

A já su synek z Polánky
Voděnka studená
Ach, není, tu není
Sluníčko
Dej bůh štěstí

5. ročník

Učivo

- noty c1 – d2, mollová tónina
- nota h, e2, a
- opakování – hodnoty not, rondo, práce s notovým záznamem
- posuvky
- koruna
- synkopa
- Česká hymna – vznik
- nota šestnáctinová – procvičení
- taktování ve 4/4 taktu, pohybové hry
- symfonický orchestr, dirigent, sbormistr
- lidový tanec, lidová hudba, lidová kapela, zlidovělé písně
- hudba homofonní a polyfonní
- jazz, swing, charleston, rock and roll
- rytmický zápis básničky
- tvoření jednoduché vlastní hudební skladby

Poslechové činnosti

- Česká státní hymna
- L. Janáček – Říkadla
- vánoční písně
- W. A. Mozart – Symfonie C dur (Menuet)
- J. S. Bach – Umění fugy
- jazzová hudba
- rock and roll
- písničky K. Hašlera

Poznámka

V materiálech pro Hv jsou vhodné písně pro 5. ročník. Výběr a počet písní záleží na učiteli. Žák by se měl v 5. ročníku naučit okolo 10 ti písní. S hudbou se žáci mohou setkat též při návštěvě výchovných koncertů, besedách o hudbě.

Písně vhodné k nácvičku pro 5. ročník

Avignonský most

Okoř

Žádněj neví, co jsou Domažlice

Tráva neroste

Štěstí zdraví, pokoj svatý

Čtyři koně jdou

Na tom bošileckým mostku

Rodné údolí

Rolničky

Dej Bůh štěstí

E) Začlenění průřezových témat

OSV 1 A, 1 E

VMEGS 3 B

MKV 4 D

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

1. období

A) Cíle vzdělávací činnosti

- probouzet a rozvíjet schopnosti výtvarného vyjadřování žáků
- rozvíjet tvořivé schopnosti žáků, pěstovat jejich estetické cítění a vkus
- vytvářet základní pracovní návyky pro výtvarnou činnost žáků
- vytvářet kladný citový vztah k výtvarnému umění
- seznamovat žáky s výtvarnými nástroji, materiály a technikami
- učit žáky pozorovat a vnímat krásu přírody, hovořit o svých pocitech a dojmech, pokusit se je výtvarně vyjadřovat

- dát dítěti možnost osobitého výtvarného vyjádření určitého prožitku nebo představy neovlivněného vnuceným výtvarným vzorem
- četbou, vyprávěním příběhem, hudbou, dramatickým dílem podněcovat a rozvíjet výtvarné představy žáků, dát možnost výtvarným projevům v různých technikách
- výtvarně experimentovat, objevovat tvary věcí kolem nás, hra s linií s využitím různých plastických materiálů
- výtvarně zobrazovat tvary předmětů na základě her s nimi
- kreslením, malováním a modelováním rozvíjet tvarovou, barevnou i prostorovou představivost a jemnou motoriku
- pozorovat a porovnávat jednoduché předměty, hledat jejich jednotlivé kvality – barevnost, pojmenovávat vlastnosti, tvary, hledat a odlišovat struktury
- dbát na rovnoměrnost a vyváženost smyslových, citových a rozumových přístupů a jejich propojování s důrazem na rozvoj fantazie a svobodného subjektivního vyjadřování
- učit se prezentovat svůj výtvarný projev a naslouchat sdělení druhých
- využívat zkušeností žáků, učit je respektovat vzájemné odlišnosti ve výtvarném vyjadřování
- dovedností získaných při výtvarných činnostech využívat při výuce prvouky, matematiky, českého jazyka i psaní a naopak
- seznamovat žáky s ilustracemi v dětských knihách, poznávat nejznámější malíře – ilustrátory, mezipředmětové vztahy se čtením a literární výchovou
- podílet se na výzdobě třídy, školy; učit se prezentovat své práce
- příležitostně navštěvovat výstavy dětských výtvarných prací a výstavy výtvarných umělců v regionu

B) Charakteristika výuky

Výtvarná výchova jako předmět je součástí procesu rozvoje estetických vztahů žáků ke skutečnosti i k umění. Výuka výtvarné výchovy vychází především z citového vztahu žáků k zobrazované skutečnosti. Výtvarné činnosti rozvíjejí tvořivost, fantazii, estetické cítění, podněcují a uspokojují potřeby žáků vyjadřovat se k různým tématům, situacím, prožitkům. Pro výtvarnou činnost v tomto období je nepostradatelné příznivé a klidné prostředí zbavené strachu ze známky nebo výsměchu druhých.

Děti se snaží výtvarně vyjadřovat své představy výtvarnými prostředky již od útlého věku. Výtvarný projev předškolního věku je především rázu schematického. Děti svým kresbám rozumí, dospělí většinou nedovedou do jejich světa vstupovat. Není však vhodné myšlenkový svět dětí narušovat předkreslováním a vedením k napodobování. Je naopak potřebné dát dítěti svobodu a do jeho kreseb nezasahovat.

V 1. – 3. ročníku převládá spontánnost, bezprostřednost výtvarného projevu dítěte. Dítě kreslí rádo z paměti, předloham se vyhýbá. Jeho představy ho těší a snaží se je ztvárnit. Vhodná motivace, která předchází výtvarné tvorbě, podněcuje uvolnění dětské fantazie. Děti potom často tvoří s velkým zaujetím a prožívají velkou radost z toho, co vytvořily. Jejich práce jsou plné volnosti, naivnosti a psychologických záhad.

Úlohou učitele je posilovat sebevědomí žáků, využívat jejich fantazii, rozvíjet ji, podporovat jejich vlastní výtvarné vyjadřování, podněcovat zájem o výtvarnou práci vhodnou motivací. V tomto období je vhodné, když mezi metody a formy práce zařazuje učitel co nejvíce různé

hravé činnosti a experimentování. Výtvarná výchova dává žákům možnost se individuálně svou výtvarnou činností projevit, sami mohou různými výtvarnými prostředky ztvárnit své vidění světa. Je dobře, když svůj výtvarný projev mají žáci možnost obhájit, vysvětlit spolužákům a vyslechnout jejich názory. Často právě vzájemné hovory žáků o svých výtvorech mohou měnit jejich pohled na svět nebo určitou věc. Zde má učitel příležitost jemně usměrňovat a postupně působit na vytváření výtvarného vkusu žáků.

Tato výchova prolíná celým obdobím. Jeví se jako vedení žáka

- k svobodnému výtvarnému vyjádření
- k uvědomování si krásy tvarů, barev a barevných kombinací, struktur
- k postupné schopnosti samostatné volby výtvarné techniky (technologie), ke správnému zacházení s výtvarnými nástroji, barvami apod.
- k účasti na utváření prostředí, ve kterém žijeme, učíme se

Ve všech formách výtvarného projevu (v kresbě, malbě, grafice, modelování, prostorovém vytváření, v kombinovaných technikách ...) se projevuje dětská osobnost dítěte, jeho citění a chápání světa kolem sebe. Téměř všechny námětové okruhy výtvarné výchovy obsahují základní vztahy k životu, prostředí a lidem, a proto souvisí blízce s výukou prvouky a vztahem žáků k životnímu prostředí. Učitelům se přímo nabízí možnost k mezipředmětovým vztahům a využití výtvarných činností žáků v různých malých projektech. Velmi vhodné je uplatňovat ve výuce náměty z žákova okolí, z dětského života z prostředí obce i školy.

Při výtvarné tvorbě plné her, fantazie, spontánnosti, experimentů s technikami i materiály by nemělo v tomto období chybět ani výtvarné zpracování k určitému konkrétnímu tématu (kresbou, malbou), které v některých pojetích pohledu na výtvarnou výchovu v tomto školním věku bývá poněkud zatlačováno do pozadí pro svou údajnou nevhodnost, obtížnost či přílišnou konkrétnost. Ale i tato oblast má v tomto období své místo a opodstatnění.

Takové výtvarné práce mohou být dvojího druhu

- na základě vlastní představy dítěte
- podle skutečnosti

Kresba z představy má zpočátku ilustrativní charakter, vypráví o bezprostředních zážitcích a zkušenostech žáků a o jeho citovém životě. Motivací k těmto kresbám může být prožitek z her, ze čteného textu, z osobního prožitku, z vycházky apod.

Kresba podle skutečnosti vyjadřuje obvykle první dojem žáka z pozorování. Každý sleduje zpočátku něco jiného, někoho zaujme barva, jiného zaujmou detaily, někdo dovede zachytit linie pozorovaných věcí, někdo zase zachytí jejich funkci. Žák se postupně učí výtvarně uvažovat, pozorně vnímat skutečnost a výtvarně vystihnout její podobu. Proto již v tomto období můžeme začít i s kreslením věcí podle skutečnosti. Žáci samozřejmě nedokáží hned dokonale zachytit pozorovanou skutečnost. Spokojujeme se proto zejména s vystižením toho charakteru předmětu, který pozorujeme. Tyto kresby velmi vhodně využíváme nejen při výuce prvouky, ale i v hodinách matematiky, čtení a psaní. Mnohý žák se v mladším školním věku snáze vyjadřuje kresbou než slovy. Kresbou může např. snadno vyjadřovat porozumění čtené větě nebo čtenému příběhu, porozumění funkci pozorované věci (např. mlýnek, struhadlo). Tím výtvarná výchova přesahuje rámec předmětu jako takového.

K vytváření hlubšího vztahu k výtvarnému umění využíváme návštěvy výstav obrazů, loutek a maňásků, hraček, pohlednic aj., besedujeme nad knihami a jejich ilustrátory.

K vycházkám v průběhu roku je vhodné přidávat prvky výtvarné výchovy, neboť při nich s žáky můžeme pozorovat např. výstavbu obce, významné stavby obce, stavební sloh, ve kterém jsou domy postaveny, úpravu domů a jejich okolí, získáváme spoustu námětů, zajímavostí, postřehů, nasbíráme materiály pro další práci.

Na vytváření žákovského výtvarného vkusu a jeho vztahu k výtvarnému umění a výtvarným hodnotám má také vliv prostředí (rodina, škola, obec, její okolí), kde děti žijí. Nemaý vliv má i rozvoj techniky – fotografie, televize, video, počítače, které zprostředkovávají dětem spoustu podnětů, zážitků (pozitivních, ale v mnoha případech i negativních). Pak je třeba také takováto témata do hodin výtvarné výchovy zařazovat a pomoci tak dětem přemíru podnětů zpracovávat, uvědomovat si jejich hodnotu, zaujímat k nim nějaké postoje, vnímat pozitivní i negativní.

Některé činnosti mohou dětem ukázat, jak lze tuto moderní techniku vhodně využít (počítačová grafika, internet, televizní motivační či vzdělávací pořady, reklama, plakáty, kreslená animace, loutky ...).

Učitel, který dovede dětskou duši naladit k výtvarnému projevu, bývá často odměněn bohatstvím dětských nápadů.

Pro výuku výtvarné výchovy je třeba mít dostatečné množství pomůcek a poučit žáky, jak se s nimi zachází. Kromě základních pomůcek pro výtvarné činnosti, které má každý žák svoje vlastní, je třeba mít soubor pomůcek ve třídě pro specifické a složitější výtvarné techniky. Výtvarná výchova nevede samoučelně jen k osvojování výtvarných technik. Prostřednictvím výtvarných činností pomáhá k výchově citlivého člověka, který si všímá okolního světa a jeho projevů.

C) Očekávané výstupy na konci 1. období

Žáci

- umí pracovat s barvou různé konzistence, rozezná studené a teplé barvy, osvojil si schopnost vědomě míchat základní barvy
- poznávají různé materiály (přírodní i umělé) seznamují se s různými způsoby jejich zpracování (různými technikami), osvojují si dovednosti práce s různými nástroji
- rozvíjejí schopnost výtvarně vnímat věci, užitékové předměty z hlediska funkce, tvaru, dekoru, pohybu apod.
- komponují jednoduché tvary, vnímají neuspořádaní či záměrné rozmístování či řazení
- poznávají možnosti námětového plošného i lineárního vyjádření, pokoušejí se volně pracovat s linkou, tvarem, obrysem
- pokouší se dotvářet výtvarné práce písemným projevem
- experimentují s různými materiály k vytváření prostorových prací
- poznávají prostředí školy, okolí obce, sledují detaily staveb, předmětů
- postupně si osvojují schopnost vyjádřit se o své práci, zdůvodnit, hodnotit, vyjádřit se také o práci jiných, vést dialog o výtvarné práci, být tolerantní
- podílejí se na dotváření prostředí, ve kterém žijí, které je obklopuje, vystavují své práce, připravují výtvarnou výzdobu prostředí třídy, školy
- spolupracují na třídních projektech
- poznávají výtvarná vyjádření významných malířů (zejména ilustrátorů dětských knih, regionálních umělců), aj. výtvarných umělců

- docházejí k poznání, že výtvarné umění patří ke kulturnímu bohatství národa

2. období

A) Cíle vzdělávací oblasti

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence – k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznávání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince – k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonání životních stereotypu a k obohacení emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků a postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

B) Charakteristika výuky

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřením komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Ve 4. – 5. ročníku začíná být dětská fantazie a představivost korigována rozvíjejícím se intelektem. Žáci postupně přecházejí od hravých činností k uvědomělejší výtvarné práci. Jejich výpověď o vztazích k okolnímu světu je stále bezprostřední, zachovávají si citový vztah

C) Očekávané výstupy na konci 2.období

Žák

- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně
- obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku, v plošném vyjádření linie a barevné plochy, v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup, v prostorovém vyjádření
- uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v ploše, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- nalézá a do komunikace sociálních vztahů zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

D) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

Přehled tematických okruhů v 1. období

a) objevování světa přírody v jednotlivých i v širších souvislostech

- pozorování přírody (přírodniny, rostliny, zvířata)
- chápání přírody ve smyslu prostředí života (krajina jako prostředí pro rostliny, zvířata, lidi)
- tvář krajiny v různých souvislostech (barevnost krajiny a její proměny v průběhu roku, využití žákovských zkušeností)
- vztah k přírodě (estetické oceňování krásy přírody)
- příroda a běh času (roční období, počasí)
-

b) poznávání a prožívání světa dítěte

- pocíťování domova jako životní jistoty (dítě v domácím prostředí, domácí práce, hry)
- poznávání školy – nové životní prostředí (třída, škola, spolužáci)

- styk se světem mimo školu (ulice, cesta do školy, sport, hry, výlety, hřiště, přátelé)
-

c) svět, který děti pozorují, který pocítují a kterému naslouchají

- setkávání s prostými životními zkušenostmi (u lékaře, na poště, na nádraží, v obchodě aj.)
- poslouchání a vyprávění (pohádky, písničky, říkadla, zážitky)
- významná sváteční setkávání (rodinné oslavy, Vánoce, Velikonoce)
- vnímání smyslových vjemů a jejich výtvarný záznam (přepis pocitů z dotýkání, přepis zvuků aj.)

d) svět dětské fantazie – výtvarná hra a experiment

e) svět, který dítě obklopuje, ovlivňuje ho - (věda a technika, výstavy, architektura, besedy...)

Náměty pro práci v 1. ročníku

- námětové kreslení na základě vlastních prožitků dětí
- poznávání základních barev a jejich různé užívání
- kresby podnícené vyprávěním, četbou, vhodnou motivací ilustrující fantazii dítěte – kreslení podle představ
- kresby a modely přírodnin vztahující se k učivu prvouky, zobrazují vše, co dětem poskytuje příroda – kreslení podle skutečnosti, jehož hlavním účelem je vystižení tvaru a barvy
- výtvarné dotváření přírodnin na základě představ dítěte
- vytváření prostorových fantasií seskupováním a kombinováním přírodních i umělých materiálů, včetně materiálů netradičních
- hry s barvou, poznávání vlastností barev, výtvarné využití vzniklých náhodností, které vzbuzují v dětech rozličné představy
- hra s linií, vedení linie v různých materiálech
- jednoduché dekorativní kreslení, otisky přírodních prvků na papír a do plastických materiálů
- plastická a prostorová tvorba – spontánní hry s různými tvárnými materiály
- prostorové hry se stavebnicovými prvky
- jednoduché prvky moderní techniky ve výtvarné tvorbě
- seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění jako např. Josef Lada

Náměty pro práci ve 2. – 3. ročníku

- námětové kreslení na základě vlastního prožitku, rozvoj dětské představivosti a fantazie
- dětský příběh vyjádřený kresbou
- pozorování přírodnin, rozlišování tvarů, barvy, struktury, jejich kombinace a výtvarné dotváření
- využití barev základních i barev vzniklých mícháním, tvoření souladu dvou barev
- pozorování tvarů užitkových předmětů a pokusy o výtvarné ztvárnění jejich obrysové linie
- pozorování tvarů a poznávání funkcí různých předmětů, které člověk používá
- k práci, grafický záznam pohybu a zobrazení předmětu

- rytmické řešení plochy s využitím různých prvků a střídání barev – jak se dá návrhů využít
- členění plochy s použitím libovolných geometrických prvků, barevná kompozice – náměty pro využití návrhu
- jednoduché náčrty, plány, modely podle fantazie a skutečnosti
- hračky v životě dětí, výtvarný návrh hračky, pokus o jeho výrobu
- prostorová tvorba – formování, deformování materiálů, pokus o plastické komponování;
- prostorové činnosti s dostupnými stavebními prvky (papírové krabičky)
- kombinace prvků moderní techniky, návrhy, plány, ...
- seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění jako např. Josef Lada, Ondřej Sekora, Helena Zmatlíková, Adolf Born

Typy, druhy a formy činnosti ve výtvarné výchově, výtvarné techniky

- experimentování s barvami (míchání, zapouštění, překrývání)
- využívání různých materiálů (přírodních, umělých, vč. odpadových), poznávání jejich vlastností, zpracování různými technikami
- vyhledávání výrazných a zajímavých linií, tvarů, barev, struktur, jejich zaznamenávání (kresba, malba, otisk, frotáž, ...)
- výtvarné vyjádření zážitků, emocí, smyslových vjemů, myšlenek, událostí, pohybu (malba, kresba, linie, tvar, ...)
- experimentování s běžnými i netradičními nástroji a materiály (štětec, dřívko, rudka, uhel, tužka, fix, ruka, prsty, provázek, papír, kůra, textilie, kůže, kovy, plasty, ...)
- výtvarné vnímání věcí, užitečných předmětů z hlediska funkce, tvaru, dekoru, ... (kresba, vytrhávání z papíru, koláž, ...)
- vytváření jednoduchých náčrtů, plánů, modelů
- využívání různých materiálů k výtvarnému prostorovému zpracování (modelína, modurit, sádra, papír, přírodniny, plasty, textil, kůže – mísení, hnětení, lití, lepení, stříhání navlékání)
- seznamování s jednoduchými grafickými technikami (otisk, frotáž, papírořez, tisk z koláže, kombinace technik)
- práce s velkými formáty individuální i skupinová různými technikami (balicí papír, velké formáty čtvrtky, asfalt, ...)
- práce na třídních projektech, návrhy, formy zpracování volba, techniky
- výtvarně dramatické a komunikační hry (sochy, maňásci, ...)
- dotváření prostředí, ve kterém žijeme, svými výtvarnými pracemi
- vycházky s výtvarnými náměty, pozorováním (sběr materiálů, pozorování věcí, prvky staveb, práce v terénu, ...), návštěvy výstav, muzeí

Náměty pro práci ve 4. – 5. ročníku

a) Výtvarné vyjádření skutečnosti

- volný výtvarný projev doplňovaný pozorováním skutečnosti
- výtvarné vyjádření kontrastu přírodních forem a pozadí
- vyjádření dějového celku se vztahem k prostředí
- zpřesňování vyjádření proporcí lidské postavy a hlavy konfrontací představy se skutečností
- výtvarné vyjádření morfologických znaků, tvarů, barevnosti přírodních objektů

- výtvarné vyjádření věcí (tvar, prostor, barva, skutečnost a představa)
- rozvíjení prostorového vidění, citění a vyjadřování na základě pozorování prostorových jevů a vztahů

b) Užité práce dekorativní a prostorové

- elementární poučení o teorii barev
- řešení úkolů dekorativního charakteru v ploše
- seznámení s funkcí písma
- uplatnění výtvarného výrazu linie vytvářené různými nástroji v různých materiálech
- poznávání výtvarných principů a možností některých materiálů
- prostřednictvím experimentování
- rozvíjení citlivého vztahu k materiálu a k jeho zpracování
- poznávání smyslu, organizace, funkce a výtvarně estetického účinku reliéfního řešení plochy

c) Výtvarné umění a životní prostředí

- rozvíjení elementárního chápání odlišnosti uměleckého vyjadřování
- skutečnosti od vnější podoby světa
- druhy volného výtvarného umění
- malířství
- sochařství a příroda
- volná grafika
- architektura a užité umění
- kultura bydlení
- design a estetická úroveň předmětů denní potřeby
- lidové umění
- současná oděvní kultura
- výtvarná úprava knih
- písmo
- krásy přírody a vztah k životnímu prostředí
- návštěvy galerií, výstav

Doporučené výtvarné materiály a techniky

- kresba
- malba
- kombinované techniky
- papír – různé druhy

E) Začlenění průřezových témat

OSV	1 E
VMESG	3 B

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Požadavky této vzdělávací oblasti se realizují prostřednictvím vyučovacích předmětů Tělesná výchova, Zdraví a výchova ke zdraví v 1. a 2. období zařazováno průběžně do výuky tělesné výchovy.

TĚLESNÁ VÝCHOVA

1. období

A) Cíle vzdělávací oblasti

- rozvoj pohybových schopností a dovedností žáků
- rozvíjet smysl pro účelný a krásný pohyb
- získat návyky správného držení těla, nacvičovat základní cviky k získání těchto návyků
- vést žáky k vědomému zvládnutí pohybu, zařazovat cviky na koordinaci pohybů
- zvyšovat pohybový rozsah a obratnost žáků
- upevňovat charakterové vlastnosti žáků, rozvíjet sociální vztahy
- získávat pocit nutnosti pravidelného cvičení jako součásti správného životního stylu
- vštípit dětem radostný pocit z pohybu
- vědomě ovládat pohyby, zavádět taneční prvky (lidové písničky), umět hudbu vyjádřit pohybem – pohybové ztvárnění hudby
- pochopit důležitost organizace a spolupráce hlavně formou her (dodržování pravidel, umět se podřídit kolektivu, spolupracovat...)
- neustále seznamovat žáky s důležitostmi dodržování bezpečnostních zásad (při hrách v tělocvičně, na hřišti, při cvičeních s náčiním nebo na nářadí...)
- umět slyšet, vnímat a reagovat na povely učitele (nejen na píšťalku, ale i na jiné podněty – slovní, gestikulační...)
- naučit žáky umět se připravit na sportovní výkony – zvolit vhodnou obuv, vhodné oblečení (sepnout vlasy, odložit hodinky a jiné cennosti...)
- posilovat tělesnou kondici a duševní pohodu dětí správně zvolenými aktivitami, vhodnými a přiměřenými tomuto věku
- z hlediska správné organizace a bezpečnosti je vhodné zvládnout s dětmi základy pořadových cvičení (nástupy, povely pozor, pohov...)
- využívat různá kondiční cvičení k rozvoji a zvýšení pohybových schopností žáků – to je zvyšovat obratnost, vytrvalost, rychlost, pohyblivost (za pomoci různého náčiní, využití různých druhů nářadí, přeskoky, odrazy, překonávání překážek, různé druhy běhů...)
- vnímat důležitost průpravných cvičení (rozcviček), jako prostředku pro zlepšení a odstranění nedostatků, které vznikají z jednostranného zatížení páteře či ze špatného způsobu života, nedostatku sportovních aktivit
- seznamovat žáky s důležitostmi správného rozcvičení, využívat veškeré kompenzační prostředky (protahovací, uvolňovací cvičení, strečink, ...)
- učit žáky cítit, vnímat hudbu a umět ji vyjadřovat pohybem, snažit se rozvíjet rytmické cítění, začleňovat taneční prvky (lidové písničky)

- rozvíjet dovednosti žáka zvládnutím základů atletické abecedy (běhy, skoky, hody ...)
- neméně důležité je zvládnutí průpravných cvičení pro míčové hry, správné zvládnutí a ovládání technik házení, chytání, přihrávání
- seznamovat žáky s nácvikem jednoduchých základů miniher
- vkládat dle možností cvičení v různém prostředí, seznamovat žáky s pohybem na hřišti, ve volné přírodě, školy v přírodě v lese
- dle možnosti zařadit zimní sportování (bobování, sáňkování, lyžování, bruslení)
- vštípit základy plaveckých dovedností
- nesoustředit se jen na hodiny Tv, ale začleňovat do vyučování další pohybové aktivity – vycházky, pohybové chvilky, cviky ve třídě na správné držení těla)

B) Charakteristika výuky

Veškeré tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka, nejen ke zvýšení jeho pohybových schopností a dovedností, ale i k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, vytrvalost, odvaha, schopnost respektovat pokyny, umět se podřídit kolektivu ...)

Tělesná výchova pěstuje u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu vůbec, aby se sport stal součástí.

jejich zdravého životního stylu. Systémem jednoduchých pohybových a sportovních aktivit vede ke zvyšování tělesné zdatnosti a k správnému držení těla žáků.

Vštěpováním pohybových návyků a vyvoláním u dětí radostného pocitu z pohybu se podílíme na zvyšování jejich psychické odolnosti vůči negativním vlivům svého okolí a na posilování jejich charakterových vlastností. Základní a důležitou metodou, která slouží ke splnění všech těchto cílů a úkolů je HRA a dodržování herních pravidel.

Osvojením základů herních technik a taktických postupů, zvyšujeme u žáků nejen pohybové schopnosti, ale také podporujeme jejich prostorovou orientaci, schopnost správného a rychlého rozhodování i schopnost pohotově reagovat

Neustále opakujeme a věnujeme patřičnou pozornost bezpečnosti při výuce Tv, upozorňujeme na možnosti úrazů, snažíme se vštípit pocit zodpovědnosti za své chování a svoji bezpečnost, pocit sounáležitosti a ohleduplnosti ke svým spolužákům.

Tělesná výchova je předmět, kde je nutný diferencovaný přístup k žákům podle jejich momentální tělesné zdatnosti. Zde musíme citlivě hodnotit každého žáka, vzhledem k jeho individuálním možnostem a předpokladům pro zvládnutí různých pohybových aktivit.

V hodinách Tv se nezaměříme jen na rozvoj a zdokonalování pohybových schopností, ale také vštěpujeme důležité hygienické zásady s tím spojené.

Pohybové činnosti by měly prolínat a doplňovat i další oblasti výchovy, měly by se objevovat i v dalších předmětech jako např. vhodné rozcvičky, pohybové hry, taneční prvky

Správně řízená výuka tělesné výchovy vyžaduje, aby učitel

- kladl na žáky tělovýchovné požadavky, které jsou přiměřené jejich tělesné a pohybové vyspělosti
- dbal rozdílu mezi chlapci a děvčaty
- volil program s ohledem na roční období a materiálně technické vybavení školy
- dbal bezpečnosti žáků a vedl žáky k nacvičování vhodné a správné dopomoci a záchrany při cvičení

- účelně zaměstnával co nejvíce žáků vhodnými bezpečnými úkoly ke cvičení ve družstvech

Hlavní organizační formou vyučovacího procesu je vyučovací hodina tělesné výchovy.

Zařazování kurzu plavání

1. třída

- 10 lekcí v malém bazénu
- seznámení s pohybem ve vodě, hygienickými a bezpečnostními pravidly
- hry ve vodě, splývání, potápění hlavy, dýchání ve vodě

2. a 3. třída

- 10 lekcí ve velkém bazénu
- splývání, správné dýchání, plavání s plaveckými pomůckami (pásky, desky, kroužky)
- po zvládnutí plavání bez pomůcek
- plavecký styl prsa a znak

Tělovýchovné chvílky

Do vyučovacích hodin ostatních předmětů je vhodné vkládat tělovýchovné chvílky. Zařazují se, když se u žáků začne projevovat únava. Jejich programem jsou koordinační, vyrovnávací i kondiční cviky, které žák zná z výuky Tv v daném ročníku.

Cvičební prostory – tělocvičny třeba udržovat v čistotě a jejich vybavení kontrolovat vždy před užitím. Teplota vzduchu v tělocvičně by měla být přiměřená, neměla by být nižší než 16. st C.

Na vyučovací hodiny Tv se žáci převlékají do cvičebních úborů. Z pedagogických důvodů používá cvičební úbor i učitel.

Pro zvýšení odolnosti organismu se doporučuje, aby výuka Tv probíhala často na hřišti nebo v terénu.

Charakteristika některých cvičení zařazovaných pravidelně do hodin Tv

Vyrovnávací cviky

Jsou to průpravná gymnastická cvičení, která jsou zaměřena na uvolnění a protažení jednotlivých svalových skupin. V tomto období posilovací cviky zařazujeme jen jednoduché a krátce. Pozornost věnujeme cvičením koordinačním, cvičením na zvětšování pohybového rozsahu kloubů, také na podporu návyku správného držení těla.

Cvičení mohou být prováděna v rytmických obměnách s možností hudebního doprovodu. Patří sem cvičení prostná, s náčiním i na nářadí, na místě i za pohybu. Dbáme při tom na přiměřený čas pro zařazování těchto cvičení do vyučovacích hodin.

Kondiční cvičení

Cvičení se zaměřením na rychlost, pohyblivost, obratnost, vytrvalost, to jsou: běh, skoky, házení, cvičení rovnováhy, lezení, šplhání, překonávání překážek, gymnastická cvičení s náčiním i bez náčiní (např. s míči, se švihadly, na lavičkách, žebřinách apod.)

Rytmická cvičení a tanec

Rytmická cvičení jsou velmi vhodnou součástí vyučování v 1. – 3. r., zařazujeme je nejen do vyučovacích hodin Tv, ale též do hodin hudební výchovy i českého a anglického jazyka.

Podporují značnou měrou dobrý psychický vývoj žáků. Cvičení zařazujeme jako rytmizaci jednoduchých a dětem známých pohybů podle hudebního doprovodu, v 1. a 2. ročníku cvičíme i podle říkanek a písní.

Tanec pomáhá zvládnout základní pohyby paží, nohou a trupu. Učíme žáky základní taneční kroky. Zaměřujeme se na estetický pohybový projev v přiměřeném tempu a dětem srozumitelném rytmu.

D) Očekávané výstupy na konci 1.období

Žák

- zvládá osvojené pohybové dovednosti dle svých pohybových předpokladů a schopností
- dokáže zhodnotit kvalitu pohybové činnosti a reaguje na pokyny k odstranění vlastních chyb
- projevuje samostatnost, odvahu a vůli ke zlepšení svého výkonu
- soutěží a jedná v duchu fair play
- dokáže spolupracovat při jednotlivých týmových činnostech
- dodržuje pravidla bezpečného chování a jednání ve známém i neznámém prostředí
- pokouší se o organizaci jednoduché pohybové hry

2. období

A) Cíle vzdělávací oblasti

- rozvíjet nové pohybové dovednosti a schopnosti
- poznávat vlastní fyzické a zdravotní předpoklady a pohybové možnosti
- získat hygienické návyky (důležitost vhodného oblečení a obuvi)
- rozvíjet pohybové dovednosti , které vedou ke kultivaci pohybového projevu
- zvyšovat obratnost a pohybový rozsah
- seznamovat žáky s důležitostí správného rozcvičení pro další činnost
- opakovaně seznamovat žáky s důležitostí dodržování bezpečnostních pravidel
- při prováděných činnostech – prevence zranění
- rozvíjet sociální vztahy a role v pohybových činnostech
- využívat jednání fair play při pohybových činnostech a jeho aplikace do běžného života
- osvojovat si dovednosti při organizaci jednoduchých činnostech, hrách
- vlastní seberealizace v oblíbené pohybové aktivitě nebo oblíbeném sportu
- dbát na správné držení těla
- při pohybových hrách získávat návyky při dodržování pravidel her, spolupráci, taktice, kreativitu
- přechod od spontánní pohybové činnosti k činnosti řízené a výběrové
- podle možností a přírodních podmínkách zařadit do výuky zimní sporty
- rozvíjet základní plavecké dovednosti

B) Charakteristika výuky

Hodinám tělesné výchovy ve 4. a 5. ročníku jsou věnovány 2 hodiny týdně. Veškeré činnosti navazují na výuku v předcházejícím 1. období. Ve 2. období se ve výuce zaměřujeme na rozvoj nových pohybových schopností a dovedností. Protože dochází k různému tělesnému rozvoji dětí, měl by se respektovat a dodržovat individuální přístup. Takové dítě je vhodné pozitivně motivovat, aby dosáhl požadované činnosti ve vlastním tempu. Do výuky zařazujeme hry, které vedou k rozvoji spolupráce, taktiky, přizpůsobení se kolektivu. V hodinách tělesné výchovy se snažíme pěstovat v dětech kladný vztah k pohybové a sportovní aktivitě vůbec. Motivací je i účast na školních sportovních soutěžích.

C) Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák

- aktivně se podílí na činnosti ovlivňující jeho zdraví
- podílí se na realizaci vlastního pohybového režimu
- samostatně si zlepšuje úroveň své zdatnosti
- zvládá si osvojovat pohybové dovednosti vzhledem ke svým individuálním předpokladům
- dodržuje pravidla hygieny a bezpečnostní pravidla chování při pohybových aktivitách ve známém i neznámém prostředí
- snaží se o adekvátní a duchapřítomnou reakci při úrazu spolužáka
- při pohybových činnostech jedná v duchu fair play
- dokáže zhodnotit pohybový výkon svůj i svých spolužáků
- reaguje na pokyny k provedení pohybové činnosti
- užívá základní osvojené tělocvičné názvosloví a dokáže cvičit podle jednoduchého nákresu nebo jednoduchého popisu cvičení
- dokáže změřit, zaznamenat, porovnat výkon s předcházejícími výsledky
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i mimo školu

D) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. ročník

Pořadová cvičení

- základní postoje – pozor, pohov, povely – v řad nastoupit, rozchod
- nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav

Rytmická gymnastika a tanec

- rytimizace jednoduchých pohybů podle říkadel a písní
- rytimizace jednoduchých a známých pohybů podle hudebního doprovodu – též volné pohybové vyjádření hudby.
- motivovaná a rytmizovaná chůze a běh v základním tempu
- pokus o přísuný krok, poskočný krok, cval stranou
- nácvik správného držení těla (v lehu na zádech), při rytmických cvičeních a tanci

Drobné hry

- hry spojené s během – honičky (např. všichni domů, na rybáře, zajímavá,

- podběhy pod dlouhým kroužícím švihadlem aj.)
- hry spojené s házením míče (např. míčová válka, přihrávaná v kruhu, vybíjená v kruhu aj.)
- hry spojené s vítězstvím někoho (např. boj o místo, boj o míč, přetahy, přetlaky, kohoutí zápas aj.)
- hry pro uklidnění (např. Kuba řekl, na sochy, přibližovaná aj.)
- hry na hřišti, na sněhu, na ledu

Lehká atletika

- běh střídaný s chůzí, překonávání přírodních i umělých překážek
- rychlý běh na 25m
- vytrvalostní běh nejdéle 30s
- skok daleký z místa odrazem snožmo a skok daleký z rozběhu
- hod míčkem horním obloukem na dálku

Sportovní gymnastika

Akrobatická cvičení

- převaly stranou v lehu – vzpažit (válení sudů)
- kolébka na zádech – ze sedu skrčmo, uchopením za bérce z dřepu spojného
- leh vznesmo – zezadu skrčmo kolébkou vzad
- stoj na lopatkách – z lehu vznesmo
- kotoul vpřed – z dřepu spojného – předpažit, i opakovaně

Cvičení na nářadí

a) cvičení na lavičce

- chůze vpřed, vzad i s obraty (také na kladince lavičky)
- přeběhy lavičky

b) šplh na tyči

- šplh s přírazem na tyči

Sportovní hry

Příprava

- přihrávka obouruč ve dvojicích (na místě)
- vrchní přihrávka jednoruč na místě
- vrchní chytání obouruč na místě

Sáňkování

- sjezd na saních na přiměřeném svahu
- sjezd přímý a šikmý se zatáčením
- rozjezd jednotlivce a dvojic

Turistika

- chůze k cíli vzdálenému asi 1.5 km
- smyslové hry zaměřené na pozorování okolí a hledání předmětů
- chování v přírodě
- překonávání přírodních překážek

- orientace v terénu

2. ročník – 3. ročník

Pořadová cvičení a chůze

- základní postoje – pozor, pohov
- základní povely – nástup, pozor, pohov, vpravo v bok, vlevo v bok, vyrovnat, rozchod
- nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav
- chůze do rytmu (na počítání), chůze s písní do pochodu v zástupu i ve dvojicích

Rytmická gymnastika a tanec

- rytmy jednoduchých pohybů podle písni
- pohyb v dvoudobém taktu, dvoudobý takt v písni
- střídání chůze a běhu - nepravidelné, pravidelné
- přísunný krok, cval stranou, poskočný krok
- využití naučených kroků v lidovém tanci

Průpravná cvičení

- rozcvičky k procvičení koordinace pohybů ve trojdobém a čtyřdobém taktu
- cvičení ve stoji spojném i stoji rozkrocném
- cvičení v kleku, v sedu snožmo, zkřížmo i skrčmo
- cvičení v lehu na zádech
- chytání míčů a míčků do obou rukou po vlastním nadhozu i odrazu od země i od zdi

Drobné hry

- hry spojené s během
- hry spojené s házením
- hry pro uklidnění
- hry na hřišti (pravidla her s míčem – podrobněji internetové stránky – hry v TV 1. - 3. r.)

Cvičení rovnováhy

- stoj na jedné noze (druhá v pohybu)
- poskoky na jedné noze
- chůze po lavičce s plněním drobných úkolů (nesu míč, přeskakují překážku, přidávám potlesky nad hlavou, před a za tělem apod.)
- chůze po kladince lavičky

Lehká atletika

Běhy

- běh střídavý s chůzí
- běh přes drobné překážky, např. v přírodě (přes kameny, větvičky apod.)
- štafetové běhy
- rychlý běh do 25 metrů, ve třetím r. do metrů

Skoky

- skok z místa s doskokem na měkkou podložku

- výskoky na překážku (rozběh, seskok)
- skok přes motouz ve výši kolem 50 cm
- přeskok pruhu širokého 50 - 100 cm
- přeskok lavičky s dopadem na měkkou podložku
- skok daleký s rozběhem

Hody míčkem a drobnými předměty v přírodě

- házení kaštanů, šišek (vrchní oblouk – pravá i levá paže)
- házení různými předměty na cíl
- házení míčkem a kutálení míčů
- přehazování míčů a drobných předmětů
- házení do označených terčů o straně 1 metr na vzdálenost 4 metry
- hod míčkem na dálku

Sportovní gymnastika ve 2. – 3. ročníku

Akrobatická cvičení

- přidat změny postojů a poloh, upevnit dovednost správného kotoulu napřed
- převaly a kolébky na zádech
- leh na zádech, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- sed zkřížmo, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- válení stranou i do mírného svahu
- kotoul napřed ze stoje spojitelného, ze stoje rozkročného
- kotoul, obrat, druhý kotoul; dva kotouly za sebou
- kotoul napřed z chůze
- stoj s oporou o lopatky a záloktí
- cvičení rovnováhy (ve stoji na jedné noze)

Cvičení na nářadí

a) cvičení na lavičkách

- chůze vpřed i vzad s obraty, přeběhy lavičky
- cvičení v sedu rozkročmo na lavičce
- sed rozkročmo – přitahování těla k lavičce (nohy napjaté)
- vzpor dřepmo u lavičky (držíme se rukama), vzpor stojmo, střídání
- lezení po lavičce ve vzporu dřepmo s uchopením lavičky ze stran
- chůze po kladince lavičky s plněním drobných úkolů

b) šplh na tyči

- šplh s přírazem do přiměřené výšky podle individuálních předpokladů žáků

Sportovní hry

Přípravné cviky

- přihrávky obouruč na místě (ve dvojicích, ve skupinách)
- vrchní přihrávka jednoruč na místě i chůzi
- chytání obouruč na místě
- běh nebo chůze s házením míče o zem

- míčové hry a pravidla, některé vybrané míčové hry podle podmínek školy a možnosti zapojit žáky do mimoškolní aktivity

Sáňkování

- dle sněhových podmínek zařadit 2 hodiny pobytu v zimní přírodě – sáňky, boby

Turistika

- ve spojení s dalšími vyučovacími předměty, plnění úkolů podobných jako v 1. ročníku.

Výchova ke zdraví v 1. – 3. ročníku

Do celého prvního období výuky tělesné výchovy je zařazována Výchova ke zdraví, důležité je

- dbát na osobní čistotu těla, prádla, oděvu, cvičebního úboru
- dodržovat čistotu a pořádek v prostředí tělocvičny
- otužování vzduchem a vodou (ranní mytí studenou vodou)
- seznamovat žáky s vhodnou životosprávou
- do programu dne zařazovat pohybové aktivity (tělovýchovné chvíle)
- upozorňovat žáky na vliv dostatečného množství pohybu pro jejich zdravý vývoj
- předcházet úrazům tím, že dbáme, aby žáci dodržovali pokyny týkající se jejich bezpečnosti a ochrany zdraví.
- vést žáky aby si uvědomovali, že při mimoškolních pohybových aktivitách musí dbát na svou bezpečnost, uvažovat o svém chování a dodržovat pokyny dospělých, aby vyrostli v zdravé lidi
- vést žáky k tomu aby uměli zavolat pomoc v případě úrazu u kterého se náhodou vyskytnou

Úkoly zdravotní výchovy se neplní jenom v rámci tělesné výchovy, ale uplatňujeme je i v ostatních vyučovacích předmětech.

4. a 5. ročník

Činnosti ovlivňující zdraví

- vhodné a nevhodné prostředí pro TV
- význam přípravy organismu před pohybovou činností
- význam pohybu pro zdraví
- bezpečný pohyb a chování ve známém i neznámém prostředí pro TV, dodržování pokynů týkajících se jejich bezpečnosti a ochrany zdraví
- hygiena při TV, vhodný sportovní oděv a obuv
- dodržovat pořádek a čistotu při pobytu v tělocvičně, na hřišti, v přírodě
- otužování studenou vodou, vzduchem
- důležitost správné a vyvážené životosprávy
- vést žáky ke správné reakci při zranění, přivolat pomoc, lékaře

Pořadová cvičení

- nástupy
- hlášení
- základní povely a postoje
- společný pozdrav

Rytmická cvičení a tanec

- rytmizovaný pohyb, nápodoba
- tvořivé vyjádření rytmu a melodie pohybem
- jednoduché tance
- vytvoření kreativní choreografie s prvky originality na rytmičtý doprovod

Průpravná cvičení

- rozcvičky
- příprava organismu pro různé pohybové činnosti
- správné držení těla
- rozvoj koordinace pohybů a zvyšování jejich úrovně
- v návaznosti na správně provedené průpravné cvičení, dokáže dítě zvládnout daný cvik

Atletika

- běžecká abeceda
- základní pojmy
- běh střídavý s chůzí
- nízký start, polovysoký start
- běh 50 metrů, rychlý běh
- skok daleký s rozběhem
- rozměření skoku
- skok do výška – skrčný z krátkého rozběhu
- hod kriketovým míčkem z rozběhu
- vytrvalostí běh, přespolní běh
- štafetový běh

Gymnastika

- akrobacie
- kotoul vpřed, vzad
- průprava pro zvládnutí stoje na rukou
- akrobatická kombinace
- přeskoky
- přeskok dílů bedny (postupné zvyšování dílů)
- cvičení s náčiním

- cvičení na nářadí (kladinka, , lavičky,)

Pohybové hry

- netradiční pohybové hry s netradičními pomůckami
- upevnění pravidel hry
- průprava her
- míčové hry
- soutěživé hry
- variace, obměny her
- hry pro uklidnění

Sportovní hry

- základní spolupráce při hře
- organizace utkání, pravidla, výsledky, losování
- průpravné sportovní hry
- přihrávky, chytání, střelba, práce s a bez míče

Bruslení

- zásady hygieny a bezpečnosti při pohybu na ledě
- nebezpečí při bruslení na zamrzlé přírodní vodní ploše
- vhodné oblečení a ochrana při pohybu na ledě
- stup na led, zastavení, chůze po ledě a mimo led
- jízda vpřed, slalom

Turistika

- pohyb a cvičení v přírodě
- orientace v přírodě
- ochrana přírody
- lékárnička a ošetření
- orientace na mapě
- základní dovednosti při táboření

E) Začlenění průřezových témat

OSV

1 C , 1 D

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Vzdělávací oblast je realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu.

PRAKTICKÉ ČINNOSTI

1. období

A) Cíle vzdělávací oblasti

- rozvíjet jemnou motoriku žáků a jejich manuální zručnost
- vytvářet při praktických činnostech s různými materiály základní pracovní dovednosti a návyky
- všechny pracovní praktické činnosti žáků pomáhají rozvoji jejich rozumové činnosti, rozšiřují jejich obzor
- vést žáky k dovednosti rozlišovat materiály, uvažovat o různých možnostech opracovávání materiálů a všimnout si jejich vlastností
- umět rozlišovat jednoduché pracovní nástroje, poznat k čemu slouží a naučit se s nimi bezpečně zacházet a volit pro určitou pracovní činnost vhodný pracovní nástroj
- postupně vytvářet pozitivní vztah žáků k práci
- praktické činnosti s různým materiálem a nástroji pomáhají zpřesňovat představy dětí o věcech a jevech okolního světa
- učit žáky, aby při práci uvažovali, aby věděli, co chtějí dělat a připravili si všechno, co budou k práci potřebovat, učit žáky individuálně zodpovídat za kvalitu své práce
- získávat aktivní vztah k ochraně životního prostředí a utvářet počáteční vědomí o individuálních možnostech každého člověka při řešení ekologických problémů
- dát prostor žakovským nápadům pro praktické práce a tvůrčí činnosti

B) Charakteristika výuky

Při praktických činnostech není v tomto období vhodné dělit děti na děvčata a chlapce. Vhodné je práci individualizovat nebo pracovat ve skupinách a přitom dbát důsledně na bezpečnost žáků. Praktické činnosti v 1. období základního vzdělávání jsou vyučovacím předmětem s úzkými vazbami na ostatní předměty. Výuka komplexním způsobem přispívá k rozvoji žáků. Rozvíjí jejich motorické schopnosti, manuální dovednosti a pracovní návyky. Žáci se učí spolupracovat, organizovat svou práci i práci spolužáků, pracovat v týmu. Žák se učí základům technologické kázně, bezpečnosti práce, organizaci práce a prostředí.

Při výuce jsou upřesňovány představy žáků o věcech a jevech, o kterých hovoří při vyučování českému jazyku, matematice a prvouce. Učí se poznatky o nich prakticky využívat. Obohacuje se řeč dětí a začínají se vytvářet základy technického myšlení.

V průběhu praktických činností v 1. – 3. ročníku jsou uváděny jen základní informace o materiálech, pomůckách a nářadí.

Při práci s drobným materiálem učíme žáky stříhat, ohýbat, spojovat, výtvarně ztvárňovat – dávat výrobkům pěkný vzhled. To podporuje dětskou představivost a obrazotvornost.

Při práci s papírem učíme žáky poznávat vlastnosti a druhy papíru, naučíme je správně držet nůžky, stříhat celou délkou ostří nůžek i části ostří. Učíme je poznávat z čeho nůžky jsou a jaké mají vlastnosti a jak se s nimi bezpečně zachází.

Při modelování žáci poznávají vlastnosti modelovací hmoty, vytvářejí z ní jednoduché předměty, zvířata i postavy a to většinou podle jejich vlastních představ. Modelování lze

vhodně využívat při skupinové práci na určité téma, často ve spojení s ostatními vyučovacími předměty. Žáci se pak musí mezi sebou dohodnout na společném řešení a práci si mezi sebou rozdělit. Uplatňuje se zde spolupráce a komunikace.

Nezanedbatelný je přínos vyučovacímho předmětu pro uplatňování výchovy žáků ke zdraví a jejich bezpečnosti. Charakter předmětu umožňuje nenásilné zařazování výchovy k ochraně přírody a vytváření základů pro ekologické cítění žáků.

Při praktických činnostech se žáci učí

- a) organizaci pracovního prostředí a vlastní činnosti – rozdávat, uspořádat své pracovní místo, sbírat, ukládat, udržovat své náčiní i místo v pořádku
- b) pracovní kázni – být pozorný a opatrný, vědět co dělat, aby byla určitá pracovní činnost dostatečně bezpečná pro žáka samotného i pro spolužáky, dodržovat též hygienická pravidla, dbát na správné držení těla při činnostech a správné uchopení pracovního náčiní, při jeho správném výběru
- c) uvědomovat si, význam vlastní činnosti, práce jako takové, umět o své činnosti povědět druhým

Dbáme na to, aby byly praktické činnosti spojovány s rozvojem poznání a řeči.

Vyučovací předmět praktické činnosti by měl být v průběhu celého 1. vzdělávacího období volně mezipředmětově využíván. Žáci si při něm mohou připravit všechny drobné pomůcky které potřebují k výuce dalších vyučovacích předmětů.

V tematických celcích převládá široké spektrum praktických činností kterými se mohou žáci v průběhu vyučování zabývat. Je zcela na vyučujícím učiteli a jeho pedagogických záměrech, jak tematické celky do výuky zařadí, zda se bude k některým okruhům v průběhu roku vracet, jak na ně bude v následujícím ročníku navazovat.

Při realizaci praktických činností v jednotlivých ročnících je třeba uvažovat o míře integrace praktických činností s obsahem dalších vyučovacích předmětů, např. prvoukou, výtvarnou výchovou, matematikou, českým jazykem.

Praktické činnosti jsou v 1. období základního vzdělávání základem všech tematických celků. V jejich průběhu jsou uváděny jen základní informace o materiálech pomůckách a nářadí a to jako nezbytné poznatky s ohledem na jejich použití. Žák také u každé práce dostává poučení o bezpečnosti při zacházení s nářadím a ochraně zdraví při určité pracovní činnosti.

C) Očekávané výstupy na konci 1. období

Žák

- rozlišuje běžně užívané druhy papíru, dovede papír přeložit, vyrobit skládáním jednoduchý výrobek, odtrhnout naznačenou část, přestříhnout, vystříhnout nakreslený tvar, čistě slepit (použít vhodné lepidlo), nalepit vystřižené tvary
- dovede z drobného materiálu vyrobit jednoduchý praktický výrobek, k práci volí vhodné nástroje a bezpečně s nimi zachází
- rozlišuje běžné pracovní nástroje (nůžky, nůž, jehla, kleště, šroubovák, kladívko) a bezpečně s nimi zachází
- dovede pracovat s některou ze stavebnic a vytvořit několik výrobků podle předlohy i podle své představy
- při práci s modelovací hmotou dokázal vytvořit několik výrobků a dovedl o nich hovořit, získal základní hygienické návyky při práci s těmito materiály

- dokáže navléknou nit, zkusí přišít knoflík, dovede sešít dva kusy látky k sobě
- při praktických činnostech si dovede věci urovnat, udržuje pořádek na svém místě, stará se o své pomůcky, má je připravené na vyučování

2. období

A) Cíle vzdělávací oblasti

- rozvíjet pozitivní vztah k práci a k odpovědnosti za kvalitu své práce
- postupně vést k odpovědnosti za kvalitu společných výsledků práce
- získat pracovní dovednosti a návyky z různých oblastí, zejména při opracování dostupných i netradičních materiálů
- vést žáky k osvojování si jednoduchých i netradičních materiálů
- osvojení si plánování práce a používání vhodných pomůcek, nástrojů a nářadí
- vytvářet si aktivní vztah k tvorbě a ochraně životního prostředí
- poznání odpadových materiálů a jejich vlastnosti
- rozvoj fantazie, představivosti, motorických i tvořivých schopností a dovedností
- osvojení si zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce

B) Charakteristika výuky

Jednotlivé tematické okruhy jsou určeny pro všechny žáky. Práci mohou vykonávat individuálně, ve dvojicích nebo skupinách při dodržování bezpečnosti. Výuka podporuje rozmanitost a odlišnosti směřuje k rozvoji individuálních schopností dětí a pozitivního vztahu k práci.

Při práci s papírem a kartonem vedeme žáky k poznávání vlastností papíru a kartonu. Naučíme je správně s nimi manipulovat a dodržovat bezpečnost.

Při práci s drobným materiálem vytváříme návyky organizace a plánování práce. Učíme je rozlišovat přírodní a technické materiály.

Při práci s modelovací hmotou poznávají a porovnávají různé druhy materiálů a jejich vlastnosti. Při realizaci pěstitelských prací pečují o nenáročné rostliny, vedou pěstitelské pokusy a pozorování. Získávají základní orientaci ve vybavení kuchyně, připravě jednoduchých pokrmů a výběru potravin.

C) Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák

- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy (na základě své fantazie a představivosti) výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech prvky lidových tradic
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní
- umí udržovat pořádek na pracovním místě
- pracuje samostatně podle slovního návodu, předlohy, náčrtu
- dovede připravit jednoduchý pokrm
- provádí samostatně pěstelské pokusy a pozorování
- dodržuje zásady hygieny, bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
- při práci se stavebnicemi provádí montáž a demontáž modelu
- svou praktickou činnost umí naplánovat a organizovat

D) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. ročník

Náplň výuky pracovním činnostem je dána činnostmi s papírem, modelovací hmotou, se stavebnicemi, s různým drobným materiálem, výroba drobných předmětů pro výuku, péči o květiny ve třídě, a činnosti, které vyplývají z mezipředmětových vztahů.

Práce s papírem

základní vlastnosti papíru a lepidla

držení nůžek, z čeho nůžky jsou a jaké jsou pro děti bezpečné

různé techniky: překládání, rýhování, utržení pruhu papíru, vytrhávání, skládání, vystřihování, nalepování

příklady výrobků vzniklých skládáním – varhánky, obálka na pomůcky, šipka, čepice, kelímek, loďka aj.

vystřihovanky z časopisu, předtištěné např. oblékání panenek, připravené vystřihovanky staršími žáky, vystřihování tvarů pro činnosti v M (přípravná početní cvičení)

pomůcky pro výuku M, Čj, prvouky – kartičky, kapsáře, geometrické tvary

stříhání a slepování – ozdoby, květy, kombinované techniky ve spojení s Vv

nalepování vystřižených tvarů – vytváření obrázků k vyprávěnému nebo čtenému příběhu

společné práce k některému projektu, např. pohádce

Modelování

seznámení se s vlastnostmi plastelíny, moduritu

pomůcky: podložka, nůž

zacházení s uvedenými modelovacími materiály, jak s nimi pracovat, co k tomu potřebujeme

technika práce: válení v dlaních, v prstech, na podložce, roztlačování v dlaních a na podložce, přidávání a ubírání hmoty, vytahování, modelování

příklady výrobků: předměty jednoduchých tvarů, o kterých se učíme v M, Čj a prvouce, figurky zvířat a lidí podle čtených nebo vyprávěných příběhů, též podle fantazie žáků, motivace k modelování, dárky pro své blízké

Práce s drobným materiálem

Praktické činnosti by měly být v 1. ročníku průběžně spojovány s ostatními vyučovacími předměty. Měly by učivo ostatních předmětů ztvárňovat, pomáhat k pochopení probíraných pojmů.

V pracovních činnostech si mohou děti připravit celou řadu dobrých pomůcek pro činnostní výuku ostatních předmětů. Práce s pomůckou, kterou si žák vyrobí ho uspokojuje. Při výrobě dalších věcí je třeba vždy pamatovat na jejich použitelnost. Výroba předmětů a ozdob pro někoho má význam při vytváření vzájemných mezilidských vztahů i ve vytváření dobrého vztahu k práci – upotřebitelnost výrobku, udělání radosti druhým.

Výrobu drobných předmětů pro výuku v jiných předmětech a jejich údržbu nebo obnovu lze běžně zařazovat do praktických cvičení. Použijí-li žáci na pomůcky různé krabice, zásuvky nebo košíčky, mohou si je při praktických cvičeních uspořádat, doplnit to, co jim chybí. Žák je veden k pečlivé údržbě svých pomůcek. To, že je má zase v pořádku, mu pak při jejich použití velmi pomůže. Chápe pak význam uspořádání si věcí a udržuje v pořádku i nářadí potřebné pro praktické činnosti.

Dle uvážení učitele je možné do pracovních činností zařadit výrobu různých drobných předmětů a dárek např. z přírodního materiálu jako jsou žaludy, kaštiny šišky aj.

- zpracovávat můžeme přírodniny: šípky, jeřabiny, kousky slámy, žaludy, kaštiny, listy, koření
- dalším materiálem mohou být: špejle, dřívka od nanuků, krabičky, korkové zátky
- při zpracování použijeme: nůžky, nůž, jehlu, bavlnku
- techniky práce: propichování, navlékání, spojování, svazování
- příklady výrobků: korále, figurky, zvířata, ozdoby

Žáci se učí být při pracovních činnostech ukázněni, dbát na bezpečnost, soustředit se na práci, zbytečně mezi sebou nepovídat. Při činnostech se ale učí navzájem si povědět, co dělají, s čím pracují, jak určitou činnost provádějí. Tak se praktické činnosti spojují s rozvojem poznání a řeči.

Pracovní činnosti se stavebnicemi

Stavby podle předlohy z kostek, stavby podle fantazie žáků (práce individuální i skupinová), sestavování obrázků podle předlohy – obracení kostek, sestavování modelů věcí – montáže podle předloh, vystavování prací, později demontáže.

Péče o květiny

Do vyučovacího předmětu praktické činnosti 1. ročníku je vhodné zařadit péči o květiny. Tyto činnosti souvisí zcela s prvoukou. V péči o květiny se mohou žáci střídát. Také mohou pěstovat a sledovat zasazená semena (např. hrách, fazole).

2. a 3. ročník

Práce s papírem a kartonem

- vlastnosti papíru, kartonu, lepidla (tloušťka, barva, tvrdost, savost)
- pojmenovávání druhů papíru: balicí, novinový, kancelářský, kreslicí

- zpracováváme pomocí: nůžek, nože, lepidla, kolíčků
- technika práce: překládání, ořezávání, přestřížení, vytrhávání, skládání, slepování, nalepování papíru na karton, odměřování
- příklady výrobků
- vytrhávané ubrousky a ozdoba různých věcí, např. květináče
- jednoduché předměty a pomůcky do vyučování, např. metr z papírových proužků, geometrické tvary aj.
- podložky z propletených proužků, záložky do knih aj.
- výrobky vzniklé skládáním papíru, loďky, parník, čepice aj.
- ozdoby na vánoční stromeček, např. řetězy, košíčky, srdíčka
- věci k obchodování nakreslené, vystřížené, nalepené na karton, obkreslené podle šablony

Práce s modelovací hmotou

- materiál: modelovací hlína, plastelína, modurit, těsto
- pomůcky: podložka, špachtle, nůž
- techniky práce: hnětení, válení, ubírání, spojování, vaření, sušení
- poznané vlastnosti: tvárnost, tvrdost
- příklady výrobků: věci, o kterých se učíme v prvouce (ovoce, zelenina, ptáci, zvířata),
- v matematice (geometrická tělesa, geometrické tvary), ve čtení (zobrazování dějů z četby nebo z vyprávění)
- bezpečné zacházení s ostrými předměty

Práce s drobným materiálem

- materiál: provázky, sláma, přírodniny (semínka, listy, šišky, plody, větvičky aj.), špejle, drátky, korek, krabičky, papír, karton
- nástroje a další materiál: nůžky, nůž, tupá jehla, bavlnka, lepidlo, zavírací špendlíky
- techniky práce: propichování, spojování, ohýbání, stříhání, nalepování, slepování, lisování, skládání do tvarů
- seznamování se s nástroji a pomůckami, s účelem jejich použití
- příklady výrobků: ozdoby, zobrazování nějakého pracovního prostředí (skupinová práce), zdobení různých předmětů, lakování, práce s drátkem a lepidlem
- zásady pro bezpečnost při činnostech s ostrými předměty

Práce montážní a demontážní

- různé druhy stavebnic – seznámení se s návodem pro práci s nimi a předlohami pro stavby a konstrukce, možnosti užití stavebnice mohou předvést žáci, kteří si určitou stavebnici do školy donesli
- vytváření plošných a prostorových kompozic ze stavebnicových prvků a volného materiálu podle předloh i podle fantazie žáků
- stavebnice se spojovacími prvky a díly – konstrukční činnosti
- sestavování jednoduchých pohyblivých modelů podle předlohy i podle představy žáků – montáž a demontáž, urovnávání dílů stavebnice k dalšímu použití
- osvojování si správných pracovních dovedností a návyků při organizaci, rozmýšlení si své vlastní činnosti, zachovávání bezpečnosti a hygieny při činnostech

Práce s textilem

- materiál: textilie bavlněné, lněné, vlněné, hedvábné, z umělých vláken – jejich rozlišování, nitě, bavlnky, šňůrky, stužky, poutka, knoflíky
- nástroje: nůžky, jehly, špendlíky
- činnosti: navlečení přiměřeně dlouhé nitě, uzlík, šití stehem předním a zadním, prošívání, stříhání, sešívání předním a zadním stehem
- výrobky: sešití kousku látek k sobě – jednoduchý výrobek, oprava oděvu – přišití knoflíku nebo poutka aj.
- dodržování pravidel bezpečnosti a hygieny práce

Lidové zvyky, tradice a řemesla

- lidové zvyky a tradice, lidová řemesla: poznávání na základě přímých ukázek nebo videa, návštěvy regionálních muzeí apod.
- techniky zpracování: ukázky drhání, batikování, modrotisk, výroba vizovického pečiva, ozdoba kraslic, práce se slámou, vyřezávání apod.
- materiál, nástroje a pomůcky volíme podle charakteru vytvářeného výrobku a zvolené techniky zpracování
- příklady výrobků: jednoduchá ozdoba, šperk, svícen, vánoční ozdoba, kraslice, vizovické pečivo, ubrousek zdobený batikou apod.

Práce na školní zahradě, pěstitelské práce v učebně

Na podzim a v zimě – ošetřování pokojových rostlin.

Na jaře v učebně: pěstování cibulí v květináči – květina pro maminku (předpěstování v papírových květináčích nebo v kelímcích), přesazování do květináče, který si žáci ozdobili.

Pozorování klíčení semen fazole nebo hrachu, nakličování, přesazování, jak začne růst rostlina. Semena řeřichy (klíčení na vlhké vatě), klíčení obilí a jeho růst (zeleň na velikonoční svátky).

Na jaře na zahradě: dělání řádků podle šňůry, setí zeleniny, dělání důlků pro sazenice, sázení květin na záhon. Péče o rostliny – kypření půdy, pletí, zalévání.

První jednoduché společné záznamy o postupu práce a o časovém pozorování růstu a vývoje rostliny.

4. ročník - 5.ročník

Práce s papírem a kartonem

- rozlišování a pojmenování druhů papíru
 - druhy kartonu (plný karton, třívrstvý, běžná vlnitá lepenka)
 - tvarovatelnost kartonu, lepenky a obsah lepidla v kartonu
 - pomůcky: nůžky, nože, řezáky, lepidlo, sponky, kolíčky, děrovačka, raznice, sešíváčka
 - technika práce: lepení, stříhání, řezání, vytrhávání, odměřování, namáčení, sušení, tvarování,
 - dělitelnost a vrstvení u kartonu, trhání
 - příklady výrobků
- zpracování odpadového materiálu při výrobě ručního papíru
geometrické tvary a jejich sestavování v obrazce
výrobky z proužků, proplétání tvarů
ozdoby na vánoční stromek, propojení kartonu a papíru
vystřihování tvarů a obrázků z ubrousků a zdobení předmětů
záložky a podložky, využití symetrie

obkreslování podle šablon, vystřihovánky
skládání papíru zvířátka, květiny
výrobky vzniklé z krabic, krabiček a vlnité lepenky

Práce s modelovací hmotou

- materiál: plastelína, modelovací hlína, modurit, těsto, vosk
- pomůcky: podložka, špachtle, modelovací očko, drát, nůž, nůžky
- techniky práce: válení, hnětení, stlačování, vaření, ohýbání, přidávání, ubírání, sušení
- poznávání materiálů, vlastností: tvárnost, tvrdost, soudržnost
- vhodný způsob použití nástrojů a pomůcek
- uplatňování požadavků bezpečnosti a hygieny práce
- příklady výrobků
propojování s ostatními předměty – postavy, domy, předměty, zvířata
ozdobné předměty na zavěšení – hvězdičky, srdíčka, domečky
předměty denního užívání – zásobník na tužky

Práce s drobným materiálem

- určování vlastností materiálu: povrch, tvrdost, tvar, barva
- vytváření návyku organizace a plánování práce
- materiál: přírodniny, dřívka, špejle, drátky, hadříky, krabičky, kousky kartonu,
- sláma, listy, korek, šišky, větvičky, semena, plody
- pomůcky: nůžky, lepidlo, provázek, nitě, tupá jehla, nůž
- techniky práce: navlékání, propichování, stříhání, ohýbání, spojování, svazování
- příklady výrobků
ozdoby na zavěšení
pohyblivé závěsné modely
náramky a korále

Konstrukční činnosti

- využití návodů a předloh pro konstrukci
- sestavování modelů podle své fantazie nebo podle předlohy
- montáž a demontáž modelů
- poznávání vlastností stavebnicových prvků a dílů, porovnávání a funkční využití
- vytváření prostorových i plošných modelů
- materiál: různé druhy stavebnic, karton, špejle, dřívka, spojovací prvky
- pomůcky: nůžky, šroubovák, maticový klíč, nůž
- upevňování návyků organizace a plánování práce

Práce s textilem

- rozlišování textilií, druhy látek (bavlněné, lněné, hedvábné)

- poznávání a rozlišování rubu a líce tkaniny
- materiály: textilie různého druhu, nitě, háčky, knoflíky, šňůrky, mašle, stužky, bavlnky, vata
- pomůcky: nůžky, špendlíky, jehly, náprstek, krejčovský metr, textilní křída
- techniky práce odměřování, navlékání, šití, sešívání, přišívání, lemování, látání
- příklady výrobků
 - vánoční nebo velikonoční dekorace
 - zvířecí jehelníček
 - jednoduché šité výrobky
 - vyšívané dečky, záložky

Příprava pokrmů

- orientace v základním vybavení kuchyně
- dodržování pravidel správného stolování a správného společenského chování
- rozvíjení fantazie při přípravě jednoduchých pokrmů
- udržování čistoty pracovních ploch a pořádku
- základy při poskytování první pomoci
- dodržování bezpečnosti práce
- příklady výrobků
 - ovocné a zeleninové saláty
 - jednohubky, obložené chlebíčky
 - jednoduché těsto (litý perník)
 - plněné toasty

Lidové zvyky

- návštěva regionálního muzea, výstav, filmů, ukázky videa, exkurze
- materiál: přírodniny, textilie, karton, papír, netradiční materiály (kelímky, polystyren)
- techniky práce: žehlení, (ozdoby ze slámy), batikování, tkaní, drhání, vyřezávání z kartonu, barvení (vajíčka), hnětení a válení (těsto)

Pěstitelské práce

- celoroční ošetřování pokojových rostlin (zalévání, kypření, hnojení, přesazování)
- rychlení a předpěstovávání květin
- jednoduchá úprava a vazba květin (využití i sušených květin)
- pozorování a pokusy
- klíčení semen, jejich růst v papírových květináčích
- exkurze do zahradnictví, květinářství
- řízkové a listové rozmnožování rostlin
- materiál a pomůcky: květináče, nůžky, váza, nůž, konvička
- vytvoření záznamu o postupech činnosti
- vytvoření jednoduchých herbářů rostlin, listů, semen

E) Začlenění průřezových témat

OSV	1 E
ENV	5 C

IV. Hodnocení žáků a evaluace školy

1. Hodnocení žáků

a) Zásady hodnocení

Ve škole upřednostňujeme **pozitivní hodnocení žáků**, a to nejen při prověřování vědomostí a hodnocení dosažené úrovně klíčových kompetencí ale v celém procesu učení. Aby žáci učitele následovali, musí mu důvěřovat a vážit si ho. Pozitivní hodnocení nám při získávání **důvěry žáků** velmi pomáhá. Při výuce žáky průběžně chválíme a dbáme na **pozitivní ladění průběžných hodnotících soudů**. Volíme přitom konkrétní formulace a vyjadřujeme se popisnou formou, pokud možno bez subjektivních soudů. Ubráníme-li se subjektivním formulacím, podpoříme důvěru žáků ve vlastní schopnosti a zabráníme vytváření závislosti na pochvale a naší osobě.

S pomocí pozitivního hodnocení **žáky motivujeme touhou uspět**, a nikoli strachem z neúspěchu. Žákům dodáváme důvěru v jejich schopnosti a povzbuzujeme je. Jednáme s nimi tak, aby neměli strach vyjádřit svůj názor. Pozitivně přijímáme i nesprávné závěry žáků, dáváme jim prostor pro otázky, trpělivě žákům odpovídáme a věnujeme jim **individuální pozornost**. Každé dítě musí mít prostor být **aktivní a úspěšné**. Nesmí se v něm vytvářet dojem, že si nemůže ve svých úsudcích věřit nebo že je horší než jeho spolužáci. Uvědomujeme si, že při výuce prožitý úspěch je silnou vnitřní motivací žáků k učení. Naopak pocit méněcennosti dovede žáka odradit od jakékoliv formy vzdělávání i od jakékoliv tvořivé činnosti. Žáky hodnotíme nejprve při činnostech, při kterých máme možnost sledovat, jak pracují. Oceňujeme jejich snahu, pozornost, hodnotíme vyjadřování závěrů, zajímáme se o jejich nápady. Každé upozornění na klady určitých žáků pomáhá odstraňovat drobné nedostatky druhých žáků.

Případné nedostatky žáků zjišťujeme pomocí **činnostní zpětné vazby** hned v zárodku a průběžně je odstraňujeme. Na chyby upozorňujeme žáky včas, bezprostředně, vstřícně, přátelsky a důsledně. Vyhýbáme se zaujatosti, nahodilosti či opožděnému hodnocení. Žákům vysvětlujeme a zdůvodňujeme, kde se chyby dopustili. Umožňujeme jim poznání, že chyba se může vyskytovat v každé lidské činnosti, může mít však pro člověka různé následky podle své závažnosti. Žáky vedeme přes sebehodnocení a samokontrolu ke schopnosti něco provést dokonale - bez chyby - a v přiměřeném čase. S chybou pracujeme tak, aby vyzývala žáka k většímu soustředění na plnění úkolu, k důslednější kontrole práce i k sebezpoznání jeho schopností.

Při receptivním výukovém stylu převládá hodnocení písemných prací, testů a ústní zkoušení. Při činnostním učení **hodnotíme žáky průběžně jak při činnostech, tak při vyvozování závěrů**. K pozitivnímu hodnocení činností se poměrně snadno přidává i hodnocení paměťového učení a hodnocení dosažené úrovně klíčových kompetencí. Směřujeme k tomu, aby v době písemného nebo ústního zkoušení zvládalo co nejvíce žáků učivo zcela bezpečně. Úkolem malých prověrek není známka, ale zjištění, co ještě není dobře zvládnuto.

Na chyby upozorňujeme žáky včas, bezprostředně, vstřícně, přátelsky a důsledně. Vyhýbáme se zaujatosti, nahodilosti či opožděnému hodnocení. Dbáme, abychom v žácích nevytvářeli pocit, že si nemohou ve svých úsudcích věřit nebo že jsou horší než jejich spolužáci.

Umožňujeme průběžně žákům poznání, že chyba se může vyskytovat v každé lidské činnosti, může mít však pro člověka různé následky podle její závažnosti. Žáky vedeme přes **sebehodnocení a samokontrolu** k dovednosti něco provést dokonale – bez chyby – a v přiměřeném čase. S chybou pracujeme tak, aby vyzývala žáka k většímu soustředění na plnění úkolu, k důslednější kontrole své práce, k sebezpoznání svých schopností.

Žáky hodnotíme nejprve při činnostech, při kterých máme možnost sledovat, jak pracují. Oceňujeme jejich snahu, pozornost, hodnotíme vyjadřování závěrů, oceňujeme jejich nápady. Každé upozornění na klady určitých žáků, pomáhá odstraňovat drobné nedostatky druhých žáků. Pozitivně laděná **průběžná hodnocení** a prožité pocity úspěchu při činnostech motivují žáky k učení, posilují jejich sebedůvěru a vedou je k vnitřnímu uspokojení. Tyto faktory mají pozitivní vliv na rozvoj klíčových kompetencí a na dobré osvojení učiva žáky.

Směřujeme k tomu, aby v době písemných nebo ústních hodnocení žáků, zvládalo co nejvíce žáků učivo zcela bezpečně. Ústní hodnocení, klasifikace i písemná hodnocení mají v 1. období základního vzdělávání funkci především **výchovnou a motivační**.

Úkolem učitele v 1. období vzdělávání je udržet, popřípadě vzbudit zájem žáků o učení, umožnit všem žákům osvojit si základní učivo potřebné pro další vzdělávání a pomoci všem žákům zformovat základy pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí. Z hlediska dalšího zdravého vývoje žáků je důležité umět je dovést k takovému zvládnutí učiva, aby co nejvíce z nich mohlo být v těchto ročnících hodnoceno známkou výborně nebo chvalitebně. Hodnocení **známkou** můžeme doplňovat povzbuzujícím pozitivním **písemným hodnocením**.

Ústní hodnocení, klasifikace i písemná hodnocení mají funkci především **výchovnou a motivační**. Žáky o způsobech a kritériích hodnocení **informujeme**. Uvědomují si tak, čemu se učí a proč. Ví, co se po nich požaduje, jaké činnosti zvládli, co už umí, z čeho mohou být zkoušeni. Velmi často proto také ústní nebo písemné zkoušení sami vyžadují. Prověřování vědomostí pro ně není stresovou situací, nebo dokonce trestem, ale možností ukázat, co se naučili, možností využít vlastních poznatků při řešení předložených úloh, otázek a úkolů, možností, jak získat dobré hodnocení, pěknou známku. Dobrý výsledek opět posiluje jejich sebevědomí a motivuje je pro další činnosti a poznávání.

Hodnocení směřujeme vždy k cíli, kterého chceme vyučováním dosáhnout. Cílem naší školy je **zapojení všech žáků do výuky, postupný rozvoj klíčových kompetencí a motivace žáků pro celoživotní učení**. Úkolem učitele je udržet, popřípadě vzbudit zájem žáků o učení a umožnit všem žákům osvojit si učivo potřebné pro další vzdělávání a plynulé utváření klíčových kompetencí.

Žáci jsou o způsobech a kritériích hodnocení informováni a uvědomují si, čemu se učí a proč, vědí přitom, jaké činnosti zvládli, vědí co umí, co se po nich požaduje, z čeho mohou být zkoušeni. Velmi často proto také ústní nebo písemné zkoušení sami vyžadují. Prověřování vědomostí pro ně není stresovou situací nebo dokonce trestem, ale možností ukázat, co se naučili, možností využít svých poznatků při řešení předložených úloh, otázek a úkolů, možností jak získat dobré hodnocení, pěknou známku. Dobrý výsledek posiluje jejich sebedůvěru a motivuje je pro další činnosti a poznávání.

b) Získávání podkladů pro hodnocení

- soustavné sledování výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování
- komunikace učitel – žák
- systematické sledování a vyhodnocování stupně osvojených klíčových kompetencí
- průběžné ověřování výsledků vzdělávání
- průběžné sledování výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování
- různé druhy individuálních zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové)
- kontrolní písemné práce, slohové práce, testy, diktáty, cvičení ...
- zpracování referátu k danému tématu
- úprava sešitů, domácí úkoly
- modelové a problémové úkoly, kvízy, křížovky
- analýza výsledků různých činností žáka, např. zapojení do projektů, výsledky skupinové práce
- sebehodnocení žáka
- konzultace s ostatními učiteli
- konzultace s pracovníky Školního poradenského pracoviště, pedagogicko-psychologické poradny a zdravotnických služeb, zejména u žáka s trvalejšími psychickými a zdravotními potížemi a poruchami
- rozhovory se žákem a zákonnými zástupci žáka
- v případě integrovaných žáků a žáků s poruchami učení a chování konzultace s PPP

Podkladů pro hodnocení žáka by mělo být nashromážděno dostatečné množství, aby mohl být žák na jejich základě objektivně hodnocen v příslušném pololetí škol.roku. Je nutno využívat co nejširší škály způsobů k získávání podkladů pro hodnocení žáka.

c) Kritéria hodnocení

- Zvládnutí výstupů jednotlivých vyučovacích předmětů v rámci individuálních možností dítěte
- Schopnost řešit problémové situace
- Úroveň komunikačních dovedností
- Schopnost vykonávat činnosti smysluplně a řešit předložený problém tvůrčím způsobem

- při celkovém hodnocení žáka bereme v úvahu a hodnotíme i pokrok, jaký žák za určité období udělal a jaká byla jeho snaha k odstranění nedostatků;
- prověřujeme a hodnotíme to, o čem víme, že jsme žáky učili a naučili;
- dbáme, aby příklady, diktované věty nebo testy určené k hodnocení žáků obsahovaly jen to, co bylo s žáky dostatečně procvičeno;
- dbáme, aby zadání úloh bylo věku žáků přiměřené tj. formulované tak, aby mu žáci určitého věku mohli dobře porozumět, aby o úkolu měli již nějaké povědomí, aby se již s podobným úkolem někdy setkali;
- ústní zkoušení vedeme tak, abychom při něm zjišťovali, co žák umí, ne to, co ještě neumí;
- písemnou práci na závěr určitého celku nezasíláme předčasně, ale až když žáci svými projevy prokazují, že jsou na písemnou práci vybaveni vědomostmi;
- při prověřování učiva probíraného před delší dobou ho s žáky nejprve nějakou formou zopakujeme, a to alespoň krátce a v několika po sobě jdoucích hodinách
- schopnost pracovat s chybou
- všechna hodnocení vyjadřujeme jako objektivní informaci povzbuzivého charakteru.

d) Základní pravidla pro hodnocení

□ Stupně hodnocení prospěchu a chování v případě použití klasifikace a jejich charakteristika, včetně předem stanovených kritérií:

- při průběžné i celkové klasifikaci uplatňujeme přiměřenou náročnost
- při celkové klasifikaci přihlížíme k věkovým zvláštnostem žáka i k možnosti kolísání jeho výkonů způsobených objektivními příčinami např. nevolnost, tréma, psychické rozpoložení
- hodnotíme průběžně a celkově klasifikujeme v atmosféře bezpečí, důvěry podle předem žákům známých pravidel hodnocení
- klasifikováno je jen probrané a procvičené učivo
- posuzujeme individuální pokroku žáka proti výchozímu stavu
- klasifikace zahrnuje ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání
- při klasifikaci používá učitel pěti klasifikačních stupňů. Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu
- stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období
- známka z vyučovacího předmětu nezahrnuje hodnocení žákova chování

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených ŠVP se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

- 1 - výborný
- 2 - chvalitebný
- 3- dobrý

4 - dostatečný
5 – nedostatečný

Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin:

- předměty s převahou teoretického zaměření,
- předměty s převahou praktického zaměření
- předměty s převahou výchovného zaměření.

Kritéria pro hodnocení jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu a zohledněním vzdělávacích a osobnostních předpokladů žáka.

A: vyučovací předměty s převahou teoretického zaměření

- převahu teoretického zaměření mají jazykové, společenskovední a přírodovědné předměty
- základní obecné vymezení jednotlivých stupňů klasifikace

kritéria hodnocení	stupeň klasifikace				
	1 výborný	2 chvalitebný	3 dobrý	4 dostatečný	5 nedostatečný
Ovládnutí výstupů předepsaného osnovami	bezpečně ovládá	ovládá	v podstatě ovládá	ovládá jen částečně, značné mezery ve vědomostech a dovednostech	neovládá
Úroveň myšlení	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti	uvažuje samostatně	menší samostatnost v myšlení	myšlení nesamostatné	i na náhodné otázky odpovídá nesprávně
Vyjadřování myšlenek	výstižné a poměrně přesné	celkem výstižné	nedovede se přesně vyjádřit	vyjadřuje myšlenky se značnými potížemi	není schopen formulovat myšlenku, ani při náhodných otázkách
Aplikace vědomostí při řešení úkolů	spolehlivě a uvědoměle užívá vědomostí a dovedností, pracuje samostatně, iniciativně, přesně a s jistotou	dovede používat vědomostí a dovedností při řešení úkolů, malé, nepříliš časté chyby	řeší za pomoci učitele, s touto pomocí snadno překonává potíže a chyby	dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává	praktické úkoly nedokáže splnit ani za pomoci učitele
Píle a zájem o učení	aktivní, učí se svědomitě a se zájmem	učí se svědomitě	v učení a práci nepotřebuje větších	malý zájem o učení, potřebuje stále pomoc a	veškerá pomoc a pobízení jsou zatím neúčinné

			podnětů	pobídky	
--	--	--	---------	---------	--

B: vyučovací předměty s převahou praktického zaměření

- převahu praktického zaměření mají předměty praktických činností
- při klasifikaci předmětů praktického zaměření se v souladu se školním vzdělávacím programem hodnotí:
 - vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem
 - osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce
 - využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech
 - aktivita, samostatnost, tvořivost, iniciativa v praktických činnostech
 - kvalita výsledků činností
 - organizace vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti
 - dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí
 - hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci
 - obsluha a údržba laboratorních zařízení a pomůcek, nástrojů, nářadí a měřidel

C: vyučovací předměty s převahou výchovného zaměření

- převahu výchovného zaměření mají předměty občanská výchova, rodinná výchova, výtvarná výchova, hudební výchova, tělesná výchova a výchova ke zdraví
- při klasifikaci předmětů výchovného zaměření se v souladu se školním vzdělávacím programem hodnotí:
 - vztah žáka k činnostem a zájem o ně
 - stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu
 - osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace
 - poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti
 - kvalita projevu
 - estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti
 - v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví

□ Zásady pro používání slovního hodnocení

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu

k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení je založeno na individuální vztahové normě. Je pozitivně laděné a má vyzdvihovat to, co se žákovi povedlo.

Slovní hodnocení zahrnuje a obsahuje:

- posouzení výsledku vzdělávání žáka
- ohodnocení píle žáka a jeho přístup ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon
- alespoň částečnou pozitivní motivaci
- naznačení dalšího rozvoje žáka
- zdůvodnění hodnocení
- doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat
- důraz na funkci informační
- hodnocení žáka na základě individuální vztahové normy (srovnávání s předchozím výkonem)

Pololetní a výroční slovní hodnocení je psané formou vysvědčení jako dopis žákovi, dopis rodičům, nebo jako neosobní popis žákovy práce, jeho možností, schopností a cest k jejich rozvoji.

☐ Zájmové útvary

Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

- a) pracoval(a) úspěšně
- b) pracoval(a)

☐ Hodnocení chování

Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

- a) 1 - velmi dobré
- b) 2 - uspokojivé
- c) 3 - neuspokojivé

Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání se všemi učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatním pedagogickými pracovníky a rozhoduje o ni ředitelka školy po projednání v pedagogické radě.

Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování školního řádu a zachovávání základních pravidel slušného chování ve škole i na školních akcích.

□ Pravidla pro udělování pochval a napomenutí

Ředitelka školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za dlouhodobou úspěšnou práci.

Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.

Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:

- a) napomenutí třídním učitelem - za méně závažné porušení šk. řádu (občasné zapomínání pomůcek na vyučování, nedostatečná domácí příprava, drobné vyrušování v hodině, nekázeň)
- b) důtku třídního učitele - za závažné porušení šk. řádu (nevhodné jednání se spolužáky a dospělými osobami, úmyslné poničení věci nižší hodnoty, opakované neuposlechnutí pokynů vyučujících, časté zapomínání pomůcek na vyučování)
- c) důtku ředitele školy - za opakovaně závažná porušení šk. řádu - viz bod b, za úmyslné poškození věci vyšší hodnoty, za maximálně dvě neomluvené hodiny, za hrubé porušení kázně

Třídní učitel neprodleně oznámí ředitelce školy uložení napomenutí třídním učitelem a uložení důtky třídního učitele.

Důtku ředitelky školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě.

Ředitelka školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.

Udělení pochvaly a jiného ocenění a uložení napomenutí nebo důtky se nejdéle do 5 dnů zaznamená podle § 28 školského zákona do dokumentace školy. Udělení pochvaly a jiného ocenění se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno

□ Celkové hodnocení prospěchu na vysvědčení

Celkové hodnocení žáka na vysvědčení se vyjadřuje stupni:

- a) prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených ŠVP hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 - chvalitebný, průměr stupňů

prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených ŠVP není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré

b) prospěl(a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených ŠVP hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný

c) neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených ŠVP hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný

e) Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

- V jednotlivých učebních oblastech předem stanovíme a žákům sdělíme základní učební požadavky. Jasně formulujeme, jaké dovednosti si žáci mají osvojit, čemu se mají naučit. Žáky upozorňujeme, jaké činnosti nebo pokusy budou provádět, o čem budeme hovořit.
- Žákům předkládáme reálné a dosažitelné cíle, a tak vedeme žáky k bezchybnosti a poctivosti.
- Žákům **důvěřujeme** a sebehodnocení nepovažujeme za příležitost k podvádění. Díky zpětné vazbě mají učitelé i žáci přehled o tom, co a jak již zvládli. Takto vedení žáci nemají potřebu podvádět – podvádění pro ně ztrácí smysl, jelikož nevede ani k prožití pocitu úspěchu ani k cíli, kterým je dosahování co nejlepších výsledků.
- Žáky vedeme k tomu, aby si do svých učebních materiálů zaznamenávali to, co už dobře ovládají (například „hvězdičkou“). Na základě takto provedeného sebehodnocení žáků mohou učitelé následně přistupovat k individuálnímu řešení jejich problémů a nejasností.
- Používáme činností přístupy a metody učení, které umožňují žákům odhalovat chyby, hned je opravovat a brát si z nich poučení. Žákům tak průběžně umožňujeme uvědomění, co z probíraného učiva již ovládají.
- Žákům umožňujeme vyjadřovat své myšlenky, názory a prezentovat své vědomosti. Nejdříve dáváme příležitost projevit se žákům, kteří se v daném učivu orientují jako první. Na jejich příkladě si ostatní žáci nejlépe uvědomí vlastní stupeň poznání.
- K sebehodnocení písemných cvičení přistupujeme teprve tehdy, až je žák schopen uvědomit si, že probírané učivo ovládá.
- Předkládáme žákům ukázky správně vypracovaných úkolů různé obtížnosti a upřesňujeme, co požadujeme na výborné ohodnocení a co je hodnoceno již jako chvalitebně. Žáci potřebují vědět, jakou náročnost úkolů mají k určitým ohodnocením zvládat. Stejně stanovíme ukazatele při hodnocení písemném bez klasifikačních stupňů. Žák potom ví, k čemu ve svém snažení směřuje a je mu tak dána možnost sebehodnocení.
- Dodržujeme zásady a pravidla pozitivního hodnocení.
- Při sebehodnocení se žák snaží popsat:
 - co se mu daří
 - co mu ještě nejde
 - jak bude pokračovat dál

2. Autoevaluace školy

Vyhodnotit úspěšnost, kvalitu a efektivitu činnosti školy je obtížný úkol, který musí být řešen jak nezávislými externími hodnotiteli (např. inspektory), tak i samotnými realizátory školního vzdělávacího programu. Správně prováděná interní evaluace může být v řadě ohledů efektivnější, než externí. Vede totiž k tomu, že si učitelé – společně s dalšími partnery (rodiči, žáky, zřizovatelem..) ujasní, jakou školu chtějí mít, co je podle jejich názoru dobrá škola a podle jakých kritérií ji budou hodnotit. Tento proces je možná důležitější, než samotný výsledek sebehodnocení.

a) Struktura sebehodnocení školy

Vlastní sebehodnocení školy bude zpracováno jednou za dva roky a bude následovat následující části:

- **Výuka**
 - odpovídá výuka vzdělávacími programy a stanoveným cílům?
 - odpovídá výuka plánům jednotlivých učitelů?
 - používají učitelé dostatečně pestrou škálu didaktických prostředků a metod?
 - Je výuka dostatečně motivující?
 - poskytují učitelé dostatečný prostor žákům?
 - rozvíjí výuka kromě znalostí také dovednosti a postoje žáků?
- **Vyučovací a školní klima**
 - je klima školy přátelské a motivující k učení?
 - nedochází k zesměšňování a ponižování žáků?
 - chovají se učitelé k žákům vstřícně a s respektem?
 - chovají se učitelé mezi sebou vstřícně a s respektem?
 - chová se vedení školy vstřícně a s respektem?
 - je prostředí bezpečné?
 - Mají žáci důvěru k učitelům a k vedení školy?
 - Daří se škole úspěšně si poradit s projevy šikany a dalších sociálně patologických jevů?
- **Výsledky vzdělávání**
 - jaké jsou vědomosti, dovednosti a postoje žáků v jednotlivých předmětech?
 - jak se žáci uplatňují v soutěžích a olympiádách?
- **Podpora žáků podle jejich individuálních vzdělávacích potřeb**
 - jsou systematicky zjišťovány individuální potřeby žáků?
 - Odpovídá výuka individuálním potřebám a možnostem jednotlivých žáků?
 - Jsou při výuce a hodnocení žáků zohledňovány různé typy znevýhodnění žáků?
 - Jsou nadaným žákům poskytovány možnosti k rozvoji jejich nadání,
- **Spolupráce s rodiči**
 - daří se komunikovat s rodiči všech žáků?

- Jsou názory rodičů brány v potaz ve všech situacích týkajících se jejich dětí?
 - Pořádá škola akce, které jsou otevřeny širší veřejnosti?
 - Jsou rodiče spokojeni s úrovní výuky a práce školy,
 - Mají rodiče důvěru ke škole?
 - Mají rodiče o školu zájem,
- **Hodnocení žáků**
 - jsou dodržována pravidla hodnocení stanovená ve škole?
 - Je podporováno sebehodnocení žáků?
 - Jsou nástroje a metody hodnocení dostatečně rozmanité?
 - Zahrnuje hodnocení žáků také oblast dovedností,
 - Znaží žáci předem kritéria, podle kterých budou hodnoceni?
 - Poskytuje škola a učitelé žákům i rodičům při hodnocení dostatek informací, aby mohli žáci svoji práci zlepšit?
- **Práce učitelů**
 - provádějí učitelé dostatečně kvalitně sebehodnocení své práce,
 - poskytují učitelé žákům dostatečnou pomoc a podporu?
 - Mají učitelé promyšleny cíle výuky, metody a prostředky výuky?
 - Spolupracují učitelé s rodiči a ostatními učiteli?
 - Připravují se učitelé dostatečně na výuku?
 - Na jaké úrovni probíhá další vzdělávání učitelů?
- **Řízení školy**
 - tvoří vedení školy dostatečné zázemí učitelům?
 - Nakládá vedení školy s prostředky a zdroji efektivně?
 - Spolupracuje škola dobře s rodiči, úřady a dalšími partnery?
 - Je personální práce kvalitní?
 - Je další vzdělávání rodičů kvalitní?
- **Podmínky ke vzdělávání**
 - materiální
 - technické
 - hygienické
 - ekonomické
 - personální
 - úroveň výsledků práce školy vzhledem k podmínkám a zdrojům

b) Informační zdroje a použité prostředky a metody

- Hospitace
- Rozhovory s učiteli
- Rozhovory s rodiči
- Inspekční zprávy

- Vlastní pozorování provozu školy
- Dotazníkové šetření
 - pro učitele
 - pro rodiče
 - pro žáky
- testy, zjišťující vědomosti a dovednosti žáků
 - externí (Cermat)
 - interní (sestavené učiteli nebo vedením školy)
- prospěch žáků
- chování žáků
- výsledky žáků v soutěžích a olympiádách
- hodnocení školy ze strany zřizovatele a školské rady
- porovnávání s jinými školami
 - rozhovory s jinými řediteli
 - návštěvami jiných škol
 - studiem písemností z jiných škol
 - studiem publikací o jiných školách
- rozbor dokumentace učitelů
 - třídních knih, třídních výkazů apod.
 - Tématických plánů, příprav apod.
 - Učitelská portfolia
- rozbor písemností žáků
- žakovské portfolia
- jednání pedagogické rady
- jednání vedení školy
- sledování odborného růstu učitelů

Vytvoření evaluačního systému a hlavně pak jeho realizace není snadný úkol. Důležité je začít s tím, co zvládneme, v míře, která je pro nás únosná a s cíli, které jsme schopni splnit. Jakákoli objektivní zjištění, která nám něco napoví o kvalitě školy, jsou přínosem pro další práci.

Zaměření autoevaluace	Podmínky ke vzdělávání	Spolupráce s rodiči	Výsledky vzdělávání žáků	Personální oblast	Školní klíma
Cíle	Udržení a	Zvýšení	Dosažení co	Odborný růst	Spokojenost

	postupné zlepšování stávajících podmínek ve vzdělávání	spolupráce s rodiči (zejména v oblasti zájmové činnosti školy) Spokojenost rodičů se školou	nejkvalitnějších výsledků odpovídajících individuálním možnostem žáků	pedagogických pracovníků, aprobovanost	žáků a učitelů a ostatních zaměstnanců
Kriteria	Dostatek finančních zdrojů na zabezpečení chodu školy	Naplněnost školy v rámci demografie obce	Postupné zlepšování jednotlivých žáků	Vyhledávání, účast a využití poznatků z DVPP ve výuce	spokojený žák, učitel, zaměstnanec
Nástroje	Pozorování Rozhovor	Rozhovor Dotazník	Analýza žakovských prací Srovnávací testy	Pozorování Rozhovor Hospitace Portfolia	Pozorování Dotazník Rozhovor Schránka důvěry
Časový harmonogram	Průběžně	3 x ročně rozhovor v rámci schůzek rodičů, 1 x ročně zápis, 1 x za dva roky dotazník	Průběžně	Průběžně	Průběžně